

Àmbit Administració de justícia

CENTRE D'ESTUDIS JURÍDICS
I FORMACIÓ ESPECIALITZADA

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Ausiàs March, 40
08010 Barcelona
TEL. 93 207 31 14
FAX: 93 207 67 47

Beques a la investigació 2014

Vies de potenciació de l'ús del català a l'administració de justícia.

Autors

Dr. Federic Adan
Dr. Joan Picó
Dra. Elisabet Cerrato
Dra. Roser Casanova
Sra. Xènia Fuguet

Any 2014

El Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada ha editat aquesta recerca respectant el text original dels autors, que en són responsables de la correcció lingüística.

Les idees i opinions expressades en la recerca són de responsabilitat exclusiva dels autors, i no s'identifiquen necessàriament amb les del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada.

Avís legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència de [Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0 No adaptada de Creative Commons](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/deed.ca) el text complet de la qual es troba disponible a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/deed.ca>

Així doncs, es permet la reproducció, la distribució i la comunicació pública del material, sempre que se citi l'autoria del material i el Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (Departament de Justícia) i no se'n faci un ús comercial ni es transformi per generar obra derivada.

ÍNDIX

ABREVIATURES	1
INTRODUCCIÓ	2
DISSENY DE LA RECERCA: METODOLOGIA EMPRADA	4
DISSENY DE LA RECERCA: PLANIFICACIÓ I RECURSOS	6
DISSENY DE LA RECERCA: CRONOGRAMA	9
DISSENY DE LA RECERCA: EQUIP DE RECERCA	9
1.- DETERMINACIÓ DEL MARC COMPETENCIAL EXISTENT ENTRE L'ESTAT I CATALUNYA	10
1.1.- Introducció	10
1.2.- Marc competencial en matèria de justícia.....	11
1.2.1.- L'Administració de Justícia a la CE	11
1.2.2.- L'Administració de Justícia a l'Estatut d'Autonomia de Catalunya de 1979	12
1.2.3.- L'Administració de Justícia a l'Estatut d'Autonomia de Catalunya de 2006	14
1.2.4.- L'Administració de Justícia a Catalunya segons la interpretació del TC	16
1.2.5.- La possibilitat de crear un Consell de Justícia a Catalunya	17
1.3.- Marc competencial en matèria lingüística.....	19
1.3.1.- La llengua a la CE	19
1.3.2.- La llengua a l'Estatut d'Autonomia de Catalunya 1979	20
1.3.3.- La llengua a l'Estatut d'Autonomia de Catalunya 2006	21
1.3.4.- La llengua a Catalunya segons la interpretació del TC	22
1.4.- El català a l'Administració de Justícia.....	24
2.- ANÀLISI LEGISLATIU DE L'ÚS DEL CATALÀ A L'ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA	28
2.1. Marc normatiu	28
2.1.1. Perspectiva dels ciutadans.....	30
2.1.1.1.- Normativa estatal.....	30
2.1.1.2.- Normativa autonòmica.....	31
2.1.2.- Perspectiva de l'Administració de justícia: tractament discriminatori?	36
2.1.2.1.- Normativa estatal.....	36
2.1.2.2.- Normativa autonòmica.....	38
2.2.- Regulació de l'idioma per accedir a l'Administració de justícia: requisit o mèrit?.....	39
2.2.1.- Els jutges i els magistrats.....	40
2.2.2.- El Ministeri Fiscal	42
2.2.3. Els secretaris judicials	43
2.2.4.- Funcionaris de l'oficina judicial.....	45
3.- ANÀLISI JURISPRUDENCIAL DE L'ÚS DEL CATALÀ A L'ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA	47
3.1. L'ús del català i el dret a la tutela judicial efectiva	47
3.1.1.- Definició genèrica del dret a la tutela judicial efectiva.....	47

3.1.2.- Anàlisi de les peticions d'indefensió com a conseqüència de la utilització del català en un procediment judicial.....	49
3.1.2.1.- <i>Resolucions denegatòries de la indefensió sol·licitada</i>	50
3.1.2.2.- <i>Resolucions favorables a la indefensió sol·licitada</i>	51
3.1.3.- Supòsits especials d'utilització del català en procediments judicials tramitats fora de Catalunya	54
3.2.- La llengua per l'accés a l'Administració de Justícia.....	58
3.2.1.- La llengua com a requisit o com a mèrit en l'accés a places de l'Administració de Justícia	58
3.2.2.- Anàlisi de les impugnacions derivades de la exigència del coneixement del idioma per la provisió de places	61
3.2.2.1.- <i>Resolucions favorables a la exigència del coneixement de l'idioma</i>	61
3.2.2.2.- <i>Resolucions contràries a la exigència del coneixement de l'idioma</i>	62
3.3.- Anàlisi dels conflictes competencials entre Estat i Catalunya envers a la utilització de la llengua en el funcionament de l'Administració de Justícia ...	64
3.3.1.- La cooficialitat de la llengua catalana i la seva protecció	65
3.3.2.- Conseqüències de la declaració de cooficialitat d'una llengua	66
3.3.2.1.- <i>Foment i promoció de la llengua</i>	67
3.3.2.2.- <i>Dret a l'ús del català per imperatiu constitucional</i>	68
3.3.3.- Regulació del dret a utilitzar la llengua catalana	70
3.3.3.1.- <i>Política legislativa de remissió</i>	70
3.3.3.2.- <i>Restriccions legislatives en les matèries de competència estatal</i>	72
3.3.3.3.- <i>Restriccions específiques en l'Administració de justícia</i>	73
3.3.4.- Inferioritat del català envers al castellà respecte de la seva utilització davant de les administracions públiques	75
3.3.4.1.- <i>Inferioritat en matèria legislativa</i>	75
3.3.4.2.- <i>Inferioritat en relació al deure de coneixement del català per part del ciutadà</i>	77
3.3.4.3.- <i>Inferioritat en el deure de coneixement del català respecte del personal judicial</i>	81

4.- ESTUDI TRACTAMENT LINGÜÍSTICS EN ELS PAÏSOS QUE TENEN ATRIBUÏDA LA COOFICIALITAT DE LES LLENGÜES..... 86

4.1.- Introducció	86
4.2.- Suïssa.....	86
4.2.1. Els cantons.....	88
4.2.2.- Els Tribunals federals.....	90
4.3.- Bèlgica.....	91
4.3.1. Zones lingüístiques	92
4.3.2. Els Tribunals federals.....	94
4. 4. Canadà	94
4.4.1.- Quebec	98
4.4.2.- Quadre estadístic.....	99

5.- ANÀLISI DE LES ENQUESTES RELATIVES A L'ÚS DEL CATALÀ EN L'ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA..... 101

5.1.- Enquesta col·lectius jurídics: advocats i procuradors	103
5.1.1. QÜESTIÓ: Fa servir el català en l'àmbit dels processos judicials?	103
5.1.2. QÜESTIÓ: Quin és el percentatge d'utilització del català en els actes processals orals i escrits?	104
5.1.3. QÜESTIÓ: Si la resposta a l'anterior pregunta és negativa: si us plau, indiqueu el motiu/motius:.....	106
5.1.4. QÜESTIÓ: Si la resposta és positiva, l'ús del català ha estat possible, durant tot el procés o solament de manera parcial? en quin % aproximat ?	109
5.1.5. QÜESTIÓ: Si la utilització del català ha estat de forma parcial, quin es el percentatge d'utilització?	111
5.1.6. QÜESTIÓ: Com creu que es podria potenciar l'ús del català en l'àmbit de l'Administració de Justícia?.....	115
5.1.7. QÜESTIÓ: Li han suggerit el canvi de llengua del català al castellà en l'àmbit de les actuacions processals orals i escrites?	120
5.1.8. QÜESTIÓ: Li han suggerit el canvi de llengua del castellà al català en l'àmbit de les actuacions processals orals i escrites?	122
5.2.- Enquesta personal de la oficina judicial.....	123
5.2.1.- QÜESTIÓ: Quin es el seu grau de coneixement del català?	124
5.2.2. QÜESTIÓ: Quin és el percentatge dels processos tramitats en català durant l'any 2013, aproximadament?	126
5.2.3. QÜESTIÓ: Quin és el percentatge de sentències dictades en català, durant l'any 2013, aproximadament?	128
5.2.4. QÜESTIÓ: Quin és el número de sol·licitud de traduccions, al·legant el desconeixement del català durant l'any 2013?.....	129
5.2.5.- QÜESTIÓ: S'han demanat nul·litat d'actuacions per motius lingüístics en l'ús del català durant l'any 2013? (demanant l'ús del castellà)	130
5.2.6.- QÜESTIÓ: Els formularis que estan al jutjat es troben en català?.....	131
6.- CONCLUSIONS.....	134
6.1.- Determinació del marc competencial existent entre l'Estat i Catalunya	134
6.2.- Anàlisi legislatiu de l'ús del català a l'Administració de justícia	135
6.3.- Anàlisi jurisprudencial de l'ús del català en l'Administració de justícia	135
6.4.- Estudi del tractament lingüístic en els països amb cooficialitat de llengües	136
6.5.- Anàlisi de les enquestes relatives a l'ús del català en l'Administració de justícia.....	137
7.- PROPOSTES DE MILLORA.....	138
7.1.- Modificació de la Constitució espanyola i, en concret, del sistema competencial.....	138
7.2.- Reforma legislativa dels textos normatius de caràcter processal	139
7.3.- Regulació de mesures processals protectores dels judicis tramitats en català	140
7.4.- Exigència de coneixement del català als professionals	140

7.5.- Compliment de requisits específics per determinades activitats professionals o per col·lectius jurídics	141
7.6.- Compromís amb la formació acadèmica en català.....	143
7.7.- Compromís de les editorials jurídiques amb el català.....	143
7.8.- Activitats pròpies de la Generalitat	144
8.- REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	145
9.- ANNEX DE JURISPRUDÈNCIA.....	146
9.1.- Resolucions Tribunal Constitucional.....	146
9.2.- Resolucions Tribunal Suprem.....	147
9.3.- Resolucions Tribunal Superior de Justícia de Catalunya.....	147
9.4.- Resolucions Audiència Nacional	148
9.5.- Resolucions Audiències Provincials	148
10.- ANNEX DE CARTES I MODELS D'ENQUESTA	149
11.- ANNEX DE JORNADES I SEMINARIS REALITZATS.....	154
12.- ANNEX D'ASSISTÈNCIA A JORNADES.....	155

ABREVIATURES

AN	Audiència Nacional
AP	Audiència Provincial
Art.	Article
Arts.	Articles
CE	Constitució espanyola
CF	Constitució federal de la Confederació Suïssa
Cfr.	Confrontis
CGPJ	Consell General del Poder Judicial
EAC	Estatut Autonomia de Catalunya
F.j.	Fonament jurídic
LEC	Llei d'enjudiciament civil
LOPJ	Llei Orgànica del Poder Judicial
LPL	Llei de procediment laboral
LTF	Llei sobre el Tribunal Federal de Suïssa
Ob. cit.	Obra citada
P.	Plana
Pp.	Planes
S	Sentència
SS	Sentències
TC	Tribunal Constitucional
TS	Tribunal Suprem
TSJC	Tribunal Superior de Justícia de Catalunya
STC	Sentència del Tribunal Constitucional
Vid.	Veure

INTRODUCCIÓ

“La situació de la llengua catalana en l'Administració de Justícia és molt precària, amb un ús escàs i molt inestable”. Aquesta desil·lusionant però objectiva realitat és posada de manifest pel Llibre Verd de l'Administració de Justícia publicat pel Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya.

L'escassa utilització del català en la pràctica judicial ha estat denunciada per diferents col·lectius. Així, l'[Associació de Juristes en Defensa de la Llengua Pròpia](#) sosté que l'ús del català als Jutjats i als Tribunals de justícia catalans està experimentant un retrocés i és "pràcticament inexistent". Tanmateix, aquesta entitat preveu un empitjorament de les xifres i, per això, creu que "cal actuar" el més aviat possible davant aquesta situació.

Segons les dades oficials la pràctica totalitat del personal del sector judicial (99%) té els coneixements adequats de català per entendre l'usuari oralment en català i llegir documentació en català. El 91,7% està capacitats per respondre oralment en català i el 80,6% ho està per escriure documentació en llengua catalana. De fet 178 jutjats de Catalunya asseguren que el 100% del seu personal pot escriure documentació en català. No obstant això, la traducció d'aquests coneixements a la pràctica diària dels Jutjats i Tribunals esdevé casi nul·la, creant-ne una doble problemàtica.

En primer lloc, la col·lisió de l'assegurament del dret a la llibertat de llengua com a conseqüència de la vigència plena de la cooficialitat de llengües i la seva convivència amb el dret a la tutela judicial efectiva, constitucionalment reconegut.

En segon lloc, la limitació de la potestat normativa i orgànica de la Generalitat de Catalunya en relació al funcionament de l'Administració de Justícia i a la reglamentació dels mèrits per exercir professionalment en un Jutjat o Tribunal ubicat a Catalunya. La valoració del català com a mèrit o requisit a efectes de determinar l'ingrés a les professions judicials, la seva valoració en els processos de promoció interna, la seva exigència en les substitucions o creació de comissions de serveis.....,

condicionen que la plantilla judicial i funcional de l'Administració de Justícia a Catalunya esdevingui estable o com fins ara d'una gran provisionalitat.

El legislador i gestors públics, conscients d'aquesta realitat, no han volgut mai defugir de trobar una solució a aquest problema, i així, s'han intentat diferents reformes processals, tant legislatives -proposicions de llei al Congrés dels Diputats- com materials –instauració de proves pilots en diferents Jutjats i Tribunals, creació del portal jurídic català...– que tenien com a principal objectiu introduir mecanismes que presentaven com a finalitat, augmentar l'ús del català en l'Administració de Justícia.

L'estudi que es realitza en aquest projecte de recerca adquireix especial importància a Catalunya, al assumir competències en matèria de Justícia. És per aquest àmbit competencial que aquest treball vol efectuar una radiografia i diagnòstic de l'ús del català en els nostres Jutjats i Tribunals, a efectes d'identificar quins han estat els resultats positius de les mesures proposades fins al moment, les seves dificultats i els aspectes a millorar, amb l'objectiu d'oferir recomanacions, propostes, suggeriments i solucions a l'escassa utilització del català, evitant errors i disfuncions, assegurant l'èxit de la veritable finalitat de les propostes, oferint a la Conselleria de Justícia de la Generalitat de Catalunya els instruments necessaris per assegurar la convivència del dret a la tutela judicial efectiva amb la llibertat en la utilització de la llengua en la pràctica judicial.

DISSENY DE LA RECERCA: METODOLOGIA EMPRADA

Per assolir els objectius exposats a l'apartat anterior, el treball s'ha realitzat principalment des d'una vessant pràctica, que es divideix en les següents actuacions:

A.- Estudi competencial: La primera part del treball, i de forma introductòria, analitza, partint del caràcter unitari del Poder Judicial, el marc competencial existent entre l'Estat central i Catalunya, relatiu a la organització, estructura i funcionament de l'Administració de Justícia, identificant la potestat competencial de cadascuna de les Administracions i la necessitat de crear un Consell de Justícia català.

B.- Anàlisi legislatiu i jurisprudencial: En aquest punt, dos són els àmbits objecte d'estudi. En primer lloc, la regulació existent a les lleis processals orgàniques, a l'Estatut de Catalunya i als reglaments propis dels diferents funcionaris de Justícia (Personal judicial, Ministeri Fiscal, Secretaris Judicials i els funcionaris de la Oficina Judicial). En segon lloc, s'estudia la doctrina constitucional en relació a tres extrems: en primer lloc, l'aplicació pràctica de la normativa legal; en segon lloc, la resolució dels conflictes competencials entre Estat i Catalunya envers a la utilització de la llengua en el funcionament de l'Administració de Justícia; i finalment, la correlació existent entre el dret a l'ús de la llengua catalana i el dret a la tutela judicial efectiva constitucionalment reconegut.

C.- Estudi del dret comparat: De forma similar a la realitat catalana, altres països tenen reconeguda una cooficialitat de llengües en tot el seu territori o en una part del mateix. Partint d'aquesta realitat, s'analitzen les regulacions existents en altres ordenaments jurídics per tal d'assegurar la cooficialitat de les llengües i la virtualitat del dret a la elecció de llengua.

D.- Anàlisi de camp: La vessant més pràctica del treball requereix d'una estada als òrgans judicials, per comprovar, amb l'estudi de judicis i expedients reals, l'ús del català en l'activitat diària desenvolupada davant dels Jutjats i Tribunals, identificant disfuncions i deficiències. D'especial rellevància resulta l'anàlisi de la pràctica

“VIES DE POTENCIACIÓ DE L'ÚS DEL CATALÀ A L'ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA”

forense en aquells Jutjats on es van realitzar proves pilot d'implantació del català en l'Administració de Justícia.

E.- Entrevistes amb els operadors jurídics afectats: La utilització d'un concret idioma en les actuacions judicials constitueix una praxis que afecta a diferents col·lectius professionals. Identificades les disfuncions en l'estudi de camp esdevé necessari realitzar entrevistes amb jutges, magistrats, fiscals, personal de l'oficina judicial, advocats i procuradors tant per buscar solucions a les disfuncions que s'hagin pogut originar, proposant solucions a les mateixes, com per determinar el grau de coneixement del català i els motius de la seva escassa utilització.

F.- Seminari: Sessió de treball pel buidatge, anàlisi i interpretació de la informació obtinguda en el treball de camp.

G.- Jornada d'estudi i reflexió: Sessió que té com a objectiu analitzar els resultats i debatre els punts de millora en la progressiva implantació de l'ús del català en l'Administració de Justícia, per a que puguin ser plasmades en futurs instruments o actuacions tant del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya com en formulació de propostes al Ministerio de Justicia.

H.- Realització de la memòria final: Redacció de l'informe final i difusió de les conclusions.

DISSENY DE LA RECERCA: PLANIFICACIÓ I RECURSOS

El projecte d’investigació s’ha realitzat seguint les següents fases:

Fase Introductòria: En els quatre primers mesos, de gener a abril, s’ha dit a terme l’estudi competencial, legislatiu, jurisprudencial i de dret comparat; concretant-se el mateix en l’anàlisi de la legislació processal orgànica, la Constitució espanyola, l’Estatut d’Autonomia de Catalunya, els reglaments propis del personal que treballa a la Oficina judicial, la doctrina emesa pel Tribunal Constitucional en relació a la utilització del català en l’Administració de Justícia i la reglamentació existent en altres països.

Fase Analítica-Treball de Camp: Com a activitat prèvia s’han elaborat els “protocols d’actuació” per l’examen d’expedients i judicis reals i les entrevistes amb els col·lectius que diàriament desenvolupen la seva activitat professional en l’Administració de Justícia. Així, de març a juny, s’efectua l’estudi de camp. De forma paral·lela, d’abril a juny, es realitzen sessions de treball amb els representants dels diferents col·lectius professionals: jutges i magistrats, advocats, procuradors, secretaris judicials i personal de la oficina judicial.

Fase de Discussió: En el mes de juny es lliura la memòria de progrés de la recerca efectuada, memòria que constitueix el resultat d’un seminari que té com a objectiu la posada en comú de la informació adquirida en el treball de camp. Aquesta fase de discussió acaba el mes de novembre amb la celebració d’una Jornada d’estudi final per analitzar els resultats obtinguts i debatre les solucions als problemes detectats.

Fase de Conclusió: Finalment, durant el mes d’octubre, es redacten els resultats de l’estudi d’investigació. Durant la segona quinzena del mes de novembre es lliura la memòria definitiva del treball de recerca.

La realització de totes i cadascuna de les fases del treball de recerca es troben garantides per diferents mitjans, bé de caràcter propi, o amb col·laboració amb altres entitats i institucions, com a continuació detallarem:

- a) Per a la realització de l'estudi competencial, legislatiu, jurisprudencial i de dret comparat del treball hem disposat del material bibliogràfic i estadístic que es pot consultar a la Biblioteca de la Facultat de Ciències Jurídiques de la Universitat Rovira i Virgili, així com el custodiat a les Biblioteques dels Il·lustres Col·legis d'Advocats de Tarragona, Reus i Tortosa. Tanmateix, s'han fet consultes a la biblioteca del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada de la Conselleria de Justícia de la Generalitat de Catalunya, i la biblioteca de l'Institut d'Estudis Catalans. A més, per l'anàlisi de la doctrina jurisprudencial hem disposat de les bases de dades subscrites per la Universitat i els Col·legis professionals.
- b) Per la realització de l'estudi de camp i de les entrevistes amb diferents col·lectius professionals, hem comptat amb la col·laboració dels Jutges Degans de Barcelona i Tarragona i el Fiscal en Cap de Tarragona. Tanmateix, s'ha demanat la participació dels Jutges Degans de Lleida i Girona i els Fiscals en Cap de Barcelona, Girona i Lleida. En relació amb els col·lectius professionals, al ser l'investigador principal del projecte, Frederic Adan, Ex-Degà de la Facultat de Ciències Jurídiques de la Universitat Rovira i Virgili, existeix una consolidada relació institucional amb els Col·legis d'Advocats de Tarragona, Reus i Tortosa, al igual que amb els respectius Col·legis de Procuradors, relacions que permeten assegurar una participació i col·laboració activa d'aquestes institucions en el treball de camp. El fet d'incorporar a l'equip de recerca a un membre de l'oficina judicial, en concret, a un Secretari Judicial, permet, a més d'oferir la seva experiència professional, la participació d'aquest cos de funcionaris en el projecte.
- c) La realització del seminari s'ha efectuat en el marc del Màster d'Accés a l'Advocacia que organitza la Facultat de Ciències Jurídiques conjuntament amb els Col·legis d'Advocats de Tarragona, Reus i Tortosa.

- d) Per la realització de la jornada d’estudi final, hem comptat amb l’experiència d’haver dirigit i organitzat, els membres de l’Àrea de Dret Processal de la Facultat de Ciències Jurídiques de la URV, nou Congressos i Jornades de Dret Processal:
- a. “Estudi de la futura Llei d’Enjudiciament Civil”; els dies 13 a 15 de maig de 1998;
  - b. “Problemes actuals de la justícia penal”, els dies 5 i 6 de 1999;
  - c. “Aspectes pràctics del nou procés civil. Experiències del seu primer any d’aplicació”, els dies 17 i 18 de desembre de 2001;
  - d. “Els nous processos penals”, els dies 12 i 13 de desembre de 2002;
  - e. “La reforma del dret processal”, els dies 7 i 21 d’abril de 2005;
  - f. “El procés d’execució: problemes actuals”, els dies 15 a 17 de març de 2007;
  - g. “Estudi de les darreres reformes processals”, els dies 15 i 16 d’abril de 2010;
  - h. “X Jornades de Dret Processal: 10 anys d’aplicació de la LEC a l’Audiència Provincial de Tarragona”, els dies 12 i 13 de maig de 2011;
  - i. “La LEC en la nova jurisprudència del Tribunal Suprem”, els dies 29 i 30 de març de 2012.

L’organització acadèmica de la jornada ha anat a càrrec dels membres de l’equip d’investigació i la feina administrativa a càrrec del personal d’administració i serveis de la Facultat de Ciències Jurídiques i del Departament de Dret privat, processal i financer de la Universitat Rovira i Virgili.

- e) Per les sessions de treball, debat, discussió i anàlisi de les dades hem tingut accés als recursos materials propis de la Facultat de Ciències Jurídiques de la URV: despatxos, sales de reunions, programes i tecnologia informàtica...

DISSENY DE LA RECERCA: CRONOGRAMA

La planificació de la recerca es plasma en el següent cronograma:

FASES	Gen	febr.	març	abril	maig	juny	juliol	Agost	setemb.	octubre	novem.
Introducció	■	■	■	■							
analítica			■	■	■	■					
discussió						■	■	■	■		
conclusió										■	■

DISSENY DE LA RECERCA: EQUIP DE RECERCA

L’equip de recerca està format pels següents professors de Dret processal de la Facultat de Ciències Jurídiques de la Universitat Rovira i Virgili.

Joan Picó, Catedràtic de Dret processal de la URV, Frederic Adan, Professor Agregat de Dret Processal de la URV, Elisabet Cerrato, Professora Lectora de Dret processal de la URV, Roser Casanova, Professora Associada de Dret Processal de la URV, i Xènia Fuguet, Professora Associada de Dret Processal de la URV i Secretària Judicial.

1.- DETERMINACIÓ DEL MARC COMPETENCIAL EXISTENT ENTRE L'ESTAT I CATALUNYA

1.1.- Introducció

L'ús de la llengua catalana a l'Administració de Justícia en l'àmbit territorial de la Comunitat Autònoma de Catalunya no està generalitzat en el dia a dia dels jutjats i tribunals catalans¹. El que, amb aquest estudi, ens volem plantejar és la possibilitat de millorar aquestes estadístiques, i analitzar com augmentar l'ús del català a la pràctica judicial catalana.

Un dels principals problemes que trobem és que el poder judicial té jurisdicció estatal, la qual cosa significa que per molt que un procés judicial sigui iniciat a Catalunya, en cas de recurs, es pot arribar a un òrgan judicial estatal, on la llengua oficial és el castellà i no el català². Per això, en un primer moment, per una qüestió pràctica sembla molt més còmode iniciar des d'un principi tot el procediment amb llengua castellana. Un dels altres impediments que, a la pràctica, hi ha en relació amb l'ús del castellà enlloc del català, és la procedència del personal de l'Administració de Justícia, en especial dels jutges, magistrats, fiscals i secretaris judicials, així com en determinades ocasions del personal al servei d'aquests, que en

---

¹ Veure les estadístiques realitzades per l'Administració de Justícia, en: Criteris per als usos lingüístics a l'Administració de Justícia. Observatori Català de la Justícia, octubre 2013. Generalitat de Catalunya, Departament de Justícia, Primera edició: gener 2014. http://www20.gencat.cat/docs/Adjudat/Home/Seccions%20tem%C3%A0tiques/Observatori%20Catal%C3%A0%20de%20la/treballs_2013/criteris_usos_ling_admin_justicia.pdf (data de consulta: 04.04.14). Llibre verd de l'Administració de Justícia. El català a la justícia: Document de treball 14. http://www20.gencat.cat/docs/Adjudat/Documents/ARXIUS/doc_89437109_1.pdf (data de consulta: 04.04.14).

² En aquest sentit, l'art. 231.4 LOPJ preveu la traducció d'ofici quan les actuacions judicials i els documents presentats hagin de tenir efecte fora de la jurisdicció dels òrgans judicials situats a la Comunitat Autònoma. Davant d'això, entenem que la normativa preveu la possibilitat de poder arribar als òrgans judicials estatals amb llengua diferent al castellà, de manera que la traducció de les actuacions judicials realitzades a una Comunitat Autònoma amb llengua pròpia es tracta d'una obligació per a l'Administració de Justícia, que no vincula al ciutadà, el qual té la possibilitat de presentar els documents en la seva llengua. En aquest últim sentit, s'ha pronunciat de manera contradictòria la jurisprudència, tant al·legant que el ciutadà té dret a presentar la documentació en català com a la inversa, és a dir, rebutjant l'eficàcia dels documents presentats en català perquè es fora de l'àmbit territorial on la llengua catalana és oficial. Veure en aquesta línia la Interlocutòria del TS 24 de novembre de 2009, [Id Cendoj: 28079140012009203709], ponent Luis Fernando De Castro Fernandez i Interlocutòria del TS de 18 de novembre de 2011, [Id Cendoj: 28079120012011202129], ponent Sr. Sirot Francisco Garcia Pérez.

molts casos són de fora de Catalunya, i per tant, la gran majoria desconeixen el català³.

Pel tal de determinar el marc competencial en matèria lingüística a l’Administració de Justícia entre l’Estat i les Comunitats Autònomes, en concret pel que aquí ens interessa, Catalunya, en un primer moment s’ha d’analitzar separatament a qui correspon la competència sobre l’Administració de Justícia i, posteriorment, a qui correspon sobre matèria lingüística.

La distribució competencial entre l’Estat i les Comunitats Autònomes es troba regulada als articles 148 –competències que poden assumir les Comunitats Autònomes– i 149 –competències que exclusivament ha d’assumir l’Estat– de la Constitució Espanyola de 1978 (CE). Igualment, un cop determinat el repartiment competencial per la CE, i centrant-nos amb Catalunya s’ha de veure l’acolliment que la nostra Comunitat Autònoma fa al seu Estatut d’Autonomia.

En aquest punt, hem de destacar que examinarem, en primer lloc, allò regulat per l’Estatut d’Autonomia de 1979 (EAC’79), en segon lloc, com es troba distribuït en l’Estatut d’Autonomia de 2006 (EAC’06), per finalment analitzar les restriccions a aquest últim per part del TC a la polèmica sentència de 2010⁴.

1.2.- Marc competencial en matèria de justícia

1.2.1.- L’Administració de Justícia a la CE

Pel que fa a la distribució competencial en matèria de justícia hem d’adreçar-nos al text constitucional. Així doncs, hem de partir de la base que la pròpia CE

---

³ Criteris per als usos lingüístics a l’Administració de Justícia. Observatori Català de la Justícia, octubre 2013. Generalitat de Catalunya, Departament de Justícia, Primera edició: gener 2014, apartat segon.

http://www20.gencat.cat/docs/Adjudat/Home/Seccions%20tem%C3%A0tiques/Observatori%20Catal%C3%A0%20de%20la/treballs_2013/criteris_usos_ling_admin_justicia.pdf (data de consulta: 04.04.14).

⁴ STC 31/2010, de 28 de juny, ponent D. María Emilia Casas Baamonde.

imposa el principi d’unitat jurisdiccional com a fonament de l’organització i del funcionament dels Tribunals en el seu art. 117.5.

En relació amb el repartiment competencial en l’Administració de Justícia, l’apartat 5è de l’art. 149.1 CE estableix que l’Estat té competència exclusiva en aquesta matèria. Igualment, la CE reconeix a l’Estat la competència exclusiva sobre legislació processal. Per la seva banda, l’art. 148 CE no fa cap referència a la justícia dins del llistat de competències que poden ser assumides per les Comunitats Autònomes.

Aquesta primera matèria, això és en relació amb l’Administració de Justícia, sembla clar que, en virtut del text constitucional, se n’ha d’encarregar l’Estat.

Tot i així, i d’acord amb la clàusula que ens ofereix l’art. 149.3 CE, segons la qual les matèries no atribuïdes expressament a l’Estat per la CE podran correspondre a les Comunitats Autònomes en virtut dels seus Estatuts respectius, haurem d’examinar què es regulava a l’EAC’79, què es va introduir amb l’EAC’06 i que es troba actualment vigent després de la STC 31/2010, de 28 de juny⁵.

1.2.2.- L’Administració de Justícia a l’Estatut d’Autonomia de Catalunya de 1979

Les competències assumides per l’EAC’79 les trobem al Títol Primer d’aquest text normatiu, que porta com a rúbrica “competències de la Generalitat”, compost pels articles 9 a 28. En concret, el primer d’aquests preceptes fa referència a les competències exclusives que corresponen a la Generalitat, entre les quals no es troba la matèria judicial ja que, com hem assenyalat anteriorment, no és possible segons l’art. 149.1.5 CE que atribueix l’exclusivitat a l’Estat.

---

⁵ Ponent D. María Emilia Casas Baamonde.

No obstant això, de l'anàlisi d'aquest títol primer trobem l'art. 18 EAC'79, pel qual s'atorga en quant a l'Administració de Justícia la competència a la Generalitat de determinades tasques. En aquest sentit, l'EAC'79 permetia a la Generalitat: exercir totes les facultats que les Lleis Orgàniques del Poder Judicial (LOPJ) i del Consell General del Poder Judicial (CGPJ) reconeixin o atribueixin al Govern de l'Estat; fixar la delimitació de les demarcacions territorials dels òrgans jurisdiccionals a Catalunya i la localització de la seva capitalitat; i coadjuvar en l'organització dels tribunals consuetudinaris i tradicionals i en la instal·lació dels Jutjats, sotmetent-se en tot cas a allò que disposa la LOPJ.

Igualment l'EAC'79 regula el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, com a màxima instància dins del territori català –arts. 19 i 21–, la competència dels òrgans judicials a Catalunya –art. 20–, y la convocatòria de concursos i oposicions per cobrir les places vacants a Catalunya de magistrats, jutges, secretaris judicials i el personal al servei de l'Administració de Justícia –arts. 22 i 23–.

Aquesta competència atribuïda a la Generalitat per l'Estatut de 1979 va ser reconeguda pel Tribunal Constitucional (TC) com una clàusula subrogatòria per la qual es permet a la Generalitat intervenir sobre l'aparell burocràtic de l'Administració de Justícia, establint que l'administració de l'Administració de Justícia no és poder judicial⁶. Per tant, no existeix cap conflicte amb aquesta competència de la Generalitat i la competència exclusiva de l'Estat de l'art. 149.1.5 CE. Tot i així, com

---

⁶ STC 56/1990, de 29 de març, ponent Don Vicente Gimeno Sendra, f.j. 6è: “Lo que la cláusula subrogatoria supone es aceptar el deslinde que el Estado realiza entre Administración de Justicia en sentido estricto y «Administración de la Administración de Justicia»; las Comunidades Autónomas asumen así una competencia por remisión a ese deslinde, respetando como núcleo inaccesible el art. 149.1.5 de la Constitución, con la excepción de lo dispuesto en el art. 152.1, segundo párrafo”. Així mateix la STC 105/2000, de 13 d'abril, accepta com a punt de partida: “la distinción [...] entre un concepto amplio y un concepto estricto de la Administración de Justicia, correlativa a una distinción entre la «función jurisdiccional propiamente dicha y ordenación de los elementos intrínsecamente unidos a la determinación de la independencia con que debe desarrollarse» y «otros aspectos que, más o menos unidos a lo anterior le sirven de sustento material o personal»; o en otros términos, la distinción entre un núcleo esencial de la Administración de Justicia y la «Administración de la Administración de Justicia», reservada la primera a la competencia exclusiva del Estado «ex» art. 149.1.5 CE, y al gobierno exclusivo del Consejo General del Poder Judicial, y abierta la segunda a la posible competencia del Gobierno y, con mayores o menores limitaciones por el juego de las cláusulas subrogatorias de los distintos estatutos de autonomía, a la posible competencia de las Comunidades Autónomas” (ponent Don Guillermo Jiménez Sánchez, f.j. 2n).

Sobre la clàusula subrogatòria en aquesta matèria veure també: POU I PUJOLRÀS, A., “*El català a l'Administració de Justícia i el nou Estatut*”, a Revista de Llengua i Dret, núm. 48, desembre 2007, p. 140.

recorda el TC en la seva doctrina jurisprudencial, les clàusules subrogatòries no seran d’aplicació quan la LOPJ atribueixi determinades facultats al Consell General del Poder Judicial; i tampoc aquelles altres matèries, atribuïdes al Govern o als seus Departaments Ministerials, sobre les quals existeixi un altre títol competencial amb incidència suficient per reservar-les a l’Estat⁷.

1.2.3.- L’Administració de Justícia a l’Estatut d’Autonomia de Catalunya de 2006

Amb l’entrada en vigor del nou Estatut d’Autonomia l’any 2006 es van voler ampliar les competències de la Generalitat en matèria de Justícia. Així, es dedica el Títol III al poder judicial a Catalunya, i en concret el seu Capítol III a les competències de la Generalitat sobre Administració de Justícia –arts. 101 a 109–.

En relació amb les noves matèries que es reconeixen amb l’EAC’06, hem de destacar que s’introdueixen un seguit de competències sobre Administració de Justícia les quals entenem que no es troben en conflicte amb el que és la competència estatal amb aquesta matèria, sinó que es poden considerar competències sobre l’administració de l’Administració de Justícia, matèria que pot assumir Catalunya en virtut del reconeixement per part del TC⁸. Passem a analitzar cadascuna d’elles.

---

⁷ En aquest sentit es pronuncien les següents resolucions constitucionals: SSTC 56/1990, de 29 de març, ponent Don Vicente Gimeno Sendra, f.j. 8è; i 105/2000, de 13 d’abril, ponent Don Guillermo Jiménez Sánchez, f.j. 2n.

⁸ Sobre el reconeixement per part del TC de què l’administració de l’Administració de Justícia és competència de la Generalitat trobem un recent i polèmic exemple, què és la STC 71/2014, de 6 de maig, ponent: Sr. Fernando Valdés Dal-Ré,, sobre la procedència de la taxa judicial catalana, que respecte del que ens interessa, en el seu fonament jurídic 4rt, estableix que: “al Estado le corresponde la competencia exclusiva en materia de Administración de Justicia (art. 149.1.5 CE)”, la Comunidad Autónoma “ostenta también competencias en relación con los medios personales y materiales al servicio de la Administración de Justicia (...), siendo necesario diferenciar el alcance de ambas competencias. Dicha delimitación competencial la hemos reiterado en nuestra doctrina (...), distinguiendo entre un sentido estricto y un sentido amplio en el concepto de Administración de Justicia. Así, en cuanto al primero (...), al Estado le corresponde la competencia exclusiva en materia de Administración de Justicia ex art. 149.1.5 CE (...), competencia que supone, en primer lugar, “que el Poder Judicial es único y a él le corresponde juzgar y hacer ejecutar lo juzgado, y así se desprende del art. 117.5 de la Constitución; en segundo lugar, el gobierno de ese Poder Judicial es también único, y corresponde al Consejo General del Poder Judicial (art. 122.2 de la Constitución)” (...). Por lo que respecta a las competencias autonómicas (...) indicamos que, “[f]rente a ese núcleo esencial de lo que debe entenderse por Administración de Justicia, existe un conjunto de medios personales y materiales que, ciertamente, no se integran en ese núcleo, sino que se coloca, como

En primer lloc, a l'art. 101 EAC, es fa referència a la competència de la Generalitat per convocar oposicions i concursos per cobrir places de jutges, magistrats i fiscals a Catalunya, establint en l'apartat tercer del mateix article que si els exàmens tenen lloc a Catalunya aquests podran realitzar-se en qualsevol de les dues llengües oficials –castellà i català–. En l'art. 102 EAC, fa referència al personal judicial i a la resta de personal al servei de l'Administració de Justícia a Catalunya, on es regula que aquest col·lectiu haurà d'acreditar un coneixement mínim de llengua catalana i de dret propi de Catalunya i que això serà valorat en quant a l'obtenció de places en cas de trasllat.

A l'art. 103 EAC s'atribueix expressament a la Generalitat la competència normativa sobre el personal no judicial al servei de l'Administració de justícia, dins el respecte a l'estatut jurídic d'aquest personal establert per la LOPJ⁹. Igualment, en el mateix precepte s'atribueix a la Generalitat la competència executiva i de gestió en matèria de personal no judicial al servei de l'Administració de justícia¹⁰. D'acord amb l'EAC i la LOPJ es poden crear per llei del Parlament cossos de funcionaris al servei de l'Administració de justícia dependents de la funció pública de la Generalitat. Per últim, en aquest article, es reconeix la competència exclusiva de la Generalitat sobre el personal laboral al servei de l'Administració de justícia.

Per la seva banda, l'art. 104 EAC atribueix la competència a la Generalitat per determinar la creació, el disseny, l'organització, la dotació i la gestió de les oficines

---

dice expresamente el art. 122.1 al referirse al personal, al servicio de la Administración de Justicia, esto es, no estrictamente integrados en ella. En cuanto no resultan elemento esencial de la función jurisdiccional y del autogobierno del Poder Judicial, cabe aceptar que las Comunidades Autónomas asuman competencias sobre esos medios personales y materiales”.

⁹ Entre els quals s'inclou: L'organització d'aquest personal en cossos i escales, el procés de selecció, la promoció interna, la formació inicial i la formació continuada, la provisió de destinacions i ascensos, les situacions administratives, el règim de retribucions, la jornada laboral i l'horari de treball, l'ordenació de l'activitat professional i les funcions, les llicències, els permisos, les vacances i les incompatibilitats, el registre de personal, i el règim disciplinari.

¹⁰ Aquesta competència inclou: Aprovar l'oferta d'ocupació pública, convocar i resoldre tots els processos de selecció, i l'adscripció als llocs de treball, nomenar els funcionaris que superin els processos selectius, impartir la formació, prèvia i continuada, elaborar les relacions de llocs de treball, convocar i resoldre tots els processos de provisió de llocs de treball, convocar i resoldre tots els processos de promoció interna, gestionar el Registre de Personal, coordinat amb l'estatal, efectuar tota la gestió d'aquest personal, en aplicació del seu règim estatutari i retributiu, exercir la potestat disciplinària i imposar les sancions que escaiguin, inclosa la separació del servei, exercir totes les altres funcions que siguin necessàries per a garantir una gestió eficaç i eficient dels recursos humans al servei de l'Administració de justícia.

judicials i dels òrgans i els serveis de suport als òrgans jurisdiccionals, incloent-hi la regulació de les institucions, els instituts i els serveis de medicina forense i de toxicologia.

Així mateix, en virtut de art. 105 EAC correspon a la Generalitat la competència per a ordenar els serveis de justícia gratuïta i d'orientació jurídica gratuïta. A més, aquesta pot establir els instruments i els procediments de mediació i de conciliació en la resolució de conflictes en les matèries de la seva competència.

L'art. 107 EAC estableix que la Generalitat té competència per proposar al Govern de l'Estat la determinació i la revisió de la demarcació i la planta judicials a Catalunya. I reconeix que les modificacions de la planta judicial que no comportin reforma legislativa poden correspondre al Govern de la Generalitat. En aquest sentit, la Generalitat pot crear seccions i jutjats, per delegació del Govern de l'Estat, en els termes establerts per la LOPJ. La capitalitat de les demarcacions judicials és fixada per una llei del Parlament.

Es reconeix també la competència de la Generalitat sobre la justícia de pau, en els termes que estableixi la LOPJ¹¹.

Per últim, en aquest capítol relatiu a les competències de la Generalitat sobre Administració de Justícia en el vigent EAC es va voler introduir una clàusula subrogatòria, en el seu art. 109, que expressament estableix: “La Generalitat exerceix, ultra les competències expressament atribuïdes per aquest Estatut, totes les funcions i les facultats que la Llei orgànica del poder judicial reconeix al Govern de l'Estat amb relació a l'Administració de justícia a Catalunya”.

1.2.4.- L'Administració de Justícia a Catalunya segons la interpretació del TC

Amb el recurs d'inconstitucionalitat presentat pel Partit Popular un cop aprovat l'EAC l'any 2006, el text ha sofert un seguit de modificacions per part del Tribunal

---

¹¹ Art. 108 EAC.

Constitucional. En aquest apartat tenim com a finalitat establir com afecta la STC 31/2010, de 28 de juny, a les competències atribuïdes a la Generalitat en matèria d’Administració de Justícia. En principi van ser impugnats tots els articles del Capítol III del Títol III de l’Estatut, excepte l’art. 104 –mitjans materials–, art. 108 –justícia de pau i proximitat– i l’art. 109 –clàusula subrogatòria–. Tot i així, i un cop analitzada la sentència, en concret els fonaments jurídics 50 a 55, només van ser declarats inconstitucionals i, en conseqüència nuls: per una banda, l’incís “o al Consell de Justícia de Catalunya” de l’art. 101.1 EAC; i per l’altra, l’art. 101.2 EAC¹².

Per tant, entenem que la resta de competències atribuïdes a la Generalitat per part de l’EAC de 2006 que no han estat declarades inconstitucionals pel TC són vigents en l’actualitat. Així mateix, considerem que les matèries regulades en el Capítol III del Títol III tenen cabuda dintre de l’administració de l’Administració de Justícia, com bé assenyalava el TC en les seves resolucions anteriors a l’aprovació de l’actual Estatut català.

1.2.5.- La possibilitat de crear un Consell de Justícia a Catalunya

El Consell de Justícia de Catalunya és un òrgan creat per l’EAC de 2006, que es troba regulat als articles 97 a 100 d’aquest text. Es tracta d’un òrgan de govern del poder judicial a Catalunya, de nova creació, amb la finalitat d’actuar com a òrgan desconcentrat del Consell General del Poder Judicial, sens perjudici de les competències d’aquest darrer, d’acord amb el que estableix la LOPJ. Però, aquest precepte va ser declarat inconstitucional i nul per la STC 31/2010, de 28 de juny, deixant sense contingut l’art. 97 en la seva totalitat –que és el precepte que crea aquest òrgan– i traient alguns punts de la resta d’articles relatius al Consell de Justícia de Catalunya.

No obstant això, i d’una manera bastant incongruent, el TC declara nul i, per tant deixa buit de contingut, la disposició relativa a la creació d’aquest òrgan, i al

---

¹² Aquest precepte establia el següent: “El Consell de Justícia de Catalunya convoca els concursos per a proveir places vacants de jutges i magistrats a Catalunya en els termes establerts per la Llei orgànica del poder judicial”.

mateix temps reconeix algunes de les seves funcions. En relació amb aquestes, un cop aplicada la limitació per la STC 31/2010, de 28 de juny, les atribucions d'aquest òrgan són: en primer lloc, les que estableixen aquest Estatut, la LOPJ, les lleis que aprovi el Parlament i les que, si escau, li delegui el Consell General del Poder Judicial; en segon lloc, les atribucions del Consell de Justícia de Catalunya respecte als òrgans jurisdiccionals situats al territori de Catalunya són, d'acord amb el que estableix la LOPJ, les següents: a) precisar i aplicar, quan escaigui, en l'àmbit de Catalunya, els reglaments del Consell General del Poder Judicial, b) informar sobre les propostes de revisió, delimitació i modificació de les demarcacions territorials dels òrgans jurisdiccionals i sobre les propostes de creació de seccions i jutjats, c) Presentar una memòria anual al Parlament sobre l'estat i el funcionament de l'Administració de justícia a Catalunya, i d) totes les funcions que li atribueixin la Llei orgànica del poder judicial i les lleis del Parlament, i les que li delegui el Consell General del Poder Judicial; i en tercer lloc, el Consell de Justícia de Catalunya, per mitjà del seu president o presidenta, ha de comunicar al Consell General del Poder Judicial les resolucions que dicti i les iniciatives que emprengui i ha de facilitar la informació que li sigui demanada¹³.

En quant a la seva composició, organització i funcionament, l'art. 98 EAC atribuïa la presidència al president del Tribunal de Justícia de Catalunya, incís del qual va ser declarat inconstitucional i nul per la STC 31/2010. Tot i així, la resta de l'article no ha estat esmenat i estableix que el Consell de Justícia de Catalunya és integrat pels membres que siguin nomenats, i designats pel Parlament de Catalunya, d'acord amb la LOPJ, entre jutges, magistrats, fiscals o juristes de reconegut prestigi. Així mateix l'apartat segon d'aquest precepte estableix que el Consell de Justícia de Catalunya aprova el seu reglament intern d'organització i funcionament, d'acord amb la normativa aplicable.

Des del nostre punt de vista, creiem que es necessària, o almenys no es contrari a les funcions atribuïdes per l'Estat al CGPJ, la creació d'un Consell de Justícia descentralitzat a Catalunya que actuï com a òrgan de govern del poder judicial exclusivament en l'àmbit català. En aquest sentit, ens posicionem en contra

---

¹³ Art. 98 EAC amb el text consolidat per la STC 31/2010, de 28 de juny, ponent D. María Emilia Casas Baamonde.

de la resolució constitucional analitzada fins ara, ja que la finalitat d'aquest òrgan no és entrar en les funcions del CGPJ, sinó al contrari, entenem que es un òrgan de suport d'aquest últim en el territori català i en virtut de les competències que li són atribuïdes per l'Estatut. La prova està en què el TC no suprimeix tots els articles relatius al Consell de Justícia de Catalunya i és limita a declarar inconstitucional generalment el precepte que crea aquest òrgan, la qual cosa demostra que no té fonaments per anul·lar les seves funcions. Davant d'això, podem arribar a la conclusió que les funcions que no han estat declarades nul·les per la sentència constitucional podrien ser perfectament dutes a terme per un òrgan d'aquestes característiques sense vulnerar la normativa espanyola¹⁴.

Per últim en aquest epígraf, una reflexió: si l'Estat de Dret té tres poders dels quals dos –legislatiu i executiu– es troben descentralitzats del govern central de l'Estat i en els que les Comunitats Autònomes poden incidir, per què el poder judicial segueix immòbil en mans de l'Estat? Pot ser fins que això no canviï, des de Catalunya, és molt difícil que puguem moure fitxa en l'àmbit judicial.

1.3.- Marc competencial en matèria lingüística

1.3.1.- La llengua a la CE

Com és sabut, el castellà és, per mandat constitucional, la llengua oficial de l'Estat. La pròpia CE en el seu art. 3 instaura el deure de tots els espanyols de conèixer-la i el dret d'usar-la. No obstant això, en el mateix precepte constitucional es fa referència a la resta de llengües existents a l'Estat espanyol, les quals també se'ls reconeix que seran oficials a les respectives Comunitats Autònomes d'acord amb el que estableixin els seus Estatuts d'Autonomia –com és el cas del català a Catalunya–. A més, totes les llengües de l'Estat espanyol es consideren patrimoni cultural i totes elles s'hauran de respectar i protegir –art. 3.3 CE–. Si bé és cert que

---

¹⁴ En aquesta opinió destaquem a APARICIO PÉREZ, M. A., “Comentari a la sentència 31/2010, sobre el poder judicial”, a Revista catalana de dret públic, 2010, pp. 203 i ss, que assenyala que es incoherent la justificació del TC en relació amb els articles 97 i ss de l'Estatut català, relatius a la creació, composició i atribucions del Consell de Justícia de Catalunya.

hem de veure què diu l'EAC sobre la cooficialitat, només amb la lectura constitucional ja podem afirmar que la llengua catalana és oficial, juntament amb la castellana, al territori de la Comunitat Autònoma de Catalunya.

Dit això, fem un pas més enllà i vegem qui té assignada la competència en matèria de llengua. Així doncs, per tal de determinar el marc competencial en matèria lingüística hem d'examinar, igual que en el cas anterior, en primer lloc, l'art. 149 CE en quant les competències reservades exclusivament a l'Estat. De l'anàlisi d'aquest precepte observem que la matèria lingüística no es troba regulada entre les competències reservades a l'Estat. Això ens porta a examinar el contingut de l'art. 148 CE, relatiu a les competències que poden ser assumides per les Comunitats Autònomes. Entre elles, no existeix una referència directa i general a la competència en matèria lingüística però, tot i així, la trobem esmentada de forma indirecta a l'art. 148.1.17 CE, relatiu a la competència de la Comunitat Autònoma en relació amb l'ensenyament de la llengua pròpia.

D'acord amb aquest repartiment competencial, i juntament amb allò regulat a l'art. 149.3 CE que, de manera textual, estableix que les matèries no atribuïdes expressament a l'Estat poden correspondre a les Comunitats Autònomes en virtut dels seus Estatuts d'Autonomia, es pot arribar a una primera conclusió: Catalunya, sempre que estigui reconegut en el seu Estatut, pot tenir competència en matèria lingüística. Passem ara a analitzar què es regula a l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

Per fer un estudi de la regulació, en el vigent Estatut d'Autonomia de Catalunya, de la competència de la Generalitat en matèria lingüística, creiem necessari ampliar la visió amb allò regulat a l'anterior Estatut d'Autonomia de 1979, i el text original de l'actual estatut abans de la STC 31/2010, de 28 de juny, en què es declaren inconstitucionals i nuls molts preceptes i expressions, canviant en moltes ocasions el contingut inicial que el Parlament de Catalunya havia aprovat.

1.3.2.- La llengua a l'Estatut d'Autonomia de Catalunya 1979

L'Estatut d'Autonomia de Catalunya de 1979 regula en el seu art. 3 que el català és la llengua pròpia de Catalunya i que, juntament amb el castellà, és llengua oficial. A l'apartat tercer del mateix article s'atribueix expressament a la Generalitat que serà l'encarregada de garantir l'ús normal i oficial d'ambdós idiomes, que prendrà les mesures necessàries per tal d'assegurar llur coneixement i, per últim, que crearà les condicions que permetin arribar a la seva igualtat plena en quant als drets i deures dels ciutadans de Catalunya¹⁵.

En aquest sentit, l'EAC de 1979 regulava que la Generalitat havia de garantir la igualtat d'ús del català i el castellà tan pel que fa a l'ús normal com l'oficial.

Tot i aquesta atribució, en cap precepte de l'anterior EAC trobem regulada, de manera expressa, la competència de la Generalitat sobre l'ús de la llengua pròpia a l'Administració de Justícia.

1.3.3.- La llengua a l'Estatut d'Autonomia de Catalunya 2006

En el vigent Estatut d'Autonomia de Catalunya, aprovat l'any 2006, es declara el català com a llengua pròpia de Catalunya en el seu article 6.1. Així mateix, declara que el català és la llengua d'ús normal i preferent de les administracions públiques de Catalunya. L'apartat segon del mateix precepte reconeixia el català com a llengua oficial de Catalunya, sense deixar de banda el castellà, admetent també la seva oficialitat. Així mateix, reconeixia que totes les persones tenen dret d'utilitzar les dues llengües oficials, exigint que, els ciutadans de Catalunya, tenen el dret i el deure de conèixer-les. Per la seva banda, els poders públics de Catalunya han d'establir les mesures necessàries per a facilitar l'exercici d'aquests drets i el compliment d'aquest deure.

Igualment l'Estatut reconeix un dret d'opció lingüística als ciutadans de Catalunya en el seu art. 33.1, garantint-ho en l'apartat segon precisament en les

---

¹⁵ Aquesta competència va ser reconeguda pel TC, veure com exemple la STC 74/1989, de 24 d'abril, ponent Don Francisco Tomás y Valiente.

relacions que aquests tinguin amb l’Administració de justícia, el Ministeri Fiscal, el notariat i els registres públics. En aquest àmbit se’ls permet utilitzar la llengua oficial que elegeixin en totes les actuacions judicials, notarials i registrals i, a més a més, se’ls reconeix el dret a rebre tota la documentació oficial emesa a Catalunya en la llengua sol·licitada, sense que puguin patir indefensió ni dilacions indegudes a causa de la llengua emprada, ni se’ls pugui exigir cap mena de traducció. Al mateix temps, s’exigeix al personal de l’Administració de Justícia acreditar un nivell suficient de coneixement de les dues llengües oficials –art. 33.3 EAC’06–.

La competència en matèria lingüística es troba regulada a l’art. 143, situat dintre del Títol IV sota la rúbrica “de les competències”. En concret, aquest precepte atribueix a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de llengua pròpia, que inclou, en tot cas, la determinació de l’abast, els usos i els efectes jurídics de la seva oficialitat, i també la normalització lingüística del català.

1.3.4.- La llengua a Catalunya segons la interpretació del TC

Pel que fa a les retallades que ha sofert la matèria lingüística a la Comunitat Autònoma de Catalunya per part del TC hem de fer referència, en primer lloc, a l’art. 6 EAC, el qual va ser impugnat en la seva totalitat. La STC 31/2010, de 28 de juny¹⁶, admet que el català sigui considerat com a llengua pròpia, tot i que entén que aquesta definició no pot suposar un desequilibri del règim constitucional de la cooficialitat de totes dues llengües –català i castellà– en perjudici del castellà. En aquest sentit, el TC estableix que tota llengua oficial és llengua d’ús normal per i davant del poder públic. Això significa que, a Catalunya, si bé és el català, com a llengua pròpia, ho és també el castellà. Així, el castellà serà llengua d’ús normal per les Administracions públiques catalanes i per les persones que es dirigeixin a aquestes, ja que com a poder públic estatal a Catalunya, no haurien de poder tenir com a preferència cap de les dues llengües oficials, sinó que han de poder optar per totes dues, indistintament.

---

¹⁶ Ponent D. María Emilia Casas Baamonde, f.j. 14.a.

En aquest sentit, va ser declarat nul el primer apartat de l'art. 6 EAC, concretament l'expressió: “i preferent”. El terme preferent és definit pel Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans (DIEC2) com: “Que és preferit, que gaudeix de preferència”. I concretament, el verb “preferir” significa: “Posar per damunt d'un altre o d'altres en estimació, en favor, etc.”. En el cas que s'està analitzant, entenem que l'EAC de 2006 pretenia donar preferència al català per damunt del castellà dins del territori de Catalunya per què així tingués prioritat el català a l'hora d'escollir entre ambdós llengües. Davant d'això, el TC va declarar la inconstitucionalitat d'aquest terme.

Per la seva banda, el TC, a la mateixa sentència 31/2010, de 28 de juny¹⁷, fa referència a l'apartat segon de l'art. 6 EAC relatiu a l'oficialitat de la llengua catalana a Catalunya i el dret i deure d'utilitzar-la i de conèixer-la¹⁸, que tot i que no el declara inconstitucional estableix uns criteris per interpretar aquest article. En concret, el TC es refereix a la constitucionalitat de la imposició estatutària del deure del coneixement del català, sobre la qual indica que s'ha de resoldre sobre la base de què aquest deure no és imposat per la CE i no és, segons ell, inherent a la cooficialitat. Davant d'això, i prenent com a referència l'art. 3.1 CE el qual posa de manifest un deure general de coneixement del castellà com a llengua oficial de l'Estat espanyol¹⁹, no succeeix el mateix amb les llengües cooficials, ja que l'art. 3.2 CE no inclou en la seva redacció l'obligació de conèixer aquestes llengües, remetent-se en tot cas a allò regulat pels pertinents Estatuts d'Autonomia²⁰. El que la resolució constitucional planteja en aquest sentit és que si la CE no preveu el deure de conèixer les llengües cooficials vol dir que s'està prohibint o, simplement, que es deixa en mans dels Estatuts d'Autonomia. De manera que, el TC no declara inconstitucional que el coneixement del català sigui un deure però ho matisa dient

---

¹⁷ Ponent D. María Emilia Casas Baamonde, f.j. 14.b.

¹⁸ Textualment l'art. 6.2 EAC preveia: “2. El català és la llengua oficial de Catalunya. També ho és el castellà, que és la llengua oficial de l'Estat espanyol. Totes les persones tenen el dret d'utilitzar les dues llengües oficials i els ciutadans de Catalunya tenen el dret i el deure de conèixer-les. Els poders públics de Catalunya han d'establir les mesures necessàries per a facilitar l'exercici d'aquests drets i el compliment d'aquest deure. D'acord amb el que disposa l'article 32, no hi pot haver discriminació per l'ús de qualsevol de les dues llengües”.

¹⁹ Art. 3.1 CE: “El castellà és llengua espanyola oficial de l'Estat. Tots els espanyols tenen el deure de conèixer-la i el dret d'usar-la”.

²⁰ Art. 3.2 CE: “Les altres llengües espanyoles seran també oficials en les respectives Comunitats Autònomes d'acord amb els seus Estatuts”.

que només es conforme a la CE si s'interpreta d'acord amb el fonament jurídic 14 b de la sentència²¹.

Per últim en aquest epígraf, en relació amb la competència lingüística, cal assenyalar que l'art. 143 EAC no va ser impugnat i per tant no es va modificar per la STC 31/2010, de 28 de juny, sobre l'Estatut. En conseqüència, el TC reconeix la competència de la Comunitat Autònoma de Catalunya en matèria lingüística.

1.4.- El català a l'Administració de Justícia

Un cop delimitades les competències en matèria de justícia, d'una banda, i en matèria lingüística, de l'altra, i determinat que la primera correspon de forma exclusiva a l'Estat, sens perjudici de l'administració de l'Administració de Justícia que pot correspondre a la Comunitat Autònoma, i que la segona, correspon a la Generalitat de Catalunya en virtut del seu Estatut d'Autonomia, hem de resoldre a qui correspon la competència de l'ús de la llengua catalana a l'Administració de Justícia en l'àmbit català.

El problema plantejat en relació amb això és el relatiu a què la matèria lingüística no és una competència substantiva, independent per si sola, sinó que ha estat considerada com una competència instrumental per la qual es regula un mitjà de comunicació i no una competència específica diferenciada. En aquest sentit, hem de destacar a VERNET i LLOBET, qui entén que amb aquest repartiment la competència en matèria lingüística queda reduïda a aquells casos en què la competència substantiva i adjectiva corresponguin al mateix titular²². Aquest no és el cas de l'Administració de Justícia i la llengua, ja que el titular d'aquestes competències no és el mateix òrgan, sinó que la primera correspon a l'Estat de forma exclusiva per mandat constitucional i la segona correspon a la Generalitat de Catalunya. Per tant, segons POU i PUJOLRÀS, en aquesta qüestió regeix “el principi

---

²¹ Sobre aquesta qüestió i en aquest sentit també es pronuncia SEGURA GINARD, LI. J., “Les llengües oficials en la Doctrina recent del Tribunal Constitucional”, a Revista Llengua i Dret, núm. 56, desembre 2011, pp. 94 a 96.

²² VERNET I LLOBET, J., “Normalització lingüística i accés a la funció pública”, Fundació Jaume Callís, Barcelona, 1992, p. 64.

segons el qual la competència substantiva en Administració de Justícia que correspon a l'Estat arrossega les potestats bàsiques per dictar el règim jurídic lingüístic judicial”²³.

Davant aquest panorama hem de defensar que sí que es possible l'ús de la llengua catalana a l'Administració de Justícia de Catalunya, i que en té competència la Generalitat per gestionar-ho en tant que es tracta d'una competència que, en la nostra opinió, té cabuda dins de l'administració de l'Administració de Justícia. Per tal de fonamentar el nostre argument és necessari que entrem a analitzar els drets i deures lingüístics a l'Administració de Justícia dels ciutadans de Catalunya on prenem com a referència l'EAC'06 i la Llei de Política Lingüística (LPL)²⁴.

Com ja hem apuntat en anterioritat, tots els ciutadans de Catalunya tenen el dret i el deure de conèixer ambdues llengües, ja que totes dues són oficials en l'àmbit territorial català. En virtut de l'art. 6.2 EAC'06 i l'art. 3.2 LPL tan el català com el castellà, com a llengües oficials, poden ser emprades indistintament pels ciutadans i ciutadanes en totes les activitats públiques i privades sense discriminació. De fet, el mateix precepte 3.2 LPL reconeix que els actes jurídics fets en qualsevol de les dues llengües oficials tenen, pel que fa a la llengua, plena validesa i eficàcia. Seguidament, la LPL en el seu art. 4, reconeix els drets següents: a) Conèixer les dues llengües oficials; b) Expressar-se en qualsevol de les dues llengües oficials, oralment i per escrit, en les relacions i els actes públics i privats; c) Ésser atès en qualsevol de les dues llengües oficials en els termes que aquesta Llei estableix; d) Emprar lliurement qualsevol de les dues llengües oficials en tots els àmbits; i e) No ésser discriminat per raó de la llengua oficial que empra. En aquesta línia, estem d'acord amb POU i PUJOLRÀS en què la declaració d'oficialitat d'una llengua implica per al ciutadà un dret d'opció lingüística, és a dir, que el ciutadà té dret a escollir una o l'altra pel seu ús tan davant els poders públics com davant els

---

²³ POU I PUJOLRÀS, A., ob. cit., p. 144.

²⁴ Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística. Llei publicada al DOGC núm. 2553, de 9 de gener de 1998, i al BOE núm. 36, d'11 de febrer de 1998. S'ha de destacar que després de l'entrada en vigor de la Llei orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, la Llei de política lingüística continua íntegrament vigent.

particulars i, al mateix temps, el dret a ser contestat en la llengua que el ciutadà ha escollit²⁵.

Centrant-nos amb el dret lingüístic dels ciutadans enfront l'Administració de Justícia ens fixem en allò regulat per l'art. 13 LPL. Així, l'apartat segon d'aquest article reconeix el dret a relacionar-se, oralment i per escrit, amb l'Administració de justícia en la llengua oficial que el ciutadà esculli i a ser atès, sense que se li pugui exigir cap mena de traducció. A més a més, si el ciutadà ho demana, té dret a exigir la sentència i les resolucions judicials que li puguin afectar en llengua que vulgui, sense que pugui haver retards amb les resolucions per raó de la llengua –art. 13.3 LPL–. De la mateixa manera ho reconeix l'art. 33 EAC'06, quedant clar que els ciutadans de Catalunya es poden dirigir als òrgans jurisdiccionals de l'àmbit territorial català en qualsevol de les dues llengües oficials. En aquest sentit, cal destacar que l'art. 33.5 EAC'06, d'acord amb la interpretació del TC –sentència 31/2010– assenyala la possibilitat de relacionar-se per escrit amb els òrgans constitucionals i jurisdiccionals d'àmbit estatal, amb la matisació que estiguin en territori català, ja que del contrari s'haurà d'utilitzar la llengua castellana, única oficial a tot l'Estat espanyol²⁶.

Amb això, podem veure que des de la normativa catalana es satisfà el dret d'opció lingüística tan des del punt de vista actiu, això és, a dirigir-se en la llengua que un vol, i des del punt de vista passiu, és a dir, el dret a ser contestat també amb la llengua volguda²⁷.

No obstant això, la realitat normativa catalana no és la única i un cop més hem de veure que ens permet la normativa estatal. Pel que fa al dret a dirigir-se a l'Administració de Justícia en català queda reconegut pels articles 231.3 LOPJ i

---

²⁵ POU I PUJOLRÀS, A., ob. cit, p. 146; igualment veure a VERNET I LLOBET, J., Dret Lingüístic, Edit. Cossetània, Valls, 2003, pp.149 i ss.

²⁶ En aquest punt cal destacar el fonament jurídic 21 de la STC 31/2010, de 28 de juny, en relació amb la interpretació que fa de l'art. 33.5 EAC de 2006, que serà objecte d'estudi en els punts posteriors.

²⁷ En el mateix sentit el català enfront l'Administració de Justícia cal destacar la seva protecció a la Carta europea de llengües regionals i minoritàries, aplicable a l'Estat espanyol des de l'1 d'agost de 2001.

<http://www20.gencat.cat/portal/site/Llengcat/menuitem.b318de7236aed0e7a129d410b0c0e1a0/?vgnextoid=004e101483762110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=004e101483762110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default> (data de consulta: 23.10.2014).

142.3 LEC, els quals, amb termes similars, reconeixen a les parts, als seus representats –advocats i procuradors–, i també als testimonis i pèrits, que poden utilitzar la llengua que sigui també oficial a la Comunitat Autònoma en el territori de la qual tinguin lloc les actuacions judicials, tan oralment com per escrit. Tot i així no podem dir el mateix del dret a ser respòs en català, ja que la normativa estatal no ho reconeix²⁸.

El compliment de la normativa estatal i autonòmica en matèria lingüística i la seva aplicació davant de l’Administració de Justícia serà analitzada amb més extensió en altres capítols del treball.

---

²⁸ En aquest sentit ens posicionem amb el que estableix MILIAN I MASSANA, A., *“Principis i criteris en la jurisprudència del Tribunal Constitucional espanyol en matèria lingüística”*, a *Jurisprudències constitucionals en matèria lingüística: principis i criteris*, Institut d’Estudis Autonòmics, Barcelona, 2011, p.153, quan afirma que “la manca de reconeixement del dret a rebre les actuacions judicials en la llengua oficial escollida, quan aquesta llengua és la llengua pròpia de la comunitat autònoma, és un altre defecte de l’article 231 LOPJ [...] que posa de manifest [...] la manca de coherència de les regles contingudes a l’article 231 LOPJ amb la cooficialitat”.

2.- ANÀLISI LEGISLATIU DE L’ÚS DEL CATALÀ A L’ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA

2.1. Marc normatiu

En aquest punt ens proposem examinar quina és la normativa que regula la utilització del català a l’Administració de justícia. Al respecte, observem que aquesta qüestió es tracta de manera fragmentada en el nostre ordenament jurídic en la mesura que la seva regulació no es troba concentrada en un únic cos normatiu. Per aquest motiu, esdevé ineludible l’anàlisi de les normes dictades tant a nivell estatal, com és el cas de la LOPJ i la LEC, així com també la regulació pròpia que la nostra Comunitat autònoma disposa sobre la matèria que ens ocupa, en essència, l’EAC.

Per abordar aquest estudi, amb caràcter preliminar és precís acudir als dos primers apartats de l’art. 3 CE, a través dels quals es reconeix, d’una banda, el castellà com a llengua oficial de l’estat espanyol, motiu pel qual, tots els ciutadans espanyols “tenen el deure de conèixer-la i el dret d’usar-la”; i, d’altra banda, en la mesura que Espanya és un estat plurilingüe, l’oficialitat, juntament amb el castellà, de “les demás llengües espanyoles” existents a les Comunitats autònomes. En conseqüència, a Catalunya són cooficials la llengua catalana i la castellana, havent de precisar, respecte del català, que ho serà de conformitat amb el que estableixi l’EAC²⁹.

Assentades les anteriors premisses, estem ja en disposició d’entrar a examinar quin ha estat el tractament que ha rebut el català, en convivència amb el castellà, a l’Administració de justícia de Catalunya. Al respecte, hem d’avançar que

---

²⁹ SEGURA GINARD, LL.J., “*Les llengües oficials en la doctrina recent...*”, ob. cit, p. 108, destaca que els estatuts d’autonomia podran introduir “elements d’asimetria entre les llengües, tal i com ha succeït en alguna comunitat autònoma. En concret, l’Estatut d’autonomia de la Comunitat valenciana ha fet ús de dits elements d’asimetria per “limitar (...) l’abast territorial de l’oficialitat de la llengua autonòmica”. Essent això així, “per què no és possible assignar a la llengua pròpia determinats espais de major presència?”.

tot i els esforços del legislador català a l'EAC de 2006³⁰⁻³¹, que tracta de superar les previsions de la normativa estatal, la realitat demostra que en l'actualitat l'ús del català en el marc que ens ocupa segueix trobant-se en una situació de precarietat³²⁻³³ deguda, essencialment a la competència exclusiva de l'Estat en matèria d'Administració de justícia i de legislació processal, que deixa en un segon pla la competència lingüística de la Generalitat de Catalunya. De fet, com tindrem oportunitat de comentar, en aquesta línia s'ha pronunciat la STC 31/2010, que ha modulat “l'agosarada” inicial opció del legislador català per evitar la preferència del català sobre el castellà i determinar en quin sentit s'ha d'interpretar la cooficialitat a Catalunya. Així, en el context actual, s'ha de reconèixer que tot i la normalització del català a Catalunya, aquesta no s'ha estès a l'àmbit de l'Administració de justícia³⁴, especialment, entre el seu funcionariat. És per això que ens els epígrafs que segueixen ens proposem examinar com es regula l'ús del català a l'Administració de

---

³⁰ Segons destaca POU I PUJOLRÀS, A., ob. cit., pp. 142 i 143 l'EAC de 1979 reconeixia la competència en matèria lingüística de la Generalitat, si bé dins del seu títol preliminar (art. 3.3), determinant que li corresponia la garantia de “l'ús normal i oficial d'ambdós idiomes”, motiu pel qual “prendrà les mesures necessàries per tal d'assegurar llur coneixement i crearà les condicions que permetin arribar a llur igualtat plena quant als drets i deures dels ciutadans de Catalunya”. No obstant, aquesta atribució competencial no es trobava al títol I, on es concretaven les competències de la Generalitat. Per aquest motiu afirma que “fins a la reforma estatutària es reconeixia parcialment una competència en matèria de llengua atribuïda a la Generalitat, amb uns contorns poc precisos, però que abasta com a àmbit material la normalització del català i la regulació dels usos oficials del català i del castellà en els seus aspectes generals, i deixa la posada en pràctica o “autoorganització lingüística” al titular de la competència substantiva, el qual, però, no hauria de poder desvirtuar la normativa lingüística general per mitjà d'instaurar regles que la contradiguin ni ajornar-la indefinidament”.

³¹ A aquest respecte, MILIAN I MASSANA, A., ob. cit, p. 136, posa de relleu que “l'Estatut d'autonomia de Catalunya del 2006 va voler ampliar l'ús vàlid i eficaç de la llengua catalana fent-lo extensible, “de acuerdo con el procedimiento establecido por la legislación correspondiente” davant de determinats òrgans constitucionals i òrgans jurisdiccionals d'àmbit estatal”.

³² La precarietat que tradicionalment ha patit el català a l'Administració de justícia s'adverteix al “Llibre verd de l'Administració de justícia. El català a la justícia: document de treball 14, 2005” (http://www20.gencat.cat/docs/Adjucat/Documents/ARXIUS/doc_89437109_1.pdf. Data de consulta: 04.04.14).

³³ D'acord amb POU I PUJOLRÀS, A., ob. cit, p. 144, “la regulació de la doble oficialitat i de la normalització lingüística depèn fonamentalment de la titularitat i exercici de la competència substantiva en l'Administració de justícia i legislació processal (149.1.5 i 6 CE) i no de la competència lingüística de la Generalitat, que, a la pràctica, té un paper subordinat respecte de la legislació i les decisions de l'Estat”.

³⁴ Seguint a TORNER, R.: “El català a l'Administració de Justícia: balanç de 35 anys i perspectives de canvi en una Catalunya Independent”, a Cercle XXI, 10 de febrer de 2014 (<http://www.cercle21.cat/ca/butlleti/raons-linguistiques-a-favor-dun-estat-propi/7/el-catala-a-ladmi-nistracio-de-justicia-balans-de-35-anys-i-perspectives-de-canvi-en-una-catalunya-independent/44/>). Data de consulta: 04.04.14), aquesta realitat ha significat que les actuacions de l'Estat espanyol s'encaminin més “a defensar “drets”els funcionaris de l'AJ que no pas a garantir l'exercici real i efectiu dels drets lingüístics dels ciutadans”. En aquest context, POU I PUJOLRÀS, A., ob. cit., p. 134, reconeix que “el desequilibri actual entre l'ús del castellà i del català permet afirmar que la doble oficialitat sovint és més teòrica que real”.

justícia tant des de la perspectiva del justiciable com des de la dels professionals que es troben al seu servei.

2.1.1. Perspectiva dels ciutadans

2.1.1.1-Normativa estatal

A nivell estatal, la qüestió de l’idioma ve regulada a l’art. 231 LOPJ i reproduïda, de forma gairebé idèntica, a l’art. 142 LEC, en ambdós casos referits a les actuacions judicials. L’anàlisi d’aquestes normes ens permet arribar a diferents conclusions.

D’entrada, que en la mesura que l’idioma oficial de l’estat és el castellà, totes les actuacions dutes a terme per jutges, magistrats, fiscals, secretaris judicials i la resta de funcionaris al servei de l’Administració de justícia seran realitzades en aquesta llengua (arts. 231.1 LOPJ i 142.1 LEC). D’aquesta manera, es posa de manifest la preeminència del castellà en aquest context. Ara bé, significa això la necessitat que els ciutadans de Catalunya s’hagin d’adreçar a aquests professionals en castellà per tal de rebre contesta de l’Administració de justícia? Com no podia ser d’altra manera, la resposta ha de ser negativa. Així, la contundència de les anteriors disposicions es veu pal·liada pel punt tercer dels arts. 231 LOPJ i 142 LEC, que avala la possibilitat que en el territori de la Comunitat autònoma on tinguin lloc les actuacions judicials, les parts, i també els seus procuradors i advocats, els testimonis i els pèrits, puguin emprar, si existeix, la llengua pròpia de dita comunitat. Per tant, res obsta que els ciutadans catalans puguin adreçar-se al personal de l’Administració de justícia en català quan les actuacions se circumscriu a Catalunya, ja sigui per realitzar manifestacions orals com escrites. Addicionalment, de la redacció dels arts. 231.5 LOPJ i 142.5 LEC es desprèn, respecte de les actuacions orals, que en cas que el tribunal no entengui l’idioma propi de la Comunitat autònoma, s’haurà d’habilitar un intèrpret que podrà ser “qualsevol persona coneixedora de la llengua utilitzada”³⁵.

---

³⁵ En opinió del Grup de treball sobre les llengües a l’Administració de justícia de l’Observatori català de justícia recorda, a “*Criteris per als usos lingüístics de l’Administració de Justícia, Observatori català*”

En conseqüència, de conformitat amb la normativa estatal, la utilització del català a l'Administració de justícia és una potestat –que no obligació– dels ciutadans catalans. Per tant, el justiciable català podrà optar entre el català i el castellà per comunicar-s'hi. I quan ho facin en català, en virtut dels arts. 231.4 LOPJ i 142.4 LEC, els documents que presenti en aquest idioma tindran plena validesa i eficàcia, essent innecessària la seva traducció al castellà³⁶, excepte que haguessin de sortir efecte fora de la jurisdicció dels òrgans judicials de Catalunya. Malgrat això, el que no resol la normativa estatal és si aquest dret d'opció lingüística inclou també el dret a rebre la resposta de l'Administració de justícia en català quan aquest hagués estat l'idioma escollit pel ciutadà³⁷. Davant d'aquesta llacuna, haurem d'acudir a la regulació autonòmica i a la interpretació que de la mateixa n'ha fet la STC 31/2010 per veure el tractament que li han donat³⁸.

2.1.1.2.- Normativa autonòmica

L'EAC fa una passa endavant, respecte de la normativa estatal, en la regulació del català com a llengua pròpia i oficial de Catalunya i, de manera específica, en el seu ús en el marc de l'Administració de justícia³⁹.

---

de justícia, octubre, 2013”, Generalitat de Catalunya, Departament de Justícia, 2014. (http://www20.gencat.cat/docs/Adjucat/Home/Seccions%20tem%C3%A0tiques/Observatori%20Catal%C3%A0%20de%20la/treballs_2013/criteris_usos_ling_admin_justicia.pdf. Data de consulta: 04.04.14), quan la declaració hagi de tenir lloc davant d'un òrgan jurisdiccional central, aquesta també es podrà dur a terme en català, havent-hi d'intervenir un intèrpret en cas de desconeixement de l'idioma.

³⁶ En aquest mateix sentit cal posar en connexió els arts. 12.1 i art 13.1. de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de Política Lingüística a Catalunya, que estableixen que “tothom té dret a relacionar-se, oralment i per escrit, amb l'Administració de l'Estat a Catalunya en la llengua oficial que esculli i a ésser atès, i no se li pot exigir cap mena de traducció”, i “són vàlides les actuacions judicials, tant les orals com les escrites, fetes en qualsevol de les dues llengües oficials, sense necessitat de traducció”, respectivament.

³⁷ En canvi, aquest problema no es planteja quan l'opció del ciutadà és el castellà doncs de la redacció dels arts. 231.2 LOPJ i 142.2 LEC es desprèn que en cas que alguna de les parts n'al·legui el seu desconeixement, caldrà que les comunicacions es facin en castellà.

³⁸ Respecte d'aquesta opció, MILIAN I MASSANA, A., ob. cit., p. 153, critica que l'art. 231 LOPJ no hagi reconegut el “dret a rebre les actuacions judicials en la llengua oficial escollida, quan aquesta llengua és la llengua oficial pròpia de la comunitat autònoma”.

³⁹ En aquest sentit, POU I PUJOLRÀS, A., ob. cit., p. 171.

Per abordar aquesta realitat, amb caràcter previ, es fa necessari acudir a l'art. 6 EAC, regulador del català com a llengua pròpia i oficial –juntament amb el castellà– de Catalunya, essent rellevant per al nostre estudi, l'anàlisi dels seus dos primers apartats, en atenció als quals:

“1. La llengua pròpia de Catalunya és el català. Com a tal, el català és la llengua d'ús normal i preferent de les administracions públiques i dels mitjans de comunicació públics de Catalunya, i és també la llengua normalment emprada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament.

2. El català és la llengua oficial de Catalunya. També ho és el castellà, que és la llengua oficial de l'Estat espanyol. Totes les persones tenen el dret d'utilitzar les dues llengües oficials i els ciutadans de Catalunya tenen el dret i el deure de conèixer-les. Els poders públics de Catalunya han d'establir les mesures necessàries per a facilitar l'exercici d'aquests drets i el compliment d'aquest deure. D'acord amb el que disposa l'article 32, no hi pot haver discriminació per l'ús de qualsevol de les dues llengües”.

Respecte del punt primer, i en connexió amb el cas que ens ocupa, és de notar la voluntat del legislador, en la seva redacció original de 2006, de prioritzar l'ús del català en el marc de les administracions públiques i, en conseqüència, també en el de la de justícia. No obstant això, tot i que la STC 31/2010 ha reconegut el català com a llengua pròpia de Catalunya, ha considerat inadmissible la seva preferència perquè significa la imposició del català sobre el castellà, igualment oficial al territori català⁴⁰. És per aquest motiu que l'Alt tribunal acaba declarant la inconstitucionalitat i nul·litat del terme preferent⁴¹.

---

⁴⁰ Amb tot, estem d'acord amb SEGURA GINARD, LL.J., ob. cit., p. 90, en què la preferència del català a Catalunya s'ha d'entendre com “una conseqüència natural del caràcter de pròpia” i no suposa un desequilibri respecte del castellà, que podrà ser usat sense restriccions. En definitiva, l'ús preferent del català s'ha de comprendre com “l'ús inicial, habitual i per defecte, és a dir, un ús normal reforçat”.

⁴¹ En concret, ho fa al f.j. 14.a) de la STC 31/2010, en els termes que segueixen: “El art. 6.1 EAC, además de «la lengua de uso normal», declara que el catalán como lengua propia de Cataluña es también la lengua de uso «preferente» de las Administraciones Públicas y de los medios de comunicación públicos de Cataluña. A diferencia de la noción de «normalidad», el concepto de «preferencia», por su propio tenor, trasciende la mera descripción de una realidad lingüística e implica la primacía de una lengua sobre otra en el territorio de la Comunidad Autónoma, imponiendo, en definitiva, la prescripción de un uso prioritario de una de ellas, en este caso, del catalán sobre el castellano, en perjuicio del equilibrio inexcusable entre dos lenguas igualmente oficiales y que en ningún caso pueden tener un trato privilegiado. La definición del catalán como lengua propia de Cataluña no puede justificar la imposición estatutaria del uso preferente de aquella lengua, en

I, per la seva part, partint de la base que el català és la llengua oficial de Catalunya –juntament amb el castellà, que ho és de tot l’estat espanyol– l’art. 6.2 EAC regula el dret i deure dels ciutadans de Catalunya de conèixer les seves llengües oficials, en conseqüència, a més de la castellana (per mandat exprés de l’art. 3.1 CE) també la catalana. En aquest cas, el problema es planteja respecte de l’obligació de conèixer el català, essent una qüestió indubitada el dret d’utilitzar-lo per part dels ciutadans de Catalunya i per tant, també, en les seves relacions amb l’Administració de justícia.

Sobre el deure de conèixer el català per part de la ciutadania de Catalunya, cal destacar que tot i que el TC ha optat per mantenir la vigència de la norma estatutària, n’ha modulats la seva interpretació tot establint en quin sentit s’ha d’entendre el contingut de l’art. 6.2 EAC, cosa que ha suposat una alteració substancial respecte del seu sentit originari⁴². D’aquesta manera, considera que “el art. 6.2 EAC sería inconstitucional y nulo en su pretensión de imponer un deber de conocimiento del catalán equivalente en su sentido al que se desprende del deber constitucional de conocimiento del castellano”, doncs en realitat estem davant d’un dret dels ciutadans i no pas d’un deure⁴³. Essent així les coses, quina és la interpretació que el TC fa del precepte citat per mantenir-ne la seva

---

detrimento del castellano, también lengua oficial en la Comunidad Autónoma, por las Administraciones Públicas y los medios de comunicación públicos de Cataluña, sin perjuicio, claro está, de la procedencia de que el legislador pueda adoptar, en su caso, las adecuadas y proporcionadas medidas de política lingüística tendentes a corregir, de existir, situaciones históricas de desequilibrio de una de las lenguas oficiales respecto de la otra, subsanando así la posición secundaria o de postergación que alguna de ellas pudiera tener. No admitiendo, por tanto, el inciso «y preferente» del art. 6.1 EAC una interpretación conforme con la Constitución, ha de ser declarado inconstitucional y nulo”.

⁴² De la mateixa opinió SEGURA GINARD, LL.J., ob. cit., p. 94.

⁴³ Tot i la manca de reconeixement exprés a la CE, la STC 31/2010 admet, en el seu f.j. 14.b), que els Estatuts d’Autonomia de les diferents Comunitats autònomes puguin garantir el dret a utilitzar les seves llengües pròpies –cooficials amb el castellà–, si be, això en cap cas implica que puguin exigir, així mateix, el deure de conèixer-les. En aquest sentit, argumenta que “[...] el deber constitucional de conocimiento del castellano, antes que un deber «individualizado y exigible» (STC 82/1986, FJ 2) de conocimiento de esa lengua, es en realidad el contrapunto de la facultad del poder público de utilizarla como medio de comunicación normal con los ciudadanos sin que éstos puedan exigirle la utilización de otra —fuera de los casos, ahora irrelevantes, en los que pueda estar en juego el derecho de defensa en juicio (STC 74/1987, de 25 de mayo)— para que los actos de imperium que són objeto de comunicación desplieguen de manera regular sus efectos jurídicos. En el caso de las lenguas cooficiales distintas del castellano no existe para los poderes públicos una facultad equivalente, pues los ciudadanos residentes en las Comunidades Autónomas con lenguas cooficiales tienen derecho a utilizar ambas en sus relaciones con la autoridad y sólo obligación —constitucional— de conocer el castellano, lo que garantiza la comunicación con el poder público sin necesidad de exigir el conocimiento de una segunda lengua”.

constitucionalitat? En aquest cas, l'Alt tribunal considera que el coneixement el català només pot ser un deure individual exigible en supòsits específics com és el cas de l'educació⁴⁴. Per tant, malgrat el seu caràcter oficial, el català no es pot equiparar al castellà a l'hora d'exigir-ne el seu coneixement a Catalunya⁴⁵.

Una vegada hem esclarit quin és el tractament jurídic que ha rebut la llengua catalana després de la promulgació de l'EAC del 2006, i de la seva posterior “modulació” per la STC 31/2010, és moment d'analitzar la regulació que s'ha dispensat en el marc específic de l'Administració de justícia.

En aquesta ocasió, hem d'acudir a l'art. 33 EAC, que dins del capítol regulador dels “drets i deures lingüístics”, estableix els “drets lingüístics davant les administracions públiques i les institucions estatals”. Tanmateix, pel cas que ara ens ocupa ens interessa l'anàlisi dels seus apartats primer, segon i cinquè, que aquesta norma dedica als ciutadans.

D'entrada, l'art. 33.1 EAC reconeix, amb caràcter general, el dret d'opció lingüística dels catalans, de manera que en el territori de Catalunya podran escollir la llengua oficial que considerin (català o castellà) en les seves relacions amb les institucions, les organitzacions i les administracions públiques de Catalunya⁴⁶. Amb base a aquest norma, podem entendre que aquest dret és extrapolable a les relacions amb l'Administració de justícia? En la nostra opinió la resposta ha de ser negativa doncs només es refereix a les administracions públiques catalanes. Si bé

---

⁴⁴ En aquest punt, el f.j. 14.b) de la STC 31/2010 detalla que es tracta d'un “deber “individualizado y exigible” de conocimiento del catalán, de un deber de naturaleza distinta al que tiene por objeto el castellano de acuerdo con el art. 3.1 CE (STC 82/1986, FJ 2) (...) No hay aquí, por tanto, contrapunto alguno a la facultad del poder público de la Generalitat de utilizar exclusivamente la lengua catalana en sus relaciones con los ciudadanos, que sería improcedente, sino que se trata, aquí sí, no de un deber generalizado para todos los ciudadanos de Cataluña, sino de la imposición de un deber individual y de obligado cumplimiento que tiene su lugar específico y propio en el ámbito de la educación, según resulta del art. 35.2 EAC, y en el de las relaciones de sujeción especial que vinculan a la Administración catalana con sus funcionarios, obligados a dar satisfacción al derecho de opción lingüística reconocido en el art. 33.1 EAC”.

⁴⁵ Al respecte, MILIAN I MASSANA, A., ob. cit., p. 143, denuncia que “el Tribunal ha tornat a barrar recentment el pas a la consagració del deure de conèixer una llengua oficial altra que el castellà (STC 31/2010), reblant la negativa que ja havia sostingut a la STC 84/1986, amb la diferència que llavors era una llei autonòmica la que recollia el deure i que ara és un Estatut d'autonomia, aprovat per una llei orgànica, qui l'estableix”.

⁴⁶ En relació a l'opció lingüística, POU I PUJOLRÀS, A., ob. cit., p. 146, destaca que es tracta d'un “dret de fer un ús jurídicament vàlid de la llengua oficial escollida”, això és, el català o el castellà, “davant dels poders públics i dels particulars”.

és cert que l'Administració de justícia és una administració pública, no podem dir, d'acord amb l'art. 149.1.5 CE, que estableix la competència exclusiva de l'Estat en matèria d'Administració de justícia, que aquesta sigui catalana. Es tracta d'una administració pública d'àmbit estatal.

No obstant això, el punt segon de la norma citada se centra en el supòsit específic de les relacions dels ciutadans catalans amb “l'Administració de justícia, el Ministeri Fiscal, el notariat i els registres públics”, al que atribueix un tractament individualitzat. Així, pel que fa a les actuacions judicials, la llei reconeix a totes les persones el “dret a utilitzar la llengua oficial que elegeixin (...) i a rebre tota la documentació oficial emesa a Catalunya en la llengua sol·licitada, sense que puguin patir indefensió ni dilacions indegudes a causa de la llengua emprada, ni se'ls pugui exigir cap mena de traducció”. En aquesta ocasió, més enllà del que reconeix la LOPJ, el caràcter cooficial de la llengua catalana significa, a més del dret a escollir el català com a llengua de comunicació amb l'Administració de justícia, alhora el dret de rebre tota la documentació oficial emesa a Catalunya en català⁴⁷ quan així s'hagués sol·licitat.

Però, i fora de Catalunya, poden els ciutadans catalans relacionar-se amb els òrgans constitucionals i jurisdiccionals en català? Sobre aquest particular es pronuncia l'art. 33.5 EAC. Si bé és cert que l'originària vocació d'aquest precepte era estendre l'ús escrit del català més enllà dels òrgans jurisdiccionals de la comunitat autònoma a través del procediment que establís el legislador estatal⁴⁸⁻⁴⁹, després de

---

⁴⁷ Sobre aquesta qüestió, el Grup de treball sobre les llengües a l'Administració de justícia de l'Observatori català de justícia recorda, a “Criteris per als usos lingüístics de l'Administració de Justícia, Observatori català de justícia, octubre, 2013”, Generalitat de Catalunya, Departament de Justícia, 2014 .

(http://www20.gencat.cat/docs/Adjudat/Home/Seccions%20tem%C3%A0tiques/Observatori%20Catal%C3%A0%20de%20la/treballs_2013/criteris_usos_ling_admin_justicia.pdf. Data de consulta: 04.04.14), que de la mateixa manera que l'art. 33.2 de l'EAC, la facultat dels ciutadans de demanar rebre tota la documentació emesa en la llengua sol·licitada també es contempla a l'art. 13.3 de la Llei de Política Lingüística i l'art. 9.1.a de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries. En aquest punt, POU I PUJOLRÀS, A., ob. cit., pp. 155-156, recorda que, a diferència de la LOPJ, la Carta europea, en vigor a l'Estat espanyol des de l'1 d'agost de 2001, té per objecte la protecció lingüística, la qual cosa hauria d'influir en una futura reforma normativa.

⁴⁸ En aquest sentit, vid. l'Informe sobre la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'EAC – Grup d'experts per encàrrec MHP (vid. http://premsa.gencat.cat/pres_fsvp/docs/2010/07/21/12/11/76d06239-427f-48da-a533-5cf2492b43ea.pdf. Data de consulta: 04.04.14).

la STC 31/2010 la realitat ha esdevingut una altra, fent-se evident la primacia del castellà. Sobre aquest extrem, el TC ha esclarit que la cooficialitat no es pot estendre als òrgans constitucionals i jurisdiccionals radicats fora de Catalunya, per més que la redacció de l’art. 33.5 EAC convidi a pensar-ho. No obstant això, opta per salvar la vigència d’aquesta norma legitimant el legislador estatal per determinar el procediment per al compliment del “dret de relacionar-se per escrit amb català amb els òrgans constitucionals i amb els jurisdiccionals d’àmbit estatal”⁵⁰⁻⁵¹.

2.1.2.- Perspectiva de l’Administració de justícia: tractament discriminatori?

2.1.2.1.- Normativa estatal

L’altra cara de la moneda ens porta a parlar de la utilització del català per part dels funcionaris de l’Administració de justícia. En aquesta ocasió, ens haurem de fixar de nou en els arts. 231 LOPJ i 142 LEC, si bé en els seus apartats primer, segon, quart i cinquè.

Sobre la base que el castellà és la llengua oficial de l’Estat, el punt primer d’ambdues normes determina que en totes les actuacions judicials “los Jueces,

---

⁴⁹ Prèvia entrada en escena de l’EAC 2006, la doctrina era conscient de la limitació de la llengua pròpia cooficial de la comunitat autònoma, sense la possibilitat d’estendre’s als òrgans centrals. En aquest sentit vid. POU I PUJOLRÀS, A., ob. cit., p. 148.

⁵⁰ En aquesta ocasió, la STC 31/2010 puntualitza, en el seu f.j. 21è que “[...] el apartado 5 del art. 33 EAC, or su lado, sería contrario a la Constitución si el Estatuto pretendiera derivar de la cooficialidad de la lengua catalana su cualidad de medio de comunicación jurídicamente válido respecto de poderes públicos no radicados en el territorio de la Comunidad Autónoma de Cataluña. Tal condición es privativa del castellano (STC 82/1986, de 26 de junio, FJ 2) (...) Tratándose de órganos constitucionales o jurisdiccionales de naturaleza y significación exclusivamente estatales, a los que se refiere el precepto que examinamos, también debe tenerse en cuenta que, con independencia del lugar donde radique su sede y de donde reciban el impulso para actuar, su actividad se ejerce con referencia no a una determinada Comunidad Autónoma, sino a todo el territorio nacional, por lo que no puede tener cabida en ellos la cooficialidad idiomática (...), el apartado 5 del art. 33 EAC admite una interpretación conforme con la Constitución, ya que a dicha legislación ha de corresponder no sólo el modus en que aquel derecho ha de ejercerse y hacerse efectivo, sino, antes aún, definirlo cumplidamente en su contenido y en su alcance. En este sentido, la existencia o no de eficacia jurídica de los escritos presentados en catalán a dichos órganos y, en su caso, el grado de ésta ha de ser establecido con entera libertad, dentro de los límites constitucionales (art. 3.1. CE), por el legislador estatal competente”.

⁵¹ Segons destaca l’Informe sobre la sentència del Tribunal Constitucional sobre l’EAC – Grup d’experts per encàrrec MHP (vid. http://premsa.gencat.cat/pres_fsvp/docs/2010/07/21/12/11/76d06239-427f-48da-a533-5cf2492b43ea.pdf. Data de consulta: 04.04.14), “per fer efectiu aquest dret, en tot cas, caldrà instar la reforma de la normativa que regula aquests organismes”.

Magistrados, Fiscales, Secretarios Judiciales y demás funcionarios de Juzgados y Tribunales” l’hauran d’utilitzar. Per tant, seguint a POU, això significa que “la llengua d’ús normal de l’Administració de justícia és el castellà”⁵².

Tanmateix, els dos preceptes normatius reconeixen, en els seu respectiu apartat segon, la potestat de dits funcionaris d’utilitzar també la llengua oficial pròpia de la Comunitat autònoma, sempre que no es trobin amb l’oposició de cap de les parts al·legant un desconeixement tal que els pogués produir indefensió. Per tant, de la literalitat de la norma es desprenen dues possibles realitats: primera, que els funcionaris de l’Administració de justícia poden escollir fer les actuacions judicials en català o en castellà; segona, que no sempre que triïn el català quedarà garantida la seva opció lingüística, doncs l’oposició d’alguna de les parts tindrà com a conseqüència la reversió de l’idioma de les actuacions al castellà. Per tant, la utilització del català per part dels funcionaris de l’Administració de justícia dependrà no només de la voluntat dels funcionaris, sinó també del fet que cap de les parts frustri aquesta potestat reconeguda per llei⁵³. Aquesta realitat explica que a la pràctica, la llengua més usada a l’Administració de justícia sigui el castellà.

Per últim, volem notar que la lectura individualitzada del ja comentat apartat quart de les normes citades ens pot induir a interpretar, en un primer moment, que l’idioma català és d’obligat coneixement per als funcionaris de l’Administració de justícia circumscrits al territori català, en la mesura que les actuacions judicials i els documents presentats en l’idioma oficial de la Comunitat autònoma tindran plena validesa sense ésser necessària la seva traducció al castellà. Només es procedirà a la seva traducció d’ofici quan hagin de sortir efectes “fora de la jurisdicció dels òrgans judicials assentats a la Comunitat autònoma”. Si això fos així, es podria afirmar que tots els òrgans jurisdiccionalment ubicats en territori català haurien de conèixer l’idioma propi de la comunitat, podent només acudir a la traducció d’ofici quan les actuacions judicials o els documents presentats haguessin de tenir efectes fora de Catalunya. No obstant, com veurem més endavant, la realitat és un altra. De fet, preveient la possibilitat que l’òrgan judicial desconegui l’idioma propi de la Comunitat autònoma on desenvolupa les seves funcions, el punt cinquè de cada una

---

⁵² POU I PUJOLRÀS, A., ob. cit., p. 152.

⁵³ Cfr. MILIAN I MASSANA, A., ob. cit., p. 150.

de les esmentades normes estableix la possible intervenció d’un intèrpret en les actuacions orals que els ciutadans realitzin en català⁵⁴. Però, i les escrites que no hagin de sortir efectes més enllà de Catalunya? Tot i que la literalitat de la norma no ho indiqui, és evident que el desconeixement de l’idioma abasta tant la seva vessant oral com l’escrita. En conseqüència, la intervenció de l’intèrpret s’hauria d’estendre també a l’àmbit escrit, doncs de no ser així es podria causar indefensió al ciutadà que opti per presentar els seus escrits en català.

2.1.2.2.- Normativa autonòmica

En quant a la regulació que d’aquesta qüestió fa l’EAC, hem destacar la seva compatibilitat amb la precedent normativa estatal, tot i que el TC n’ha matisat, substancialment, la seva interpretació.

En aquesta ocasió, una vegada més hem d’acudir a la redacció de l’art. 6.2. EAC per adonar-nos que, a diferència del que succeeix amb la ciutadania catalana, aquesta norma res diu sobre el dret/obligació del l’Administració de conèixer el català (i menys encara de la de justícia), limitant-se únicament a contemplar que “els poders públics de Catalunya han d’establir les mesures necessàries per a facilitar l’exercici d’aquests drets i el compliment d’aquest deure”, respecte del coneixement de les llengües oficials de la Comunitat autònoma. Però res més. Davant d’aquesta realitat, com hem d’entendre el silenci de la norma pel que fa a l’ús del català pels funcionaris al servei de l’Administració de justícia? La resposta la trobem en el raonament que la mateixa STC 31/2010 fa de la constitucionalitat de l’art. 6.2 EAC, en el seu f.j. 14.b), que reconeix de manera expressa que, a diferència del que es disposa pels ciutadans de Catalunya, l’Administració de justícia no té dret a dirigir-se de manera exclusiva als ciutadans en català i, per tant, exigir la comunicació amb els mateixos en català. A aquesta conclusió arriba el tribunal després de raonar que tot i el dret dels ciutadans a utilitzar tant el català com el castellà en les seves relacions amb l’Administració de justícia, només estan obligats a conèixer el castellà⁵⁵. Així, en la mesura que l’Administració no pot presumir el coneixement del català dels

---

⁵⁴ En aquesta línia, vid. POU I PUJOLRÀS, A., ob. cit., p. 153.

⁵⁵ En aquest sentit, la STC FJ 4art. explicita: “los ciudadanos residentes en las Comunidades Autónomas con lenguas cooficiales tienen derecho a utilizar ambas en sus relaciones con la autoridad y sólo obligación —constitucional— de conocer el castellano, lo que garantiza la comunicación con el poder público sin necesidad de exigir el conocimiento de una segunda lengua”.

ciutadans de Catalunya, tampoc té cap “dret a dirigir-se exclusivament als ciutadans en llegua catalana”⁵⁶⁻⁵⁷. En conseqüència, per més intenció que els funcionaris de justícia tinguin de comunicar-se amb els ciutadans de Catalunya en llengua catalana, aquesta opció es podrà veure truncada per la voluntat de les parts, que no tenen l’obligació de conèixer-la.

A més, la falta de previsió d’una norma regulant la traducció al català de les actuacions i documents dels ciutadans presentats en castellà confirma que no ens trobem davant d’un dret lingüístic de l’Administració de justícia. Per tant, quan l’opció del ciutadà sigui el castellà, l’Administració de justícia haurà de seguir el curs de les actuacions judicials en aquest idioma, per més que es trobi circumscrita en territori català. D’aquesta manera, es fa palesa l’existència d’un tracte discriminatori dels funcionaris de l’Administració de justícia que vulguin utilitzar el català en aquest àmbit doncs, a diferència dels ciutadans, que ho podran fer sense problema –fins i tot quan des de l’Administració de justícia no es conegué l’idioma–, no tenen reconegut aquest dret. Aquest fet ens porta a concloure que els funcionaris de l’Administració de justícia tenen condicionada la possibilitat d’utilitzar el català a la voluntat del ciutadà existint, en aquest punt, un clara limitació.

2.2.- Regulació de l’idioma per accedir a l’Administració de justícia: requisit o mèrit?

Per garantir la normalització lingüística del català a l’Administració de justícia i, en conseqüència, el drets lingüístics dels ciutadans que opten per l’ús del català en

---

⁵⁶ Tal i com posa de manifest l’Observatori català de la justícia a “Llengua catalana a la justícia, desembre 2012”, Generalitat de Catalunya, Departament de justícia. (http://www20.gencat.cat/docs/Adjucat/Home/Seccions%20tem%C3%A0tiques/Observatori%20Catal%C3%A0%20de%20la/treballs%20plenari%20desembre%202012/llengua_catalana_justicia.pdf. Data de consulta: 04.04.14), en la mesura que el personal judicial no té l’obligació de conèixer el català, aquesta realitat suposa, a la pràctica, la prioritització del castellà sobre el català, “amb la qual cosa els drets reconeguts a la ciutadania queden en situació d’excepcionalitat, o si s’utilitza el català es poden produir situacions freqüents de traducció o interpretació, tant perquè un funcionari no entengui el català com per als efectes fora de Catalunya”.

⁵⁷ Sobre aquesta qüestió vid. la interpretació que n’ha fet l’Informe sobre la sentència del Tribunal Constitucional sobre l’EAC – Grup d’experts per encàrrec MHP (vid. http://premsa.gencat.cat/pres_fsvp/docs/2010/07/21/12/11/76d06239-427f-48da-a533-5cf2492b43ea.pdf. Data de consulta: 04.04.14).

aquest àmbit, entenem que és imprescindible el coneixement de la llengua catalana per part dels funcionaris al servei de dita administració, en concret, dels jutges, magistrats, fiscals, secretaris judicials i resta de funcionaris de l’oficina judicial. No obstant això, la realitat dels jutjats posa de manifest que no sempre es disposa d’aquest coneixement. Per aquest motiu, en el present epígraf ens proposem examinar quin és el tractament normatiu que ha rebut la capacitació lingüística en l’accés a les places de personal judicial a Catalunya.

Sens perjudici de les particularitats que analitzarem respecte de cada un dels cossos de funcionaris judicials esmentats, amb caràcter general hem de dir que en l’actualitat, tant per accedir a les places de jutges i magistrats, com a les de la resta de personal de l’Administració de justícia, el coneixement del català no es valora com a requisit d’accés, essent només considerat com un mèrit que, en principi, no té un caràcter exclouent o eliminadori, sinó que és “un element més de valoració dins del barem de puntuació per a l’accés o provisió”⁵⁸. Per tant, sembla que, d’entrada, el desconeixement del català no és un impediment per accedir als òrgans de l’Administració de justícia amb seu territorial a Catalunya.

Sobre aquesta qüestió, la genèrica regulació de la LOPJ evidencia, en tots els supòsits, que estam davant d’un mèrit, i en cap cas un requisit, cosa que es veu confirmada a la posterior regulació reglamentària que s’ha disposat per cada un dels supòsits indicats. I, pel que fa a l’EAC, l’oberta redacció dels arts. 33.3 i 102 dificulta, en principi, determinar si estem davant d’un requisit o d’un mèrit⁵⁹.

2.2.1.- Els jutges i els magistrats

---

⁵⁸ POU I PUJOLRÀS, A., ob. cit., p. 156.

⁵⁹ Segons posa de manifest TORNER, R.: “El català a l’Administració de Justícia: balanç de 35 anys i perspectives de canvi en una Catalunya Independent”, a Cercle XXI, 10 de febrer de 2014, aquesta realitat avala que “els funcionaris judicials, individualment, tenen fins i tot “dret de no entendre” el català”- (vid. http://www.cercle21.cat/ca/butlleti/raons_linguistiques_a_favor_dun_estat_propi/7/el_catala_a_ladmini_stracio_de_justicia_balans_de_35_anys_i_perspectives_de_canvi_en_una_catalunya_independent/4/4/. Data de consulta: 04.04.14). El cert és que, tal i com s’ha posat de manifest en l’entorn doctrinal, aquesta realitat no ha estat exempta de controvèrsia en el context judicial (POU I PUJOLRÀS, A., ob. cit., p. 157).

Per saber quin és el tractament que la LOPJ ha donat al coneixement de l’idioma per part dels jutges i magistrats, és precís realitzar una anàlisi conjunta dels seus arts. 311.1.6 i 341.2. D’aquesta manera, observem que es tracta d’un mèrit preferent en la provisió de places, entre els jutges que ja han ingressat a la carrera judicial i vulguin desenvolupar la seva funció a Catalunya. Per tant, al marge de no ser un requisit, el coneixement del català ni tan sols es valora com a mèrit per accedir a la carrera judicial⁶⁰ i ocupar plaça a Catalunya⁶¹. La capacitació lingüística únicament es tindrà en consideració a efectes de promoció, ja sigui pels jutges que vulguin ascendir a la categoria de magistrats (art. 311 LOPJ), ja sigui per a la provisió de places de president dels Tribunals Superiors de Justícia i de les Audiències Provincials (art. 341.2 LOPJ⁶²).

A més, en aquest context cal destacar la valoració del català com a mèrit a considerar a les comunitats autònomes amb llengua pròpia, per a cobrir les places de jutges en règim de provisió temporal (art. 431.2.f LOPJ). I també, la seva valoració, sempre com a mèrit, en cas de concurrència de candidats per a l’atorgament de la mateixa comissió de serveis (art. 216.bis.3.2.d LOPJ).

Amb caràcter general, l’art. 110.2.h) LOPJ determina que el CGPJ podrà dictar reglaments per desenvolupar la regulació respecte de la valoració del coneixement de la llengua pròpia –i també del dret propi– com a mèrit preferent en la provisió de places judicials en el marc de la comunitat autònoma que correspongui. I, per la seva banda, l’art. 341.2 del mateix cos normatiu, estableix que els criteris de valoració sobre el coneixement de l’idioma com a mèrit preferent en els concursos per a òrgans jurisdiccionals de la comunitat autònoma en qüestió –és a dir, amb idioma i dret propis– es determinaran reglamentàriament. D’això se n’encarrega el Reglament 2/2011, de 28 d’abril, de la carrera judicial, en el seu títol III (arts. 71 a 77), intitulat “Valoració del coneixement de l’idioma cooficial i del Dret civil propi com a mèrit preferent en els concursos per a òrgans jurisdiccionals en

---

⁶⁰ De fet, així es desprèn de l’art. 301.3 LOPJ, en virtut del qual “l’ingrés a la carrera judicial per la categoria de jutge es produirà mitjançant la superació d’oposició lliure i d’un curs teòric-pràctic de selecció realitzat a l’Escola judicial”.

⁶¹ Al respecte POU I PUJOLRÀS, A., ob. cit., p. 179, reconeix que es tracta “d’una previsió lògica tenint en compte l’àmbit estatal d’aquests cossos funcionaris”.

⁶² Segons destaca POU I PUJOLRÀS, A., ob. cit., p. 158, aquest és el supòsit “on el mèrit lingüístic opera plenament”.

determinades Comunitats autònomes”, que estableix quins són els criteris que es prendran en consideració per tal que l'idioma sigui considerat com un mèrit preferent entre els membres que ja formen part de la carrera judicial.

A nivell autonòmic, la capacitació lingüística es troba regulada als arts. 33.3 i 102 EAC, el primer dels quals, redactat en sèu “dels drets, deures i principis rectors”, i el segon en el marc “del poder judicial de Catalunya”. De la interpretació conjunta d'ambdues normes es desprèn la voluntat del legislador català de garantir els drets lingüístics dels ciutadans de Catalunya, establint la necessitat d'acreditar el coneixement “adequat i suficient del català” per part dels jutges i magistrats, així com també dels fiscals. I com s'ha de valorar el coneixement suficient de la llengua? La norma catalana ha considerat que es faci d'acord amb “la forma que determini la llei”, és a dir, segons ha interpretat la STC 31/2010, en el seu f.j. 21, de conformitat amb les lleis estatals; això és, en el particular cas dels jutges i magistrats, la LOPJ⁶³. D'aquesta manera, s'esvaeix qualsevol mínima expectativa que s'hagués pogut suscitar arrel de l'originària redacció de l'EAC del 2006.

En definitiva, si l'exigència dels arts. 33.2 i 102.1 EAC ens podia fer pensar en un requisit d'accés i no en un mèrit de promoció a la carrera judicial, la interpretació que amb posterioritat n'ha fet el TC ens fan arribar a una conclusió ben diferent, i acabar considerant que, en definitiva, el català no és un requisit per accedir a la funció judicial a Catalunya, podent ser exercida sense el seu coneixement.

2.2.2.- El Ministeri Fiscal

Tot i que la capacitació lingüística dels fiscals ha estat una qüestió òrfena de regulació a la LOPJ, si que s'ha pres en consideració en el seu propi estatut orgànic, regulat a la Llei 24/2007, de 9 d'octubre, per la que es modifica la Llei 50/1981, de 30 de desembre, reguladora de l'Estatut Orgànic del Ministeri Fiscal que, de nou, l'estableix com a mèrit per a proveir places. Així, en termes de l'art. 36.6 d'aquesta

---

⁶³ Segons destaca MILIÁN I MASSANA, A., p. 152, “La remissió que els dos preceptes fan a la llei –una llei estatal, tal com recorda el Tribunal Constitucional (STC 31/2010, FJ 21)– demora l'efectivitat de la norma estatutària fins l'entrada en vigor de la disposició legislativa estatal que els desplegui”.

norma, “para la provisión de plazas en las Fiscalías con sede en Comunidades Autónomas con idioma cooficial será mérito determinante la acreditación, con arreglo a los criterios que reglamentariamente se establezcan, del conocimiento de dicho idioma”. Per tant, estem davant d'un mèrit preferent, els criteris de valoració del qual s'hauran de determinar per la via reglamentària.

No obstant, en aquest cas es dona la paradoxa que en l'actualitat roman encara en vigor el Reglament Orgànic de l'Estatut del Ministeri Fiscal, aprovat pel Decret 437/1969, de 27 de febrer, que deroga el Reglament Orgànic de l'Estatut del Ministeri Fiscal aprovat per [Decret de 21 de febrer de 1958](#) que, com no podia ser d'altra manera, res aporta respecte de la qüestió de l'idioma.

Amb tot, i de manera addicional, hem de destacar que el coneixement del català s'ha previst com a mèrit per a la selecció dels fiscals substituïts, en virtut del Reial decret 1/2008, d'11 de gener, pel que es modifica el RD 326/2002, de 5 d'abril, sobre règim de nomenament dels membres substituïts del Ministeri Fiscal (art. 5.2.h).

Per la seva part, l'EAC ha regulat el requisit lingüístic dels membres de la carrera fiscal de forma conjunta amb el dels jutges i magistrats en els ja comentats arts. 33.3 i 102.1 i 3, motiu pel qual ens remetem al que sobre aquesta qüestió ja hem comentat al precedent epígraf.

2.2.3. Els secretaris judicials

En canvi, la llei estatal sí que ha considerat el tema de l'idioma per a la provisió de places dels secretaris judicials, tal i com resulta de l'art. 450.4 LOPJ. En aquest cas, sense aportar cap novetat respecte dels anteriors, es disposa la valoració del català com a mèrit a les Comunitats autònomes amb idioma oficial propi, com succeeix a Catalunya. D'aquesta manera, tal i com esdevé en el supòsit dels jutges i magistrats, observem que el coneixement del català no és un requisit per ingressar a al cos de secretaris judicials. Estem davant d'un mèrit que tan sols es contempla per a la provisió de places, que de manera ordinària es durà a terme a través del procediment de concurs.

La concreció dels requisits sobre aquest mèrit els estableix el propi reglament orgànic d'aquest cos de funcionaris al servei de l'Administració de justícia, aprovat pel Reial decret 1608/2005, de 30 de desembre. Així, la genèrica redacció de l'art.100.4.d, ubicat en el marc de l' "ordenació del cos de secretaris judicials i relacions de llocs de treball" anuncia, respecte de la provisió de places, que es pugui requerir el "coneixement de la llengua oficial pròpia en aquelles Comunitats autònomes que la tinguin reconeguda com a tal". De manera més específica, per al concurs de trasllat, l'art. 109 disposa la valoració de diferents mèrits destacant, en el seu punt 3, el coneixement oral i escrit de la llengua pròpia oficial de la Comunitat autònoma, que suposarà "un reconeixement, a aquests únics efectes, d'una puntuació màxima equivalent a tres anys d'antiguitat, segons el nivell de coneixement d'acord amb la normativa en vigor a les Comunitats autònomes, acreditat mitjançant l'oportuna certificació". I, per últim, en sèu de substitució, l'art. 136.2, redactat en el context de "constitució de les borses", preveu que per a seleccionar els aspirants, es prendran en consideració els mèrits al·legats pels propis aspirants, destacant la valoració del "coneixements de Dret i/o llengua pròpia les Comunitats autònomes que comptin amb ells, quan es tractés de borses de secretaris judicials substituïts per a centres de destins radicats e territori de dites Comunitats".

Des de la perspectiva de l'EAC, de nou hem d'acudir al contingut de l'art. 33.3 que, juntament amb els jutges, magistrats i fiscals, regula la necessitat que el personal al servei de l'Administració de justícia –dins del qual cal considerar-hi també els secretaris judicials⁶⁴– acreditin el "coneixement adequat i suficient" de les llengües oficials per tal de garantir el dret d'opció lingüística dels ciutadans, això sí, en la forma que estableixin les lleis; cosa que bé a ratificar l'art. 102.4 de la mateixa llei autonòmica. En aquesta ocasió, tal i com hem apuntat en els supòsits anteriors, l'exigència del català pels secretaris judicials es veu desdibuixada per la

---

⁶⁴ Segons disposa l'art. 440 LOPJ, "els secretaris judicials són funcionaris públics que constitueixen un cos superior jurídic, únic, de caràcter nacional, al servei de l'Administració de justícia..."

interpretació que el TC en fa d’aquesta norma, com ja hem tingut l’oportunitat de comentar⁶⁵.

2.2.4.- Funcionaris de l’oficina judicial

Amb caràcter general, l’art. 483.2 LOPJ obre la possibilitat a establir proves per l’acreditació del coneixement de la llengua per a la selecció del personal funcionari al servei de l’Administració de justícia. No obstant, en la mesura que la llei reconeix el seu “caràcter optatiu”, no podent-se considerar, en cap cas, eliminatòries, és evident que ens trobem davant d’un mèrit. En conseqüència, tal i com estableix la literalitat de la norma, això significa que només es podrà tenir en consideració per baremar la puntuació obtinguda “als sols efectes d’adjudicació de destí dins de la Comunitat Autònoma corresponent”.

I de manera més específica, en el marc de la provisió de llocs de treball i mobilitat d’aquest personal, l’art. 530 LOPJ ratifica la valoració del coneixement oral i escrit del català com a mèrit en les convocatòries per a llocs de treball de les comunitats autònomes amb competències assumides, la llengua pròpia de les quals tingui caràcter oficial. Ara be, com a novetat, i a diferència de tots els supòsits anteriors, en el cas que ens ocupa la llei permet a més, que el català es pugui exigir com a requisit en determinats supòsits, “quan de la naturalesa de les funcions a desenvolupar es derivi dita exigència i així s’estableixi en les relacions de lloc de treball”.

En aquesta línia, el Reial decret 748/2010, de 4 de juny, que modifica el Reial decret 1451/2005, de 7 de desembre, a través del qual s’aprova el Reglament

---

⁶⁵ Respecte de la constitucionalitat de l’art. 102.4 EAC, la STC 31/2010 reconeix, en el seu f.j. 21è que “[...] tampoco merece reproche alguno de inconstitucionalidad por cuanto el deber de acreditación del conocimiento de las dos lenguas oficiales se predica en el precepto, en términos generales y de principio, como consecuencia inherente de la cooficialidad, respecto del personal al Servicio de la Administración de Justicia y de la Fiscalía de Cataluña. Será con ocasión, en su caso, del desarrollo normativo de ambas previsiones estatutarias por parte del poder político competente, estatal o autonómico, cuando, eventualmente, podrá requerirse de este Tribunal el pertinente juicio de constitucionalidad sobre los específicos términos en los que llegue a concretarse el deber de conocimiento de las dos lenguas oficiales por los referidos servidores públicos, que, como consecuencia genérica de la cooficialidad, los preceptos ahora examinados se limitan a formalizar en garantía del derecho de opción lingüística que asiste a los ciudadanos”.

d’ingrés, provisió de llocs de treball i promoció professional del personal funcionari al servei de l’Administració de justícia, ha considerat tres situacions diferents: l’ingrés i promoció interna (arts. 8.2 i 37.2.e); els concursos per a llocs genèrics (arts. 44.4 i 48.1.b); i els concursos específics per a llocs singularitzats (art. 49.3 i 5). En els dos primers supòsits s’estableix que el coneixement del català es tractarà com a mèrit, i en el tercer, en coherència amb l’art. 530 LOPJ, la seva possible consideració com a requisit⁶⁶.

Per finalitzar, cal recordar que l’EAC regula el coneixement del català per part del “personal al servei de l’Administració de justícia i de la Fiscalia a Catalunya” en els seus arts. 33.3 i 102.4, que afecten tant als secretaris judicials com a la resta de funcionaris de l’oficina judicial.

---

⁶⁶ En aquest punt, vid. les consideracions de l’Observatori català de la justícia a “Llengua catalana a la justícia, desembre 2012”, Generalitat de Catalunya, Departament de justícia. (http://www20.gencat.cat/docs/Adjucat/Home/Seccions%20tem%C3%A0tiques/Observatori%20Catal%C3%A0%20de%20la/treballs%20plenari%20desembre%202012/llengua_catalana_justicia.pdf. Data de consulta: 04.04.14).

3.-ANÀLISI JURISPRUDENCIAL DE L’ÚS DEL CATALÀ A L’ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA

3.1. L’ús del català i el dret a la tutela judicial efectiva

La pràctica judicial catalana ens demostra que la majoria de plets iniciats a un Jutjat o Tribunal de Catalunya són seguits en llengua castellana. En aquest estudi hem analitzat en un primer moment el marc competencial i la regulació catalana i estatal en relació amb l’ús de la llengua catalana a l’Administració de Justícia, en l’àmbit territorial de Catalunya, com és lògic. En aquest punt, i com a segon objectiu primordial del present projecte d’investigació procedim a analitzar la jurisprudència més interessant que, sobre la matèria, hem trobat.

Tal i com s’ha analitzat en anterioritat, en relació amb els drets lingüístics enfront l’Administració de Justícia, d’acord amb la legislació, es reconeix el dret del ciutadà de Catalunya de l’elecció de la llengua amb la qual es dirigeix als òrgans jurisdiccionals de l’àmbit territorial català⁶⁷. Al mateix temps, es reconeix el dret dels ciutadans a ser atesos en la llengua que aquests han elegit.

En aquest apartat ens disposem a analitzar si, a la pràctica judicial, realment es compleixen aquests drets de dirigir-se i ser contestats en llengua catalana si el ciutadà ho demana. I si, en cas de negativa, aquest pot al·legar indefensió.

3.1.1.- Definició genèrica del dret a la tutela judicial efectiva

---

⁶⁷ Veure els articles: 231.3 LOPJ, 142.3 LEC, 13 LPL i 33 EAC.

L'article 24 de la CE reconeix a tothom el dret a obtenir la tutela judicial efectiva dels jutges i tribunals en l'exercici dels seus drets i interessos legítims, sense que, en cap cas, pugui haver-hi indefensió. D'aquesta afirmació es desprèn una prohibició constitucional de què es pugui causar indefensió en el curs d'un procés judicial.

La conseqüència de produir indefensió a alguna de les parts d'un plet comporta la nul·litat d'actuacions –art. 241 LOPJ–, per tractar-se de la vulneració d'un dret fonamental protegit pel text constitucional. Tot i l'esmentat fins ara, a la pràctica, no és fàcil delimitar en quins casos hi ha indefensió i en quins casos no. Davant d'això, ha estat la jurisprudència del TC i TS l'encarregada de definir què és i en què consisteix exactament la indefensió.

Així doncs, ja des de les SSTC 102/1987, de 17 de juny⁶⁸ i 205/1994, d'11 de juliol⁶⁹, la indefensió que prohibeix l'art. 24 CE no neix de la sola i simple infracció pels òrgans judicials de les regles processals, sinó que es requereix que s'hagi produït una indefensió material i efectiva per què es declari la nul·litat, ja que en els altres casos, regeix el principi de conservació dels actes processals, com indica l'art. 241 LOPJ.

La jurisprudència ha exigít, per què pugui afirmar-se l'existència d'indefensió, tres requisits: el primer d'ells és que el vici sigui greu i essencial; en segon lloc, que aquest produeixi una indefensió real i efectiva, és a dir, material, no només formal⁷⁰; i, per últim, que s'hagi demanat la subsanació de la falta causada en el moment processal procedent⁷¹.

Pel que al nostre estudi interessa, ens hem de centrar amb la indefensió en els casos que alguna de les parts al·legui desconeixement de la llengua utilitzada en el procés judicial, i en concret, quan aquesta llengua és el català. Cal recordar que el

---

⁶⁸ Ponent Francisco Rubio Llorente, f.j. 2n.

⁶⁹ Ponent Don Miguel Rodríguez-Piñero y Bravo-Ferrer, f.j. 5è: “una indefensió constitucionalmente relevante no tiene lugar siempre que se vulneren cualesquiera normas procesales, sino sólo cuando con esta vulneración se aparejan consecuencias prácticas consistentes en la privación del derecho de defensa y en un perjuicio real y efectivo de los intereses del afectado por ella”.

⁷⁰ En aquest sentit es pronuncia la STS 1349/2002, de 19 de juliol [RJ 2002\8003], ponent Excm. Sr. José Antonio Marañón Chávarri, f.j. 3r.

⁷¹ STS 343/2000, de 6 d'abril [RJ 2000\1818], ponent Excm. Sr. Ignacio Sierra Gil de la Cuesta, f.j. 1.

dret a l'ús del català és reconegut constitucionalment, seguint la mateixa pauta l'Estatut d'Autonomia de Catalunya que el considera llengua oficial del seu territori i en seu judicial –art. 231 LOPJ–. Es permet, com no podia ser menys i en justa correspondència amb normes de rang superior, que els tribunals l'utilitzin com a llengua, sense més limitació que la denúncia d'indefensió per la part que al·legui el seu desconeixement.

La indefensió, perquè anul·li o enervi una actuació judicial, i això també és doctrina constitucional consolidada, ha de ser efectiva, és a dir, transcendent, important, limitadora d'un dret i causant d'un perjudici al litigant. Això succeeix quan en un procés judicial una de les parts o el propi jutge o tribunal usen el català com a llengua en els documents i/o escrits processals presentats, i per la seva banda, l'altra part al·lega un desconeixement de la llengua en què estan redactats els abans esmentats escrits. Davant d'això, i per evitar causar indefensió per la incomprensió dels documents per desconeixement de l'idioma en què estan redactats, s'ha de procedir a la traducció –arts. 231.4 LOPJ i 142.4 LEC–. És més, com indica el Tribunal Constitucional⁷², els jutges i tribunals poden i han d'ordenar la traducció d'un escrit o document redactat en llengua oficial autonòmica quan això sigui necessari per a complir en la funció jurisdiccional (art. 117.1 y 3 CE) per tal de proporcionar a tots tutela judicial efectiva, com exigeix l'art. 24.1 CE. De no fer-se la traducció, en aquest cas sí, s'estaria produint indefensió.

Entenem així que en els casos en què hi ha aquesta traducció no es pot al·legar la indefensió. En aquest punt destaquem la interlocutòria del TC 338/2004, de 13 de setembre⁷³, que indica que no és predicable la indefensió per part de qui veu prou garantit el seu interès mitjançant lliurament de còpia traduïda i puntual de cada resolució.

3.1.2.- Anàlisi de les peticions d'indefensió com a conseqüència de la utilització del català en un procediment judicial

---

⁷² STC 105/2000, de 13 d'abril, ponent Sr. Guillermo Jiménez Sánchez, f.j. 12.

⁷³ F.j. 4.

3.1.2.1.- Resolucions denegatòries de la indefensió sol·licitada

A la pràctica judicial catalana trobem supòsits, tot i que ni molt menys és habitual, en què es respecta el dret de dirigir-se a l'Administració de Justícia en llengua catalana quan ens trobem en l'àmbit de la Comunitat Autònoma de Catalunya.

El cas que trobem més significatiu és la STSJC 2577/2009, de 20 de març⁷⁴, en l'àmbit social, de la qual hem de destacar que es troba redactada en llengua catalana. Es tracta d'un litigi en què l'empresa RENFE –part demandada en primera instància– interposa un recurs de suplicació en contra de la sentència d'instància en què es dona la raó a la part actora. Al·legant que, en un primer moment, se li trasllada la interlocutòria d'admissió a tràmit i la citació per al judici, però que posteriorment es suspèn el judici per què la part actora demana una ampliació de la demanda. Davant d'això es dicta provisió tenint per ampliada la demanda i citant novament les parts al judici. Així les coses, el recurrent es queixa de què l'esmentada provisió estava redactada en català i es va enviar a la Jefatura de Gabinete del Servicio Jurídico-Laboral de RENFE-Operadora, amb seu a Madrid i que si aquesta part no va comparèixer a l'acte del judici va ser degut al desconeixement de la llengua catalana en la qual estava redactada la citada provisió. Argumenta que aquest fet infringeix els articles 142.4 LEC i 231.4 LOPJ, en relació amb l'art. 3.1 i 2 CE i que li va produir indefensió, perquè al no poder assistir al judici no es va poder defensar.

En virtut dels fets explicats, el TSJC va resoldre de forma contundent afirmant que en aquest cas no es vulneren els articles al·legats per part de la normativa estatal, ja que com bé diu l'apartat quart de l'art. 142 LEC només serà necessari traduir els documents quan a instància de part s'al·legui que causa indefensió. En el cas que s'està analitzant en cap moment, la part recurrent, va al·legar indefensió per no conèixer el català sinó que va optar directament per no personar-se al judici. A més, l'alt tribunal català reconeix que tractant-se d'una empresa com RENFE que té moltes oficines a Catalunya, on la llengua oficial també és el català i havent-se iniciat

---

⁷⁴ [JUR\2009\395865], ponent Illma. Sra. Lidia Castell Valldosera, f.j. 1.

el procés judicial a l'àmbit territorial català no pot al·legar desconeixement de la llengua catalana. Tot això, sense passar per alt, que la representació tècnica de l'empresa en primera instància era un lletrat de Barcelona i amb la primera citació no es va al·legar indefensió per desconeixement de la llengua, sinó al contrari es van presentar al judici, no sent fins a la segona citació que no fan cas, per en un moment posterior presentar el present recurs de suplicació per una suposada causa d'indefensió. Per últim, el tribunal també entén inacceptable que s'hagi de traduir la citació al castellà quan les paraules utilitzades són pràcticament idèntiques per les dues llengües. Per tot això, el TSJC desestima el recurs.

Un altre cas que podem classificar dins d'aquest apartat és el de la STS 835/2007, de 23 d'octubre⁷⁵, per la qual es resol un recurs de cassació. Entre d'altres, el recurrent al·lega la vulneració del dret a la tutela judicial efectiva pel fet de què en les comunitats autònomes amb dues llengües oficials, com és el cas de Catalunya amb el català i el castellà, s'han d'utilitzar de manera simultània tots dos idiomes o s'ha de procedir a la traducció. Per contra, segons el recurrent, el seu dret a la última paraula s'ha vist perjudicat per què els testimonis van utilitzar el català, idioma que ell desconeix. A aquesta argumentació del recurrent, el TS respon de manera clara que en cap cas se li ha produït indefensió perquè a l'acte del judici oral va haver un intèrpret d'àrab, per tant, el recurrent va poder entendre perfectament les declaracions que al respecte van fer els testimonis.

Pel que ens interessa, el TS en aquesta sentència reconeix el dret a utilitzar la llengua que sigui també oficial a la comunitat autònoma del lloc on es desenvolupin les actuacions judicials, tant en les manifestacions orals com escrites.

3.1.2.2.- Resolucions favorables a la indefensió sol·licitada

En determinades ocasions en els jutjats i tribunals catalans s'ha plantejat la indefensió per alguna de les parts del plet per ser aportats al procediment documents o escrits processals en llengua catalana de la qual al·leguen el

---

⁷⁵ [RJ\2007\7315], ponent Excmo Sr. Manuel Marchena Gómez, f.j. 3.

desconeixement. Per aquesta raó ens hauríem de plantejar fins a quin punt arriba el dret de cadascuna de les parts de dirigir-se a l’Administració de Justícia en una de les dues llengües cooficials. Queda clar amb l’exemplificació dels següents casos que la llengua catalana juga en desavantatge enfront el castellà. El motiu principal, en la nostra opinió, que tots els catalans tenen el deure de conèixer el castellà com a llengua oficial en tot l’Estat espanyol i, en canvi, no tots els espanyols tenen el deure de conèixer el català.

Passem a continuació a analitzar diferents casos en què s’al·lega indefensió per desconeixement del català en l’àmbit territorial de Catalunya, així responen els tribunals:

El primer cas que serà analitzat és una sentència de l’Audiència Provincial de Barcelona, de 22 de juliol de 2013⁷⁶. En aquesta es resol un recurs d’apel·lació en virtut del qual es demana la nul·litat de ple dret de totes les actuacions a partir del moment en què s’emet una diligència d’ordenació en la que es requereix a la part actora la traducció d’uns documents que estaven redactats en llengua catalana, de gran importància per a la resolució del fons de l’assumpte, i havent-se manifestat en la contestació a la demanda el desconeixement de la lletrada del català. La part requerida no ho fa i el jutge no ho considera necessari i finalment li estima la demanda a l’actora. Amb l’apel·lació el recurrent reclama que se li han infringit els arts. 9 i 24 CE, 142 i 225 LEC i 231 LOPJ.

Davant dels preceptes al·legats pel recurrent, l’Audiència Provincial de Barcelona entén que “es evidente que la utilización de una de las lenguas oficiales no puede en si misma producir indefensión, pues los derechos de las partes quedan garantizados al reconocerse su derecho a solicitar la traducción”⁷⁷. En aquest cas la lletrada de la part demandada va sol·licitar la traducció, ja en el moment de contestar la demanda, al·legant que de no ser així se li estava causant indefensió a l’hora de defensar els interessos del demandat.

---

⁷⁶ [346/2013], ponent Sra M^a del Mar Alonso Martínez.

⁷⁷ F.j. 2.

En aquest cas es donen els tres requisits exigits per la jurisprudència per causar indefensió: la impossibilitat de conèixer el contingut dels documents redactats en català ocasiona indefensió a la demandada a l’hora de dur a terme la defensa i s’havia demanat la traducció des del primer moment en què compareix a les actuacions. Això comporta la nul·litat de les actuacions i la retroacció al moment processal oportú, exigint en la mateixa resolució la traducció al castellà de tots els documents.

En la mateixa línia trobem la sentència de l’Audiència Provincial de Barcelona de 31 de juliol de 2013 per la qual es decreta la nul·litat d’actuacions per la negació de traduir al castellà la demanda presentada que estava redactada en català. L’advocat de la demandada al·lega ser de Madrid i que ignora la llengua catalana. Davant d’això, el tribunal entén que és indiferent que l’empresa demandada estigui domiciliada a Catalunya, que la procuradora sigui catalana o que l’escrit sigui de fàcil comprensió, per això estima el recurs contra la sentència dictada en el Jutjat de Primera Instància núm. 5 de Sabadell, la qual queda anul·lada i retrotrau les actuacions al moment en què es demana la traducció de la demanda al castellà.

L’Audiència Provincial de Barcelona argumenta la seva resolució amb l’aplicació dels arts. 231.4 LOPJ i 142.4 LEC. Es basa dient que si bé és cert que aquests preceptes reconeixen que els documents o actuacions judicials poden ser en l’idioma oficial d’una Comunitat Autònoma i, sense necessitat de traducció, tindran plena validesa i eficàcia jurídica, no és menys cert que indica que, en cas de què alguna de les parts al·legui indefensió, s’ha de procedir a la traducció⁷⁸. I en aquest cas es va requerir en el moment processal oportú de manera que comporta indefensió seguida d’una nul·litat d’actuacions.

---

⁷⁸ En aquesta línia veure també la IAP de Lleida de 24 d’abril de 2012, [Id Cendoj: 25120370022012200048], ponent Sra. Ana Cristina Sainz Pereda; IAP de Barcelona (Secció 4^a) de 8 de març de 2006, [Id Cendoj: 08019370042006200041], ponent Sra. Mireia Rios Enrich; STJC (Sala Cont-Adm, Secció 5) de 20 de gener de 2003, [Id Cendoj: 08019330052003100116], ponent Sr. Joaquin Jose Ortiz Blasco; IITSJC (Sala Social) de 20 de maig de 2009, [Id Cendoj: 08019340012009200040], ponent Sr. Sebastian Moralo Gallego i de 22 de març de 2010, [Id Cendoj: 08019340012010200053], ponent Ilmo. Sr. D. Francisco José Sospedra Nava.

3.1.3.- Supòsits especials d'utilització del català en procediments judicials tramitats fora de Catalunya

D'acord amb l'estudiat en els apartats precedents, a les Comunitats Autònomes on hi ha cooficialitat, els ciutadans tindran el dret de dirigir-se en qualsevol de les dues llengües oficials a l'Administració de Justícia. Si be, al mateix temps, això comporta que quan s'estigui fora d'aquesta Comunitat Autònoma s'haurà d'utilitzar el castellà, llengua oficial a tot l'Estat⁷⁹.

En aquest sentit trobem una interlocutòria recent del TS, d'11 de març de 2014⁸⁰, que desestima un recurs de reposició contra una providència que concedia deu dies per presentar un escrit d'al·legacions a les causes d'inadmissió d'un recurs de cassació en llengua castellana, ja que el recurrent ho havia redactat i presentat en català.

El recurrent presenta incident de nul·litat d'actuacions per vulneració del dret a la tutela judicial efectiva contra la interlocutòria dictada pel Tribunal Suprem inadmentent el seu recurs de cassació per què ell no havia realitzat la traducció que li havia estat requerida. Així que considera que si li ha causat indefensió per no poder-se dirigir en llengua catalana als tribunals de justícia, en concret al Tribunal Suprem. Davant d'això el Tribunal Suprem entén que, havent-li requerit que procedeixi a la traducció, no pot al·legar indefensió. L'alt tribunal es basa amb l'aplicació els articles 231 LOPJ, 142 LEC i 33.5 EAC segons la interpretació d'aquest últim precepte que va donar la STC 31/2010 sobre l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

D'altra banda, destaquem la interlocutòria del TS de 18 de novembre de 2011 que resol un recurs de revisió davant la inadmissió d'un recurs de cassació per haver-se presentat en llengua catalana, tenint en compte que es tracta d'un recurs que es presenta davant del Tribunal Suprem, òrgan de jurisdicció estatal amb seu a Madrid. En aquest cas l'alt tribunal deixa clar que no és possible al·legar la cooficialitat de llengües quan es tracta d'un òrgan que té activitat a tot el territori

---

⁷⁹ En aquest sentit es pronuncien els arts. 231.4 LOPJ i 142 LEC.

⁸⁰ [JUR\2014\92402], ponent Excm. Sr. Francisco Marín Castán.

nacional, establint textualment que: “Tratándose de órganos constitucionales o jurisdiccionales de naturaleza y significación exclusivamente estatales, a los que se refiere el precepto que examinamos –art. 33.5 EAC–, también debe tenerse en cuenta que, con independencia del lugar donde radique su sede y de donde reciban el impulso para actuar, su actividad se ejerce con referencia no a una determinada Comunidad Autónoma, sino a todo el territorio nacional, por lo que no puede tener cabida en ellos la cooficialidad idiomática. Sin embargo, habida cuenta de que el derecho atribuido a los ciudadanos de Cataluña lo es estrictamente " de acuerdo con el procedimiento establecido por la legislación correspondiente", que como es indiscutible tratándose de los órganos a los que el precepto se refiere será siempre la legislación del Estado, el apartado 5 del art. 33 EAC admite una interpretación conforme con la constitución, ya que a dicha legislación ha de corresponder no sólo el modus en que aquel derecho ha de ejercerse y hacerse efectivo, sino, antes aún, definirlo cumplidamente en su contenido y en su alcance. En este sentido, la existencia o no de eficacia jurídica de los escritos presentados en catalán a dichos órganos, y, en su caso, el grado de ésta ha de ser establecido con entre libertad, dentro de los límites constitucionales (arts. 3.1 CE), por el legislador estatal competente. Interpretado en esos términos el art. 33.5 no es inconstitucional, y así se dispondrá en el fallo. Así las cosas, y ante la duda que puede plantear el art. 231.4 LOPJ para supuestos como el presente, relativo al idioma del escrito de interposición del recurso de casación ante un órgano, el TS, con sede fuera del territorio de la Audiencia Provincial de Barcelona, que dictó la sentència del 19/7/2010, la solución adoptada por la Sra. Secretaria Judicial el 23/2/2011 no aparece como quebrantadora de los derechos reconocidos en el art. 24 CE o como no conciliable con el derecho lingüístico estatuario y sí adoptada al art. 456.4 LOPJ, por lo que debe ser desestimado el recurso interpuesto”⁸¹. Amb aquests arguments el Tribunal Suprem desestima el recurs plantejat.

Tot i les resolucions judicials que trobem en aquest sentit, cal assenyalar que sempre hi ha excepcions que confirmen la regla i en aquest cas és la sentència de l’Audiència Nacional de 24 d’abril de 2008⁸², tot i que hem d’indicar que va haver un

---

⁸¹ F.j. 3.

⁸² [ARP\2008\218], ponent Excmo Sr. Julio de Diego López.

vot particular⁸³. Es tracta d’un recurs d’apel·lació interposat per la defensa dels acusats –enjudiciats pel Jutjat Central Penal– en virtut del qual s’al·lega que durant la tramitació del judici oral se’ls va produir indefensió per part de l’òrgan judicial. Aquest els va denegar la possibilitat de tenir un intèrpret i no els va deixar respondre a les preguntes de l’interrogatori en català, llengua materna dels acusats, els quals van demanar que amb aquest idioma expressaven millor la seva defensa. Tot i així, de les actuacions es desprèn que els acusats van respondre les preguntes igualment –en català–, però el jutge va fer constar que no havien contestat per fer-ho en una llengua diferent a l’oficial a tot l’Estat. A més, el jutge els va negar el dret a la última paraula⁸⁴. Davant d’això, els acusats demanen la nul·litat de les actuacions per infracció al dret a la tutela judicial efectiva reconegut a l’art. 24.1 i 2 CE.

Els arguments del jutge central de lo penal de negar-los parlar en català en seu judicial i en virtut de la pràctica de l’interrogatori dels acusats van ser que aquests coneixien el castellà i com que eren nacionals espanyols era innecessari el nomenament d’un intèrpret. A més a més, el jutge va entendre que la declaració no podia ser en català ja que es trobaven fora del territori de Catalunya, i com hem vist anteriorment així s’ha entès també pel TS.

No obstant això, la Audiència Nacional va entendre que la decisió del jutgador va suposar una infracció del dret a un procés just que porta aparellada la indefensió, per haver-se negat als acusats el dret a defensar-se en la seva llengua materna, veure’s sancionats com si no haguessin declarat i impedir-los el dret a la última paraula. Així l’Audiència Nacional entén que: “la opción de declarar en su lengua materna corresponde de manera exclusiva al acusado en ejercicio de su derecho público subjetivo a la autodefensa o defensa personal, derecho personalísimo recogido en el art. 24.2 de la Constitución, la decisión judicial ha generado la indefensión de los acusados, sujetos principales del proceso, precisamente en el acto del plenario”⁸⁵.

---

⁸³ Que formula el Magistrat D. Nicolás Poveda Peñas, respecte de la sentència dictada en el Rollo de Apel·lació núm. 2/08, corresponent al Procediment Abreujat 278/07 del Jutjat Central de lo Penal.

⁸⁴ Art. 739 LECrim: “Terminadas la acusación y la defensa, el Presidente preguntará a los procesados si tienen algo que manifestar al Tribunal. Al que contestare afirmativamente se le concederá la palabra”.

⁸⁵ F.j. 1.

Així, l’Audiència Nacional en aquesta resolució reconeix el dret que té l’acusat a defensar-se en català i recorda que els tribunals, a l’igual que tots els poders públics per mandat de l’art. 3 CE, han de respectar i protegir de manera especial les llengües espanyoles, no només el castellà llengua oficial a tot l’Estat, sinó també les llengües pròpies de les Comunitats Autònomes, que en el cas del català protegit per l’art. 6 EAC, les quals formen part del patrimoni cultural espanyol. Estant totalment d’acord amb aquesta resolució judicial, s’argumenta que cal tenir present que el català és la llengua vehicular i utilitzada a l’ensenyament en el territori de Catalunya, la qual cosa fa entendre la importància de declarar en català per a qui amb família, a l’escola i a la feina parla en aquest idioma. I, a més, es reconeix que és garantia del dret de defensa permetre a l’acusat que s’expressi amb la seva llengua materna.

Els arguments de l’Audiència Nacional es basen en la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries⁸⁶, per la qual i a través del seu instrument de ratificació es declaren com a llengües minoritàries o regionals les llengües oficials de les Comunitats Autònomes, i s’assumeix en el seu art. 9.1.a), respecte als processos penals, diversos compromisos, que són: “asegurar que los órganos jurisdiccionales, a solicitud de una de las partes, desarrollen el procedimiento en las lenguas regionales o minoritarias, garantizar al acusado el derecho de expresarse en su lengua regional o minoritaria y asegurar que las pruebas, escritas u orales, no se consideraran desestimables por el sólo motivo de estar redactadas en una de esas lenguas”. Si més no cal assenyalar que el mateix precepte introdueix un calaix de sastre pel qual permet que, a criteri del jutgador, es pugui decidir que no es pot utilitzar la llengua cooficial de la Comunitat Autònoma per què és un obstacle per la bona administració de justícia. Cal tenir present que la Carta Europea forma part del nostre ordenament jurídic en virtut de l’art. 96.1 CE i proporciona pautes interpretatives del règim jurídic de la cooficialitat lingüística d’acord amb l’art. 10.2 del text constitucional⁸⁷.

Un cop determinat que dins del nostre ordenament jurídic tenim cobertura legal per què un ciutadà català pugui expressar-se en llengua catalana en un procés

---

⁸⁶ Elaborada a Estrasburg el 5 de novembre de 1992 i ratificada per Espanya mitjançant Instrument de 2 de febrer de 2001.

⁸⁷ En aquesta línia es pronuncia la ITC 166/2005, de 19 d’abril, f.j. 5.

judicial, hem de veure una vegada més allò establert pels arts. 231 LOPJ i 142 LEC. En els seus apartats cinquens s’estableix, per a les intervencions orals, la possibilitat d’habilitar un intèrpret per tal de promoure l’ús de la llengua cooficial. L’objectiu principal d’aquest precepte és evitar crear indefensió i garantir que el desconeixement de l’idioma pels membres dels òrgans judicials no suposi la manca d’efectivitat dels drets dels ciutadans. Per aquest motiu, el dret de tota persona acusada a ser assistida gratuïtament per un intèrpret si no comprèn o no parla la llengua utilitzada pel tribunal, i el dret que se li informi de l’acusació de la manera més comprensible, constitueixen el nucli i el contingut lingüístic inherent del dret a la tutela judicial efectiva i/o el dret a un procés amb totes les garanties –art. 24 CE⁸⁸–. Per tant, als acusats se’ls hauria d’haver permès gaudir d’un intèrpret.

Amb tot això, l’Audiència Nacional els estima el recurs d’apel·lació i retrotrau les actuacions al moment del judici oral, indicant que aquest es celebri amb el respecte dels drets reconeguts a l’art. 24 CE i concretament: “proveyendo de intérprete a los acusados, permitiéndoles que respondan en catalán al interrogatorio que hagan uso de su derecho a la última palabra”.

3.2.- La llengua per l’accés a l’Administració de Justícia

3.2.1.- La llengua com a requisit o com a mèrit en l’accés a places de l’Administració de Justícia

L’Estat espanyol com a país on hi ha reconeguda una llengua oficial per tot el territori nacional i diverses llengües cooficials, que ho són juntament amb el castellà a la respectiva Comunitat Autònoma, s’ha de determinar si totes aquestes últimes poden ser exigides com a requisit o mèrit en una oposició pública, i concretament, pel que ens interessa, en l’àmbit de la justícia.

El marc de regulació de l’ús de les llengües el trobem regulat a l’art. 3 CE i en els respectius Estatuts d’Autonomia. Tot i així, tant l’Estat com les Comunitats Autònomes poden incidir en la regulació sobre la matèria d’acord amb el repartiment

---

⁸⁸ Això es troba també reconegut pels tractats internacionals sobre drets i llibertats fonamentals: art. 6.3, a i e CEDH i l’art. 14.3, a i f PIDCP. Veure MILIAN MASSANA, ob. cit, pp. 144-145.

general de competències, de manera que ens trobem davant d'una competència concurrent. A partir d'aquest panorama ha estat el Tribunal Constitucional⁸⁹ qui ha determinat el tema de la regulació de l'ús de la llengua dins de l'Administració de Justícia, raonant que en tant i en quan la Constitució reserva com a competències exclusives de l'Estat l'Administració de Justícia –art. 149.1.5. CE– i la legislació processal –art. 149.1.6. CE– ha de ser l'Estat el que reguli l'ús de les llengües dins de l'Administració de Justícia, sens perjudici que les Comunitats Autònomes puguin regular l'abast inherent al concepte de cooficialitat, en virtut de l'apartat segon de l'art. 3 CE i allò previst per l'Estatut d'Autonomia. Igualment, pel que fa al desenvolupament legal, trobem el mateix criteri sobre la llengua a l'Administració de Justícia a l'art. 231 LOPJ.

Si bé és cert que amb el caràcter de llengua oficial a tot el territori espanyol del castellà tothom té l'obligació de conèixer-la i el dret d'usar-la –i això fa que aquesta sigui generalment la usada en l'àmbit de la Administració de Justícia–, també ho és que hi ha Comunitats Autònomes amb estatut de cooficialitat lingüística que permeten, en aquell territori, el dret a usar la llengua pròpia en front l'Administració pública en general.

En relació amb la regulació relativa a les plantilles i relacions de llocs de treball del personal integrant dels cossos nacionals al servei de l'Administració de Justícia, el Tribunal Constitucional ha establert que “no se incardina en la materia Administración de Justicia en sentido estricto, sino en la correspondiente al personal que está al servicio de la Administración de Justicia (administración de la Administración de Justicia) y, por tanto, se inscribe en la esfera en la que la Comunidad Autónoma [...] ha asumido competencias en virtud de la llamada cláusula subrogatoria”⁹⁰. De manera que Catalunya pot incidir sobre aquesta matèria, ja que l'Estatut d'Autonomia ho permet.

Centrant-nos ja amb la possibilitat d'exigir la llengua cooficial com a requisit o mèrit per accedir al cos de funcionaris al servei de l'Administració de Justícia, una

---

⁸⁹ En aquest sentit veure, entre d'altres, les SSTC 82/1986, de 26 de junio, ponent Sr. Antonio Truyol Serra; 56/1990, de 29 de marzo, ponent Don Vicente Gimeno Sendra, f.j. 40; i 253/2005, 11 d'octubre, ponent Sr. Manuel Aragón Reyes, f.j. 10.

⁹⁰ STC 270/2006, de 13 de setembre, ponent Sr Manuel Aragón Reyes, f.j. 6.

vegada més ens hem de fixar amb el que indica la LOPJ. En aquest sentit, hem de ressaltar dos criteris que ens brinda aquesta norma.

Així, en primer lloc, en el seu art. 521 es regulen les exigències que hauran de contenir les relacions de llocs de treball, on en concret en el seu apartat quart estableix que aquests llocs de treball podran contenir, entre d'altres, el coneixement oral i escrit de la llengua oficial pròpia en aquelles Comunitats Autònomes que la tinguin reconeguda com a tal.

En segon lloc, pel que fa a la provisió de llocs de treball i mobilitat, l'art. 530 LOPJ indica que en les convocatòries per a llocs de treball de les Comunitats Autònomes amb competències assumides i quan la seva llengua sigui oficial, es valorarà com a mèrit el coneixement oral i escrit d'aquesta. A més, afegeix que en determinats llocs, es podrà considerar requisit exigible per l'accés, quan la naturalesa de les funcions que s'hagin de desenvolupar així ho requereixi.

Això que acabem d'assenyalar, juntament amb l'esmentat en anterioritat sobre la competència lingüística a l'Administració de Justícia, ens porta a valorar l'adequació o no de l'exigència del coneixement de la llengua autonòmica cooficial per al desenvolupament de llocs de treball pels funcionaris al servei de l'Administració de Justícia. La jurisprudència del TC⁹¹ i del TS⁹² indica que el requisit de l'idioma és admissible. Tot i així, exigeix que ha de ser en tot cas proporcional, en funció del tipus o nivell de la funció a desenvolupar, sent contrari al dret d'igualtat en l'accés a la funció pública exigir un nivell de coneixement de l'idioma cooficial en la Comunitat Autònoma que no tingui cap relació amb la capacitat requerida per exercir la funció que es tracti.

En aquest sentit destaquem la STC 46/1991, 28 de febrer⁹³, la qual posa de manifest que, en aquests casos, la qüestió essencial a valorar és “la de la proporcionalidad de esa exigencia, en función del tipo y nivel de la función o puesto a desempeñar, que viene impuesta por el art. 23.2 CE, pues sería contrario al

---

⁹¹ STC 28 febrer 1991, ponent Don Miguel Rodríguez-Piñero.

⁹² SSTs 22 juliol 1996, [Id Cendoj: 28079130071996100341], ponent Ramon Trillo Torres.

⁹³ F.j. 4.

derecho a la igualdad en el acceso a la función pública, exigir un nivel de conocimiento del catalán sin relación alguna con la capacidad requerida para desempeñar la función de que se trate. Ciertamente una aplicación desproporcionada del precepto legal podría llevar a resultados discriminatorios, contrarios tanto al art. 14 como al 23.2 CE... Por consiguiente, en tanto que en las concretas convocatorias de los concursos u oposiciones de acceso a los cuerpos y escalas o plazas de la función pública de la Generalidad no se utilice la exigencia de conocimiento del catalán de manera irrazonable y desproporcionada impidiendo el acceso a su función pública de determinados ciudadanos españoles, no se vulnerará la igualdad reconocida por el art. 23.2 CE”. Aquest criteri és aplicable a l’Administració de Justícia com reconeix la STC 256/2005, d’11 d’octubre⁹⁴.

En base a tot això, el que s’haurà de mirar en cada cas és si el Decret dels Governos de les Comunitats Autònomes que convoca relacions de llocs de treball per a l’administració de justícia d’aquella comunitat, i dins d’elles les característiques específiques de cada lloc en què es concreti l’exigència de coneixement de la llengua cooficial, són proporcionals amb els termes que exigeix el Tribunal Constitucional.

3.2.2.- Anàlisi de les impugnacions derivades de la exigència del coneixement del idioma per la provisió de places

3.2.2.1.- Resolucions favorables a la exigència del coneixement de l’idioma

Com a exemple del que acabem d’assenyalar, destaquem la STC 256/2005, d’11 d’octubre, en la que el Govern Basc planteja un conflicte positiu de competències en matèria d’Administració de Justícia. Entre les qüestions formulades es planteja la d’exigir el coneixement, com a requisit essencial, de l’euskera per accedir a determinats llocs de l’Administració de Justícia en el territori del País Basc. D’acord amb el raonament anterior, el TC arriba a la conclusió que en aquest cas “queda suficientemente salvaguardado el principio de proporcionalidad y nada cabe oponer desde el punto de vista del orden constitucional de distribución de

---

⁹⁴ Ponent Sra. María Emilia Casas Baamonde, f.j. 10.

competencias a que la previsión contenida en el Acuerdo aprobado por Decreto del Gobierno Vasco 63/1998, de 31 de marzo, haya establecido que las relaciones de puestos correspondientes a la Comunidad Autónoma del País Vasco puedan incluir el requisito del «conocimiento del euskera en determinados puestos», pues esta previsión se acomoda a lo regulado en la Ley Orgánica del Poder Judicial”.

Seguint amb el mateix cas, hem de subratllar que sobre aquesta sentència es va plantejar un vot particular⁹⁵, concretament pel tema del coneixement de la llengua cooficial. El que critica és la regulació que ofereix la LOPJ, als articles 521 i 530, en concret quan es refereix a la ponderació i a la proporcionalitat que, en cada cas, s'haurà d'examinar en relació amb l'exigència de coneixement de l'euskera per accedir a determinats llocs de treball. Sota el seu punt de vista a aquest precepte li manca contingut i el considera totalment indefinit. Considera que no respecta el principi de proporcionalitat i que pot portar a resultats discriminatoris contraris a l'art. 14 i 13 CE, i per això està en contra del regulat, en aquest sentit, pel Decret del Govern Basc⁹⁶.

En la mateixa línia, trobem la STC 270/2006, de 13 de setembre, en la que es resol, també, un conflicte positiu de competència promogut pel Govern de l'Estat contra el Decret del Govern Basc 117/2001, de 26 de juny, de mesures per a la normalització lingüística de l'Administració de Justícia a la Comunitat Autònoma del País Basc. En aquest cas, el Tribunal Constitucional, amb els mateixos arguments que en el cas anteriorment analitzat entén que, d'acord amb els articles 521 i 530 LOPJ, les Comunitats Autònomes amb llengua cooficial poden exigir com a mèrit o com a requisit essencial el coneixement d'aquesta quan el lloc de treball així ho requereixi.

3.2.2.2.- Resolucions contràries a la exigència del coneixement de l'idioma

---

⁹⁵ Que formula el Magistrat Sr. Roberto García-Calvo i Montiel respecte de la Sentència dictada en el conflicte positiu de competència número 3783/98.

⁹⁶ “Por esta razón, la previsión contenida en el Acuerdo aprobado por Decreto del Gobierno Vasco 63/1998, de 31 de marzo, de que las relaciones de puestos de trabajo correspondientes a la Comunidad Autónoma del País Vasco puedan incluir el requisito del «conocimiento del euskera en determinados puestos», aunque se acomoda a lo regulado en la vigente LOPJ, tampoco puede, en consecuencia, salvaguardarlo”.

A l'altra cara de la moneda, trobem igualment resolucions en què s'han impugnat decrets per considerar-ne contraris a la CE en quant a l'exigència del coneixement d'una llengua cooficial per accedir a llocs de treball de l'Administració de Justícia. En aquest sentit, destaquem la STSJC 870/2005, de 26 de setembre⁹⁷, que entén que es vulnera el dret a accedir en condicions d'igualtat a les funcions públiques de l'Administració de Justícia a Catalunya, ja que s'exigeix el nivell C de llengua catalana als forenses, oficials o auxiliars interins, i el nivell B als agents. Segons el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya això vulnera el principi de proporcionalitat donat que el nivell requerit no es correspon amb les funcions que hauran de desenvolupar ni amb el nivell acadèmic exigít per accedir als mencionats llocs de treball, concloent textualment, en el fonament jurídic 7, el següent: “En el juicio de proporcionalidad, entendemos que, habida cuenta de la función que desempeñan los funcionarios de justicia y dado su carácter de Cuerpos Nacionales, la exigencia del nivel de conocimiento del idioma que realiza el Decreto 49/2001 es desproporcionada, entendiendo que infringe el derecho de igualdad en el acceso a la función pública, atendido el nivel de conocimientos exigidos o que deben acreditarse y su carácter de requisito imprescindible para formar parte de la bolsa de interinos”.

La tesi de la proporcionalitat respecte de la exigència del català per ocupar un lloc de treball, també ha estat objecte d'anàlisi a la STC 253/2005, de 11 d'octubre, en la que s'afirma que “avanzando aún más, hay que recordar que en punto a la adecuación de la exigencia del conocimiento de la lengua autonómica cooficial para el desempeño de puestos de trabajo por los funcionarios al servicio de la Administración de Justicia, que es la cuestión concreta que ahora se nos plantea, la cuestión esencial a valorar es «la de la proporcionalidad de esa exigencia, en función del tipo y nivel de la función o puesto a desempeñar, que viene impuesta por el art. 23.2 CE, pues sería contrario al derecho a la igualdad en el acceso a la función pública, exigir un nivel de conocimiento del catalán sin relación alguna con la capacidad requerida para desempeñar la función de que se trate. Ciertamente una aplicación desproporcionada del precepto legal podría llevar a resultados

---

⁹⁷ Ponent Ilmo. Sr. D. Francisco José Sospedra Navas, f.j. 7. En la mateixa posició trobem la STSJC 10 de maig de 2002.

discriminatorios, contrarios tanto al art. 14 como al 23.2 CE... Por consiguiente, en tanto que en las concretas convocatorias de los concursos u oposiciones de acceso a los cuerpos y escalas o plazas de la función pública de la Generalidad no se utilice la exigencia de conocimiento del catalán de manera irrazonable y desproporcionada impidiendo el acceso a su función pública de determinados ciudadanos españoles, no se vulnerará la igualdad reconocida por el art. 23.2 CE» (STC 46/1991, de 28 de febrero [RTC 1991, 46] , F. 4). Pues bien, es obvio que los reproducidos preceptos estatales relativos al conocimiento de la lengua autonómica cooficial guardan la proporcionalidad exigida, pues el art. 530 LOPJ, en conexión con el art. 521 de la misma Ley, configura los conocimientos de la lengua cooficial como «mérito», que puede operar con carácter general, y ya más concretamente para determinados puestos de trabajo como «requisito exigible», si bien, en cuanto a este último extremo, ello sólo será así «cuando de la naturaleza de las funciones a desempeñar se derive dicha exigencia y así se establezca en las relaciones de puestos de trabajo»⁹⁸.

En virtut de tot l’assenyalat fins ara, l’exigència lingüística per l’accés a llocs de treball de l’Administració de Justícia ha de complir amb la ponderació o judici de proporcionalitat que es requereix per part del text constitucional. I com indica, en diverses ocasions, el Tribunal Constitucional s’ha de tenir en compte les tasques que es desenvoluparan en el precís lloc de treball⁹⁹. Si el nivell exigít com a imprescindible per accedir al lloc de treball és més alt que els coneixements que s’han d’acreditar, el Tribunal Constitucional considera que vulnera el principi d’igualtat, ja que es tracta d’un cos nacional¹⁰⁰. Per tot això, el fet de poder demanar el coneixement del català com a requisit ha estat bastant limitat per la interpretació dels tribunals.

3.3.- Anàlisi dels conflictes competencials entre Estat i Catalunya envers a la utilització de la llengua en el funcionament de l’Administració de Justícia

---

⁹⁸ STC 253/2005, de 11 d’octubre, ponent Sr. Manuel Aragón Reyes.

⁹⁹ STC 256/2005, de 11 d’octubre, ponent Sra. María Emilia Casas Baamonde, f.j. 10.

¹⁰⁰ STSJC 870/2005, de 26 de setembre, ponent Ilmo. Sr. D. Francisco José Sospedra Navas, f.j. 7.

3.3.1.- La cooficialitat de la llengua catalana i la seva protecció

L'article de la constitució espanyola que regula el reconeixement respecte de l'oficialitat de les llengües al territori del Estat espanyol el constitueix el precepte tercer. Aquesta norma parteix de l'afirmació de la llengua castellana com la oficial a tot l'Estat amb el reconeixement tant del deure de tots els espanyols de conèixer-la, com del dret a usar-la.

Acceptant, com a punt de partida inqüestionable, l'oficialitat de la llengua espanyola, la carta magna reconeix la pluralitat lingüística existent al territori estatal, al acceptar la utilització d'altres llengües en diferents Comunitats Autònomes. L'aspecte fonamental d'aquest apartat segon del article tercer de la constitució, radica en el fet de reconèixer el caràcter d'oficial de les llengües pròpies de cada Comunitat. D'acord amb aquesta realitat, si es volgués concedir un tracte unitari a totes les llengües declarades oficials, aquest reconeixement suposaria que a aquestes llengües cooficials se li atribuirien les mateixes condicions que a la llengua espanyola respecte de la seva utilització pels ciutadans, és a dir, d'igual forma com succeeix a la declaració efectuada al primer apartat d'aquest article, respecte de les llengües de les comunitats autònomes, i, en el nostre cas, en relació del català, també hauria d'existir el deure de conèixer-la i el dret a utilitzar-la, si bé amb una limitació geogràfica, doncs aquest deure i dret no ha de resultat d'aplicació per a les persones que resideixen o treballen fora de Catalunya, essent, en contrapartida, exigida respecte de tots aquells que decideixen viure o exercir la seva activitat professional a Catalunya.

De no establir aquests mateixos paràmetres de protecció, es deixaria buida de contingut la pròpia Constitució, doncs al darrer dels paràgrafs del article tres, es presumeix de la riquesa de les diferents modalitats lingüístiques com a mostra del patrimoni cultural d'Espanya, essent necessari, segons els propi text constitucional, prendre mesures concretes que assegurin el respecte i protecció de totes les llengües oficials, sigui quin sigui el territori al que pertanyin.

Tanmateix, la falta de protecció o el seu desequilibri en relació a l'assegurament de la llengua catalana respecte de la castellana, no solament, com hem dit, seria contrari a les regles de la Constitució, sinó que també contravindria la

pròpia jurisprudència del Tribunal Constitucional, qui semblava equiparar els nivells de protecció de totes les llengües declarades oficials, al afirmar que la declaració de la cooficialitat del català és “el presupuesto acreditativo de una realidad que, caracterizada por el uso normal y habitual del catalán en todos los órdenes de la vida social de la comunidad Autónoma de Cataluña, justifica la declaración de esa lengua como oficial en Cataluña, con los efectos y consecuencias jurídicos que, desde la Constitución y en su marco, hayan de desprenderse de esa oficialidad y de su concurrencia con el castellano”¹⁰¹, efectes que són, entre d’altres, el deure de conèixer-la i el dret d’utilitzar-la, d’acord amb les normes del article 3 de la Constitució espanyola i la posterior reglamentació continguda als respectius Estatuts d’Autonomia.

Si fos així, la protecció de la llengua catalana hauria d’englobar el respecte i assegurement de la seva correcta utilització davant dels poders públics, i, en el cas que ens preocupa, davant de l’Administració de Justícia. No obstant, la pràctica judicial ens demostra que existeixen supòsits en què aquesta normalitat no és efectiva, i que la suposada unitat de tractament constitucional es trenca, originant-se situacions de conflictivitat en relació a l’ús del català, circumstàncies que han fet que el Tribunal Constitucional s’hagi hagut de pronunciar en relació a diferents conflictes.

3.3.2.- Conseqüències de la declaració de cooficialitat d’una llengua

Reivindicant el compliment de la normativa constitucional, relativa al tractament equitatiu envers la igualtat de les llengües cooficials, esdevé necessari, a continuació, identificar les mesures concretes en què es tradueix la genèrica expressió: prendre mesures concretes que assegurin el respecte i protecció de totes les llengües oficials, continguda al text constitucional. La determinació de quines són aquestes mesures en la pràctica judicial, ens permetrà comprovar si aquests

---

¹⁰¹ STC 31/2010 de 28 juny, ponent Sra. María Emilia Casas Baamonde.

instruments de protecció de la llengua són aplicables al català o, si existeix, pel contrari, un tractament discriminatori en relació a la llengua castellana.

3.3.2.1.- Foment i promoció de la llengua

La principal conseqüència de declarar una llengua com a oficial en un determinat territori, es tradueix en l'aplicació d'una sèrie de mesures que no només protegeixin la seva utilització sinó que a més fomentin i promocionin el seu ús. Aquesta activitat bàsicament s'encomana al poder legislatiu autonòmic que serà l'encarregat de redactar i aprovar les corresponents lleis orgàniques on es determini l'abast de la cooficialitat d'una llengua.

La Constitució, en concret en el seu article 3.2, corresponsabilitza als Estatuts d'autonomia de la regulació del abast de cada llengua. En aquest sentit, el Tribunal Constitucional sosté que “el Tribunal ha tenido ocasión de declarar que de la relación entre los arts. 3.2 CE y 3 EAC surge un mandato, una habilitación competencial -que el Tribunal ha calificado como «mandato» (STC 69/1988, fundamento jurídico 8), como «habilitación» (STC 337/1994 [RTC 1994\337], fundamento jurídico 7)- e incluso como «competencia lingüística» -STC 74/1989, fundamento jurídico 2, y fallo-, dirigido a la Generalidad de Cataluña para llevar a cabo no sólo actividades de fomento de las lenguas oficiales en la Comunidad, sino también para regular los aspectos esenciales de la cooficialidad de las mismas (...)En efecto, la Constitución en su art. 3.2 remite a los Estatutos de Autonomía de las Comunidades con lengua propia distinta del castellano la decisión sobre la declaración de la oficialidad de esa lengua y acerca de su régimen jurídico. A su vez los Estatutos concretan esta remisión constitucional mediante preceptos, situados en los títulos preliminares respectivos, en los que, después de efectuar la declaración de la oficialidad de la lengua propia de la Comunidad y reiterar la del castellano, lengua oficial común, incluyen un mandato dirigido a las correspondientes instituciones autonómicas de gobierno para que adopten las medidas necesarias en orden a asegurar el conocimiento de ambos idiomas y garantizar la plena igualdad

en lo que se refiere a los derechos y deberes lingüísticos de los ciudadanos, así como el uso normal y oficial de las lenguas oficiales”¹⁰².

El compliment de la corresponsabilitat tant del legislador estatal com de l'autonòmic recau en la complementària regulació del règim jurídic i normatiu de les llengües cooficials en un mateix territori. La cooficialitat no ha d'implicar jerarquia ni omissió, sinó tot el contrari: complement i llibertat, doncs qualsevol regulació contrària a aquests extrems suposaria obviar la igualtat de les llengües, donant un tracte discriminatori contrari a la convivència pacífica de les llengües cooficials; i els primers que ha d'assegurar la inexistència de discriminació han de ser el poders públics, entre els que considerem englobada, l'Administració de Justícia. Aquesta sembla ser la tesi que sosté el Tribunal Constitucional en manifestar que: “De este modo, y con independencia de la realidad y el peso social de cada una de ellas (STC 82/1986, fundamento jurídico 2.º), el régimen de cooficialidad lingüística establecido por la Constitución y los Estatutos de Autonomía presupone no sólo la coexistencia sino la convivencia de ambas lenguas cooficiales, para preservar el bilingüismo existente en aquellas Comunidades Autónomas que cuentan con una lengua propia y que constituye, por sí mismo, una parte del patrimonio cultural al que se refiere el art. 3.3 CE. Situación que necesariamente conlleva, de un lado, el mandato para todos los poderes públicos, estatal y autonómico, de fomentar el conocimiento y asegurar la protección de ambas lenguas oficiales en el territorio de la Comunidad. De otro, que los poderes públicos deben garantizar, en sus respectivos ámbitos de competencia, el derecho de todos a no ser discriminado por el uso de una de las lenguas oficiales en la Comunidad Autónoma”¹⁰³.

3.3.2.2.- Dret a l'ús del català per imperatiu constitucional

Un dels efectes de la declaració de la oficialitat d'una llengua es concreta en la possibilitat de exigir el seu ús per part dels ciutadans davants de tots els poders públics i organismes que d'ells depenguin, com, de forma encertada, ha interpretat, de manera reiterada, el Tribunal constitucional, al manifestar que “los ciudadanos

---

¹⁰² STC 87/1997 de 24 abril, ponent, Sr. Carles Viver Pi-Sunyer.

¹⁰³ STC 337/1994 de 23 desembre, ponent Sr. Julio Diego González Campos.

puedan ejercitar su derecho a utilizar cualquiera de las dos lenguas que gozan de oficialidad y dirigidas a los poderes públicos”¹⁰⁴.

D’acord amb aquest imperatiu constitucional, l’ús de qualsevol llengua cooficial es converteix en un dret inherent a aquesta oficialitat, una pràctica contrària a aquesta realitat, suposaria limitar la seva plenitud, contravenint els propis mandats constitucionals que exigeixen, com hem vist en l’apartat anterior, el foment en quant a la seva utilització.

El dret constitucional del ciutadà a la llibertat d’elegir la llengua en la que expressar-se es troba en connexió no tant amb la titularitat del poder públic davant del que interactua el ciutadà, sinó amb l’àmbit geogràfic on produeix efectes jurídics la utilització de la llengua en concret, «es oficial una lengua, independientemente de su realidad y peso como fenómeno social, cuando es reconocida por los poderes públicos como medio normal de comunicación en y entre ellos y en su relación con los sujetos privados, con plena validez y efectos jurídicos [...]», lo que «implica que el castellano es medio de comunicación normal de los poderes públicos y ante ellos en el conjunto del Estado español», siguiéndose del art. 3.2 CE que la cooficialidad de otras lenguas españolas «lo es con respecto a todos los poderes públicos radicados en el territorio autonómico, sin exclusión de los órganos dependientes de la Administración central y de otras instituciones estatales en sentido estricto»¹⁰⁵.

És a dir, a efectes pràctics hauria de resultar indiferent si l’administració pública ostenta dependència orgànica estatal o autonòmica, sempre i quan la implantació geogràfica d’aquesta sigui en el territori d’una comunitat autònoma on és reconeix la cooficialitat de llengües, doncs el dret del ciutadà a la utilització de forma completa i amb els mateixos efectes jurídics hauria de ser reconegut i exercitat en la seva plenitud, com també ha declarat el Tribunal Constitucional al defensar que “de la declaración de cooficialidad se sigue, por imperativo constitucional y sin necesidad de intermediación normativa alguna, su condición de lengua oficial para todos los poderes públicos radicados en Cataluña, sean estatales, autonómicos o locales, asistiendo a los ciudadanos el derecho de usar ambas lenguas en sus

---

¹⁰⁴ STC 31/2010 de 28 juny, ponent Sra. María Emilia Casas Baamonde

¹⁰⁵ STC 31/2010 de 28 juny, ponent Sra. María Emilia Casas Baamonde.

relaciones con tales instituciones públicas (SSTC 134/1997, de 17 de julio [RTC 1997, 134] , F. 2; y 253/2005, de 11 de octubre [RTC 2005, 253] , F. 10)¹⁰⁶.

D'acord amb aquesta configuració legal i constitucional, si bé resulta cert que el poder judicial, és l'únic que no accepta descentralització alguna, adquirint la seva titularitat, de manera monopolística, l'estat espanyol, aquesta naturalesa dominical, no ha de ser cap impediment per assegurar i permetre l'ús del català davant de tots aquells Jutjats, Tribunals i dependències judicials que es trobin ubicats en la Comunitat autònoma de Catalunya.

3.3.3.- Regulació del dret a utilitzar la llengua catalana

3.3.3.1.- Política legislativa de remissió

Si bé la Constitució espanyola en el seu article tercer, proclama la oficialitat, no només de la llengua castellana, sinó també d'aquelles altres existents en les diferents comunitats autònomes, no estableix, de forma expressa, les conseqüències d'aquesta cooficialitat de manera unitària.

A diferència de la regulació que estableix respecte de la llengua castellana, envers la qual en el primer dels apartats de la norma citada declara el deure de conèixer-la i el dret a usar-la, respecte de la resta de llengües omet qualsevol altre declaració, efectuant una remissió al que estableixin els respectius Estatuts d'autonomia. Aquesta política legislativa de remissió es reconeguda pel propi Tribunal Constitucional, al defensar que “es evident, por tanto, que la cooficialidad de la lengua catalana en la Comunidad Autónoma de Cataluña es una condición jurídica sólo posible en virtud de una decisión reservada al Estatuto de Cataluña que también debe definir su régimen jurídico, esto es, establecer lo que hemos denominado el «contenido inherente al concepto de cooficialidad» o «alcance» de la misma (SSTC 82/1986 [RTC 1986, 82] , FF. 5 y 6; 123/1988 [RTC 1988, 123] , F. 8 y 56/1990 [RTC 1990, 56] , F. 40)¹⁰⁷.

¹⁰⁶ STC 31/2010 de 28 juny, ponent Sra. María Emilia Casas Baamonde.

¹⁰⁷ STC 31/2010 de 28 juny, ponent Sra. María Emilia Casas Baamonde.

El legislador constitucional defuig d’aquesta tasca, encarregant-la al legislador autonòmic, sense que sembli, a primera vista, que s’estableixi limitació alguna a la funció legislativa que determini, en una llei autonòmica, les conseqüències derivades de la declaració d’oficial d’una llengua, concedint-li un ampli marge d’autoritat legislativa, “De este modo, la Generalidad de Cataluña «resulta habilitada para determinar el alcance de la cooficialidad», así como para ejercer «acciones políticas» y «toda la actividad administrativa que crea conveniente en aras de la efectividad de los derechos de los ciudadanos relativos a las lenguas cooficiales»[STC 74/1989 (RTC 1989\74), fundamento jurídico 3.º, con cita de la STC 83/1986 (RTC 1986\83)].

Dentro de estas acciones políticas se incluyen, como ya se ha declarado por este Tribunal, las disposiciones de las Comunidades Autónomas encaminadas a promover la normalización lingüística en su territorio [SSTC 69/1988 (RTC 1988\69) y 80/1988 (RTC 1988\80)]. Disposiciones cuyo objetivo general no es otro que la de asegurar el respeto y fomentar el uso de la lengua propia de la Comunidad Autónoma y cooficial en ésta y, a este fin, corregir positivamente una situación histórica de desigualdad respecto al castellano, permitiendo alcanzar, de forma progresiva y dentro de las exigencias que la Constitución impone, el más amplio conocimiento y utilización de dicha lengua en su territorio”¹⁰⁸.

Aquesta declaració de principis genèrica semblava també aplicable de manera específica a l’àmbit de la justícia, en que si bé es reconeixia el caràcter de competència estatal semblava que permetia als estatuts, la regulació de la utilització de la llengua davant dels jutjats i tribunals, segons manifestava el Tribunal Constitucional al declarar que “debe ser el Estado el que regule el uso de las lenguas dentro de la Administración de Justicia, sin perjuicio de que las Comunidades Autónomas puedan regular el alcance inherente al concepto de cooficialidad”¹⁰⁹.

---

¹⁰⁸STC 337/1994 de 23 desembre, ponent Sr. Julio Diego González Campos.

¹⁰⁹ STC 253/2005 de 11 octubre, ponent Sr. Manuel Aragón Reyes.

3.3.3.2.- Restriccions legislatives en les matèries de competència estatal

En moltes ocasions, la declaració d'intencions que, de forma genèrica, preveu la CE i la doctrina constitucional envers al unitari tractament de les llengües cooficials es destruïda per la pròpia interpretació que efectua el Tribunal de la Constitució quan entra a examinar casuísticament un concret conflicte.

Així, si inicialment preveu la Constitució que siguin els Estatuts d'autonomia els que reconeguin la oficialitat d'una llengua i les conseqüències inherents a aquesta declaració, amb posterioritat, el Tribunal limita aquestes atribucions, en concret quan el conflicte es planteja en relació a la utilització del català davant d'una administració de caràcter estatal, exigint llavors que les conseqüències de la cooficialitat de la llengua estiguin en concordança amb el que disposi la legislació estatal, tal i com va recalcar la sentència que va analitzar l'Estatut d'autonomia de Catalunya, especialment, quan es regulava la utilització del català davant de l'administració de justícia.

En aquest punt, el Tribunal Constitucional manifesta que “los apartados 3 y 4 del art. 33 EAC, partiendo del derecho de opción lingüística inherente a la cooficialidad y proclamado en el art. 33.2 EAC, pretenden asegurar la efectividad de ese derecho en ámbitos competenciales privativos del Estado. Así, en el apartado 3 se prescribe que Jueces, Magistrados, Fiscales, Notarios, Registradores de la propiedad y mercantiles, encargados del Registro Civil y personal al servicio de la Administración de Justicia han de acreditar un conocimiento adecuado y suficiente de ambas lenguas para prestar sus servicios en Cataluña. Idéntica previsión se contiene en el apartado 4 respecto del personal al servicio de la Administración del Estado radicada en Cataluña, correspondiendo a esta última acreditar dicho conocimiento del personal a su servicio. Con todo, como quiera que en el caso del apartado 3 se trata de una exigencia para cuya articulación el Estatuto se remite a «la forma establecida en las Leyes», y siendo obvio que éstas sólo pueden ser Leyes estatales en virtud de las reservas establecidas en los arts. 122.1, 124.3 y 149.1.5, 8 y 18 CE, se colige sin dificultad que estos apartados del art. 33 EAC són apenas un trasunto del apartado que les precede, esto es, mera formalización de una consecuencia inherente a la declaración de cooficialidad contenida en el art. 6.2

EAC: el derecho de opción lingüística (art. 33.1 EAC), derivado del derecho de las personas a no sufrir discriminación por razones lingüísticas (art. 32 EAC), que, para su ejercicio ante las instituciones públicas cuya disciplina corresponde al Estado, requiere la intervención, inexcusable y excluyente, del legislador estatal.”¹¹⁰.

En conseqüència, i d’una forma més taxativa i restrictiva segueix manifestant aquesta sentència, en relació al dret lingüístic d’utilitzar qualsevol de les llengües cooficials, “a dicha legislación (la estatal) ha de corresponder no sólo el modus en que aquel derecho ha de ejercerse y hacerse efectivo, sino, antes aún, definirlo cumplidamente en su contenido y en su alcance”¹¹¹.

3.3.3.3.- Restriccions específiques en l’Administració de justícia

El control que efectua l’estat en determinades matèries respecte de la seva regulació legislativa, en concret, respecte de les matèries englobades dins de les catalogades com a competències pròpies del Estat, comporta que a nivell estatal es produeixi una tutorització legislativa que, en definitiva, no fa un altre cosa que limitar la autonomia de la comunitat autònoma a efectes de la seva activitat legislativa.

L’àmbit de l’Administració de Justícia no constitueix una excepció a aquesta tutorització, i així, si bé es dona inicialment una certa permissibilitat per a que el legislador autonòmic, a través del pertinent Estatut reguli l’ús de una de les llengües cooficials davant de l’Administració de Justícia, en darrer terme aquesta normativa autonòmica s’haurà de trobar en coherència amb una llei estatal a la que evidentment no podrà contravenir ni excedir.

Partint d’aquesta realitat, el Tribunal constitucional manifesta que, en la STC 82/1986, de 26 de juny (RTC 1986, 82), ja es va abordar “el tema de la regulació del uso de la lengua dentro de la Administración de Justicia concluyendo que en tanto en cuanto la Constitución reserva como competencias exclusivas del Estado la

---

¹¹⁰ STC 31/2010 de 28 juny, ponent Sra. María Emilia Casas Baamonde.

¹¹¹ STC 31/2010 de 28 juny, ponent Sra. María Emilia Casas Baamonde.

Administración de Justicia (art. 149.1.5) y la legislación procesal (art. 149.1.6) deben ser el Estado el que regule el uso de las lenguas dentro de la Administración de Justicia, sin perjuicio de que las Comunidades Autónomas puedan regular el alcance inherente al concepto de cooficialidad, tal y como viene establecido por el art. 3.2 de la Constitución y en los artículos correspondientes de los Estatutos de Autonomía» (STC 56/1990, de 29 de marzo [RTC 1990, 56] , F. 40, con cita de las SSTC 82/1986 [RTC 1986, 82] , 83/1986 [RTC 1986, 83] y 84/1986 [RTC 1986, 84] , todas de 26 de junio, y 123/1988, de 23 de junio [RTC 1988, 123])”¹¹².

En l'àmbit de l'Administració de Justícia, aquesta feina de reglamentació lingüística la realitza la llei orgànica poder judicial, en concret l'article 231, respecte del qual s'ha pronunciat el Tribunal Constitucional, al afirmar que “respecto de este precepto de la Ley Orgánica del Poder Judicial ya tuvimos ocasión de manifestar que «el carácter de lengua oficial de ámbito general del castellano y la obligación que todos los españoles tienen de conocerlo y el derecho de usarlo (art. 3.1 de la Constitución) hace que ésta sea la lengua generalmente usada en el ámbito de la Administración de Justicia, lo que viene a ser reconocido por el art. 231.1 LOPJ. Ahora bien, frente a esa generalidad, existen Comunidades Autónomas con estatuto de cooficialidad lingüística, estatuto que se traduce, entre otras cosas, en el derecho de usar la lengua propia en el seno y ante las Administraciones públicas, lo que para la Administración de Justicia se reconoce en los apartados 2 y 3 del art. 231 LOPJ»”

113

Aquest article 231 de la Llei orgànica del poder judicial manté una coherència absoluta, tant amb el conjunt de la normativa constitucional com amb la interpretació que d'ella realitza el Tribunal constitucional, recalcant, una vegada més, que la única llengua que realment tenen el deure de conèixer tots els ciutadans es el castellà i no el català. Així, en el primer dels apartats d'aquesta norma, de forma imperativa, el legislador manifesta que en totes les actuacions judicials, els jutges, magistrats i fiscals, secretaris i demàs funcionaris de jutjats i tribunals utilitzaran el castellà,

---

¹¹² STC 56/1990, de 29 de març, ponents Srs. Eugenio Diaz Eimil, Luis Lopez Guerra Vicente Gimeno Sendra .

¹¹³ STC 56/1990, de 29 de març, ponents Srs. Eugenio Diaz Eimil, Luis Lopez Guerra Vicente Gimeno Sendra .

recalcant que aquesta és la llengua oficial del Estat. El terme imperatiu “usarán” es clarivident.

En contrapartida, el tracte envers la regulació de la utilització de les llengües cooficials és totalment diferent i gens imperatiu. Aquesta reglamentació es produeix al apartat segon del article 231 de la LOPJ, al manifestar que el personal judicial podrà utilitzar la llengua de la comunitat autònoma, el condicional podrà deixar un ampli marge de discrecionalitat en res equiparable al terme imperatiu utilitzat per la regulació de l’ús del castellà. Aquesta relaxació legislativa ja denota la preferència del legislador estatal en prioritzar l’ús d’una llengua o un altre.

No obstant això, aquesta relaxació en quant a l’ús del català s’incrementa en el mateix article, a l’establir que la llengua de la comunitat autònoma deixarà d’utilitzar-se quan algú s’oposi, al·legant el seu desconeixement, circumstància que podria ser causant d’una possible indefensió. Aquesta darrera previsió del article 231 LOPJ és la salvaguarda de la coherència del conjunt normatiu constitucional i de la doctrina del Tribunal constitucional, que, com hem assenyalat en aquest treball, només preveuen el deure de conèixer el castellà per part dels ciutadans sense que aquesta obligació també recaigui en quant al coneixement del català, la equiparació de tracte d’aquestes dues llengües en quant al deure del seu coneixement hagués estat una mesura de foment i protecció de totes les llengües cooficials, respecte de les quals la pròpia Constitució considera un element enriquidor de la cultura espanyola. Llastimosament, no es produeix aquesta circumstància.

3.3.4.- Inferioritat del català envers al castellà respecte de la seva utilització davant de les administracions públiques

3.3.4.1.- Inferioritat en matèria legislativa

Malgrat la suposada llibertat dels Estatuts d’autonomia, a efectes de regular l’ús de la llengua pròpia de la comunitat autònoma, aquesta no adquireix caràcter absolut, resultant restringida pel propi Tribunal Constitucional. Doncs si bé es

donada una inicial llibertat per regular l’abast del us d’una llengua autonòmica posteriorment aquesta afirmació es matisa, afirma que serà objecte de control constitucional. Així, es defensa que “será con ocasión, en su caso, del desarrollo normativo de ambas previsiones estatutarias por parte del poder político competente, estatal o autonómico, cuando, eventualmente, podrá requerirse de este Tribunal el pertinente juicio de constitucionalidad sobre los específicos términos en los que llegue a concretarse el deber de conocimiento de las dos lenguas oficiales por los referidos servidores públicos que, como consecuencia genérica de la cooficialidad, los preceptos ahora examinados se limitan a formalizar en garantía del derecho de opción lingüística que asiste a los ciudadanos”¹¹⁴.

El tractament unitari implicaria que totes les prerrogatives que té la llengua castellana com a oficial també les tingues el català, però desgraciadament aquesta uniformitat no existeix. Es per això, que si la Constitució espanyola considera com una de les conseqüències de la oficialitat de la llengua que els ciutadans tinguin el deure de coneix-la, el mateix hauria de succeir respecte del català. En conseqüència, l’Estatut d’autonomia de Catalunya, al regular, d’acord amb el mandat constitucional establert a l’article 3.2, les conseqüències de la seva cooficialitat resulta limitat, en base a una més que discutible doctrina constitucional, que afirma que “lo que aquí importa es, sin embargo, si la inexistencia de un deber constitucional de conocimiento de las lenguas españolas oficiales distintas del castellano supone la prohibición de que tal deber se imponga en un Estatuto de Autonomía o, por el contrario, es ésa una opción abierta al legislador estatutario y por la que puede legítimamente optarse. Desde luego, y según admitimos en la citada STC 82/1986, el hecho de que la Constitución no reconozca el derecho a utilizar las lenguas cooficiales distintas del castellano no impide que los Estatutos de Autonomía garanticen tal derecho. Otra cosa es, sin embargo, que también puedan exigir el deber de conocerlas”¹¹⁵.

Aquestes limitacions legislatives, en quant a garantir el deure de conèixer el català, no existeixen respecte de la regulació de la utilització de la llengua

---

¹¹⁴ STC 31/2010 de 28 juny, ponent Sra. María Emilia Casas Baamonde.

¹¹⁵ STC 31/2010 de 28 juny, ponent Sra. María Emilia Casas Baamonde.

castellana, trobant-nos amb el primer dels fets diferencial i discriminatoris del castellà respecte del català. Primer greuge comparatiu.

3.3.4.2.- Inferioritat en relació al deure de coneixement del català per part del ciutadà

Un dels fets necessaris per garantir el tracte unitari de totes les llengües cooficials, seria el mateix nivell d'exigència envers al deure de conèixer una concreta llengua. En quant al compliment d'aquesta exigència, la interpretació que efectua de la CE el Tribunal Constitucional elimina la equiparació de tractament entre la llengua catalana i la castellana, assegurant la primacia d'aquesta segona envers a la seva utilització.

El Tribunal Constitucional recorda que la única llengua respecte de la que existeix el deure de conèixer-la es la llengua castellana, sense que aquesta previsió s'efectuï de les llengües cooficials de les diferents comunitats autònomes, al manifestar que “la cuestión relativa a la constitucionalidad de la imposición estatutaria del deber de conocimiento del catalán (art. 6.2 EAC) debe resolverse partiendo de la base de que «tal deber no viene impuesto por la Constitución y no es inherente a la cooficialidad, el art. 3.1 de la Constitución establece un deber general de conocimiento del castellano como lengua oficial del Estado; deber que resulta concordante con otras disposiciones constitucionales que reconocen la existencia de un idioma común a todos los españoles, y cuyo conocimiento puede presumirse en cualquier caso, independientemente de factores de residencia o vecindad. No ocurre, sin embargo, lo mismo con las otras lenguas españolas cooficiales en los ámbitos de las respectivas Comunidades Autónomas, pues el citado artículo no establece para ellas ese deber» (STC 84/1986, de 26 de junio [RTC 1986, 84] , F. 2)”¹¹⁶.

Partint d'aquesta teoria, el Tribunal Constitucional vol diferenciar claríssimament els conceptes de dret i deure, així, l'alt tribunal defensa que el dret a utilitzar una llengua no suposa implícitament el deure de coneix-se-la pel receptor,

---

¹¹⁶ STC 31/2010 de 28 juny, ponent Sra. María Emilia Casas Baamonde.

diferenciació que només efectua per les llengües de les comunitats autònomes. D’aquesta forma, si bé considera que el dret d’utilitzar el català no implica el deure de conèixe’l, en contrapartida si defensa que el dret d’utilitzar el castellà implica el deure de conèixer-lo, paradoxalment mateixes circumstàncies però diferents conseqüències segons la llengua de que es tracti.

Així, l’alt tribunal considera que “el hecho de que la Constitución no reconozca el derecho a utilizar las lenguas cooficiales distintas del castellano no impide que los Estatutos de Autonomía garanticen tal derecho. Otra cosa es, sin embargo, que también puedan exigir el deber de conocerlas. El deber constitucional de conocimiento del castellano, antes que un deber «individualizado y exigible» (STC 82/1986 [RTC 1986, 82] , F. 2) de conocimiento de esa lengua, es en realidad el contrapunto de la facultad del poder público de utilizarla como medio de comunicación normal con los ciudadanos sin que éstos puedan exigirle la utilización de otra —fuera de los casos, ahora irrelevantes, en los que pueda estar en juego el derecho de defensa en juicio (STC 74/1987, de 25 de mayo [RTC 1987, 74])— para que los actos de imperium que són objeto de comunicación desplieguen de manera regular sus efectos jurídicos. En el caso de las lenguas cooficiales distintas del castellano no existe para los poderes públicos una facultad equivalente, pues los ciudadanos residentes en las Comunidades Autónomas con lenguas cooficiales tienen derecho a utilizar ambas en sus relaciones con la autoridad y sólo obligación —constitucional— de conocer el castellano, lo que garantiza la comunicación con el poder público sin necesidad de exigir el conocimiento de una segunda lengua. En cuanto el deber del ciudadano se corresponde con el correlativo derecho o facultad del poder público, no teniendo la Administración derecho alguno a dirigirse exclusivamente a los ciudadanos en la lengua catalana tampoco puede presumir en éstos su conocimiento y, por tanto, formalizar esa presunción como un deber de los ciudadanos catalanes”¹¹⁷.

D’acord amb aquesta doctrina, el nivell de foment de la utilització d’una llengua estatal o d’una comunitat autònoma es dispar, sorgint un tracte discriminatori per la llengua no castellana. La jurisprudència constitucional no demana als

---

¹¹⁷ STC 31/2010 de 28 juny, ponent Sra. María Emilia Casas Baamonde.

ciutadans el deure de conèixer el català, i si en canvi del castellà. Aquest caràcter preferent es tradueix inclòs en la necessitat de designar un intèrpret de castellà per a aquelles persones que no dominin correctament aquesta llengua.

En aquest sentit, el Tribunal Constitucional manifesta que “es evidente que el derecho a ser asistido de un intérprete deriva del desconocimiento del idioma castellano que impide al detenido ser informado de sus derechos, hacerlos valer y formular las manifestaciones que considere pertinentes ante la administración policial, (...) Este derecho debe entenderse comprendido en el art. 24.1 de la Constitución en cuanto dispone que en ningún caso puede producirse indefensión. (...) La atribución de este derecho a los españoles que no conozcan suficientemente el castellano y no sólo a los extranjeros que se encuentren en ese caso no debe ofrecer duda. Lo contrario supondría una flagrante discriminación prohibida por el art. 14 de la Constitución. No cabe objetar que el castellano es la lengua española oficial del Estado y que todos los españoles tienen el deber de conocerla (art. 3.1 de la Constitución), ya que lo que aquí se valora es un hecho (la ignorancia o conocimiento insuficiente del castellano) en cuanto afecta al ejercicio de un derecho fundamental, cual es el de defensa (...). Consecuencia de lo expuesto es que el derecho de toda persona, extranjera o española, que desconozca el castellano a usar de intérprete en sus declaraciones ante la Policía, deriva, como se ha dicho, directamente de la Constitución y no exige para su ejercicio una configuración legislativa, aunque ésta puede ser conveniente para su mayor eficacia”¹¹⁸

Aquesta doctrina implicaria que en el cas d’algun ciutadà que sigui part en un judici d’una Comunitat autònoma on hi hagi cooficialitat de llengües, i volgués utilitzar en el nostre cas el català, de demanar canvi d’idioma per part del personal judicial o d’una altre dels elements personals del procés, si aquest al·legues el desconeixement de la llengua castellà, a efectes de poder utilitzar la pròpia de la Comunitat autònoma, se li podria designar un intèrpret per acceptar la llengua decidida pel personal judicial.

---

¹¹⁸ STC 56/1990 de 29 març, ponents Srs. Eugenio Diaz Eimil, Luis Lopez Guerra Vicente Gimeno Sendra.

És més per protegir aquesta posició privilegiada del castellà, el Tribunal Constitucional defensa la nul·litat de qualsevol precepte que exigeixi la obligatorietat/deure de conèixer el català. Extrem que resulta patent en la sentència que analitza el nou Estatut d'autonomia de Catalunya, i en concret el seu article sisè, al manifestar que “el art. 6.2 EAC sería inconstitucional y nulo en su pretensión de imponer un deber de conocimiento del catalán equivalente en su sentido al que se desprende del deber constitucional de conocimiento del castellano”¹¹⁹.

Davant d'aquesta realitat, els titulars dels poders públics estan facultats per poder demanar que el ciutadà utilitzi en la seva relació amb l'administració la llengua castellana, però no la catalana, doncs respecte d'aquesta no es preceptiu el seu coneixement, prioritzant, d'aquesta forma, la utilització del castellà en les administracions públiques, fonamentat, inclús aquesta decisió, en la garantia de defensa del ciutadà, lligant la efectivitat d'un dret fonamental al coneixement d'una determinada llengua, al manifestar que “«el derecho a no sufrir indefensión del que goza todo ciudadano según lo previsto por el art. 24 de la Constitución se anuda a la obligación de conocimiento del castellano (art. 3.1 de la Norma Fundamental), obligación que no existe respecto del resto de las lenguas españolas»”¹²⁰.

Un tractament unitari de totes les llengües cooficials suposaria que el deure de conèixer aquestes llengües fos homogeni per totes dues, podent dirigir-se els funcionaris de l'administració al ciutadà en qualsevol llengua oficial, doncs respecte d'ambdues hauria d'existir el deure de conèixer-les.

Tanmateix, aquest tracte discriminatori entra en col·lisió amb declaracions pròpies del Tribunal Constitucional, que afirmen la equiparació de llengües, al manifestar que “la definición del catalán como «la lengua propia de Cataluña» no puede suponer un desequilibrio del régimen constitucional de la cooficialidad de ambas lenguas en perjuicio del castellano. Si con la expresión «lengua propia» quiere significarse, como alega el Abogado del Estado, que el catalan es lengua

---

¹¹⁹ STC 31/2010 de 28 juny, ponent Sra. María Emilia Casas Baamonde.

¹²⁰ STC 253/2005 de 11 octubre, ponent Sr. Manuel Aragón Reyes i 56/1990 de 29 març, ponents Srs. Eugenio Diaz Eimil, Luis Lopez Guerra Vicente Gimeno Sendra.

peculiar o privativa de Catalunya, por contraste con el castellano, lengua compartida con todas las Comunidades Autónomas, la dicción del art. 6.1 EAC es inobjetable. Si de ello, por el contrario, pretende deducirse que únicamente el catalán es lengua de uso normal y preferente del poder público, siquiera sea sólo del poder público autonómico, se estaría contradiciendo una de las características constitucionalmente definidoras de la oficialidad lingüística, cual es, según acabamos de recordar con la cita de la STC 82/1986, que las lenguas oficiales constituyen «medio normal de comunicación en y entre [los poderes públicos] y en su relación con los sujetos privados, con plena validez y efectos jurídicos». Toda lengua oficial es, por tanto — también allí donde comparte esa cualidad con otra lengua española—, lengua de uso normal por y ante el poder público. También, en consecuencia, lo es el castellano por y ante las Administraciones públicas catalanas, que, como el poder público estatal en Catalunya, no pueden tener preferencia por ninguna de las dos lenguas oficiales”¹²¹.

Aquestes limitacions en relació al diferent tractament en quant a la obligatorietat o no de conèixer una llengua cooficial, constitueix un segon fet diferencial i discriminatori de la llengua castellà respecte de la catalana.

3.3.4.3.- Inferioritat en el deure de coneixement del català respecte del personal judicial

Aquest tercer grup de limitacions, fa referència a la utilització del català per part del personal judicial, aquest extrem constitueix un dels principals motius de conflicte entre l'Estat i la comunitat autònoma envers la utilització del català davant de l'administració de justícia. En aquest sentit, a nivell autonòmic es considera bàsic, que per assegurar el compliment d'una de les principals conseqüències de la declaració d'una llengua com a oficial, els poders públics en la seva totalitat, han de fomentar el seu us i garantir el dret del ciutadà a la elecció de la opció lingüística desitjada.

---

¹²¹STC 31/2010 de 28 juny, ponent Sra. María Emilia Casas Baamonde.

Per aquest motiu, un dels principals focus de conflicte ha estat l'exigència d'acreditar per part del personal judicial o fiscal, el coneixent del català com a requisit i mèrit per cobrir una plaça a Catalunya. Malgrat, els esforços autonòmics per exigir el coneixement de la llengua pròpia, la seva falta de preceptivitat ha resultat protegida tant pel bloc constitucional com per la doctrina del Tribunal Constitucional.

En relació al bloc constitucional, l'administració de justícia constitueix una matèria de competència estatal, circumstància que comporta que qualsevol reglamentació autonòmica, en l'àmbit de la administració de justícia, s'hagi de subjectar a les normes estatals. Com s'ha dit, la Llei orgànica del poder judicial constitueix la norma fonamental amb caràcter de primacia sobre qualsevol altra regla autonòmica, i en la llei orgànica del poder judicial, solament s'estableix la obligatorietat de conèixer el castellà, resultant la utilització del català condicionada a que el personal judicial o el ciutadà conegui aquesta llengua. En aquest sentit, l'Alt Tribunal manifesta que “el carácter de lengua oficial de ámbito general del castellano y la obligación que todos los españoles tienen de conocerlo y el derecho de usarlo (art. 3.1 de la Constitución) hace que esta sea la lengua generalmente usada en el ámbito de la Administración de Justicia, lo que viene a ser reconocido por el art. 231.1 de la LOPJ. Ahora bien, frente a esa generalidad existen Comunidades Autónomas con estatuto de cooficialidad lingüística, estatuto que se traduce, entre otras cosas, en el derecho a usar la lengua propia de la Comunidad en el seno y ante las Administraciones Públicas, lo que para la Administración de Justicia se reconoce en los apartados 2 y 3 de la LOPJ. Ello supone, pues, en principio una posición de igualdad de las dos lenguas oficiales en el seno de las correspondientes Comunidades Autónomas. El hecho de que se prevea, por un lado, la obligación del uso del castellano para los miembros del Poder Judicial y para el personal al servicio de la Administración de Justicia a petición de alguna de las partes (apartado 2) y la necesidad de traducir en determinados supuestos actuaciones y documentos (apartado 4) es plenamente coherente con la cooficialidad lingüística, tal y como está diseñada por el bloque de la constitucionalidad”¹²².

---

¹²² STC 56/1990 de 29 març, ponents Srs. Eugenio Diaz Eimil, Luis Lopez Guerra Vicente Gimeno Sendra.

Respecte de la jurisprudència del Tribunal Constitucional, aquesta es taxativa i potencia la primacia del castellà. Un exemple d'aquesta doctrina, es la sentència que interpreta la reforma del precepte 231 de la Llei orgànica del poder judicial, encarregat de regular el idioma en les actuacions judicials. L'apartat quart d'aquesta norma ha estat modificat per la L.O. 16/1994, 8 de novembre. Així, amb anterioritat amb la reforma s'atorgava la facultat de que qualsevol jutge o magistrat pogués, discrecionalment, demanar la traducció d'un document escrit en la llengua autonòmica. Aquesta discrecionalitat ha desaparegut amb la nova redacció del art 231, doncs la vigent literalitat estableix que només es podrà demanar la traducció, quan els efectes jurídics del document s'hagin de produir fora de la comunitat autònoma corresponent, quan ho determini la llei o quan alguna de les parts al·legui indefensió.

Amb aquesta nova redacció, implícitament es podia entendre que el jutge tindria el deure de conèixer el català i, en conseqüència, li resultaria vetada la possibilitat de demanar la traducció de manera discrecional, si no concorregués algun dels motius anteriorment citats. La nova redacció del article 231 de la Llei orgànica del poder judicial feia un pas dirigit a la equiparació de tracte entre la llengua catalana i castellana.

No obstant això, la doctrina del Tribunal constitucional fa desaparèixer aquest avenç, recordant la primacia del castellà i la innecessariament de coneixement del català per part del personal judicial, manifestant que “del tenor literal de la norma cuestionada no cabe inferir, tal y como argumentan los recurrentes, que tras su reforma por la Ley Orgánica 16/1994 se haya implantado la obligación, que aparecería implícita o se desprendería de forma indirecta del precepto impugnado, de que los Jueces y Magistrados destinados en los órganos judiciales que tengan su sede en el territorio de alguna Comunidad Autónoma que tenga una lengua oficial propia distinta del castellano hayan de conocer dicha lengua. En efecto, ni el art. 231.4 LOPJ sanciona de manera expresa semejante obligación, ni cabe inferir de su interpretación que la imponga inexcusablemente, siquiera sea de manera implícita. El alcance de la reforma del citado precepto se ha limitado a sustituir la anterior facultad judicial incondicionada de ordenar la traducción de los escritos y documentos redactados en la lengua oficial propia de una Comunidad Autónoma por

la simple remisión a una futura regulación legal en la que se articulen los presupuestos, las condiciones y el alcance de dicha traducción, al haber entendido el legislador orgánico llegado el momento de modificar el régimen jurídico de la facultad judicial de proveer de oficio, incondicionadamente, a la traducción de un determinado escrito o documento”¹²³.

Si respecte al deure de conèixer el català per part del ciutadà per interactuar davant de l’Administració de Justícia, el Tribunal Constitucional ho lligava amb el dret de defensa reconegut constitucionalment a l’article 24, la innecesarietat del deure de conèixer el català per part del personal judicial es fonamenta per part del Alt Tribunal en un suposat perill d’impossibilitar l’exercici de la funció jurisdiccional. Defensat aquesta línia d’argumentació sosté que “pero del silencio legal producido tras la reforma en lo relativo a la vigencia de la anterior facultad judicial incondicionada de decretar la traducción no puede desprenderse la radical consecuencia de considerar existente una no menos incondicionada y absoluta prohibición de que los Jueces y Magistrados puedan, de oficio, decidir que se traduzca un escrito o documento redactado en una lengua que no comprendan, aunque la misma posea estatuto de cooficialidad en el territorio donde tienen su sede o están destinados. Desde luego, negar que los titulares de los órganos judiciales desconocedores del idioma oficial propio de una Comunidad Autónoma puedan ordenar de oficio la traducción de algún escrito o documento con incidencia procesal, sería tanto como impedirles ejercitar la potestad jurisdiccional que el art. 117.3 CE les confiere en régimen de exclusividad. Pero ni la norma cuestionada contiene dicha negativa, expresa o implícitamente, ni el recurso de inconstitucionalidad, como es sabido, está previsto para denunciar o intentar corregir futuras lesiones hipotéticas a la Constitución”¹²⁴.

La innecesarietat del deure de conèixer el català per part del personal judicial o fiscal en contrapartida al castellà, s’erigeix com un tercer tret diferencial del tractament entre llengües cooficials.

---

¹²³ 105/2000, de 13 abril, ponent Sr. Guillermo Jiménez Sánchez.

¹²⁴ 105/2000 (Pleno), de 13 abril

4.- ESTUDI TRACTAMENT LINGÜÍSTICS EN ELS PAÏSOS QUE TENEN ATRIBUÏDA LA COOFICIALITAT DE LES LLENGÜES

4.1.- Introducció

Si bé el dret comparat pot ser una eina per objectivar i intentar cercar solucions a la problemàtica interna sobre un aspecte concret, en aquest cas, una qüestió jurídica pràctica i social com és l'ús efectiu del català als jutjats i tribunals de Catalunya, s'ha de tenir en compte que cada model encaixa en un context determinat i, per tant, no sempre serà aplicable a altres situacions o no ho serà de forma immediata o total, doncs, en el nostre dret intern és precís cenyir-se al dictat de la Constitució i als drets fonamentals, límits i normes bàsiques que estableix.

En aquest apartat es tractaran els casos de Suïssa, Bèlgica i Canadà perquè són estats plurilingües amb una regulació diferenciada del règim jurídic de les llengües oficials en l'Administració de Justícia. Així mateix, la seva organització jurisdiccional varia en funció de l'Estat de què es tracti i la resposta que donen a l'ús de cadascuna de les seves llengües oficials dins del procediment judicial també és diferent. Per exemple, es veurà com es regula el dret d'ús dels justiciables o, fins i tot, la determinació de la competència jurisdiccional en funció de la llengua escollida. En qualsevol cas, l'objectiu és preservar i fomentar la diversitat lingüística.

4.2.- Suïssa

Suïssa es constitueix com un Estat confederat compost per 26 cantons, que compten amb el seu propi poder legislatiu, executiu i judicial, per tant, es pot parlar de federalisme judicial¹²⁵. De fet, la Constitució federal de la Confederació Suïssa

---

¹²⁵ L'art. 47 de la Constitució federal de la Confederació Suïssa, de 18 d'abril de 1999, estableix que la Confederació garantirà la independència dels Cantons. Així mateix, l'art. 51 en el seu apartat primer disposa que cada cantó es dotarà d'una Constitució democràtica, que necessitarà l'aprovació de la població i haurà de poder ser reformada si així ho sol·licita la majoria de l'electorat.

(CF) atribueix als governs cantonals la competència per l'organització judicial, el procediment i l'administració de justícia en matèria de dret civil i dret penal¹²⁶.

A Suïssa es garanteix la llibertat d'idioma, essent que hi ha quatre llengües nacionals: l'alemany, el francès, l'italià i el romanx. D'aquestes, les tres primeres són llengües oficials a la Confederació. D'altra banda, el romanx també és llengua oficial en les relacions que la Confederació mantingui amb persones de llengua romanx¹²⁷. Així mateix, els cantons han de determinar les seves llengües oficials basant-se en el principi de territorialitat i, per tal de preservar l'harmonia entre les comunitats lingüístiques, han de vetllar per un repartiment natural i tradicional de les llengües, tenint en compte les minories lingüístiques autòctones. Aquest s'aconsegueix, en part, perquè els límits de les fronteres cantonals no coincideixen necessàriament amb el que es pot anomenar fronteres lingüístiques. D'altra banda, la pròpia Constitució Federal, en el seu art. 70.5 protegeix les llengües minoritàries a la pràctica, establint que la Confederació recolzarà les mesures preses pels Cantons de Grisons i Tesino per protegir i promoure el romanx i l'italià.

A Suïssa hi ha 26 models d'organització judicial diferents, que es corresponen amb el model de federalisme judicial, la qual cosa fa que el servei judicial estigui molt pròxim a la població i al justiciable, i que hi hagi un màxim respecte a les diferents llengües de la Confederació, doncs, als cantons plurilingües el ciutadà té garantit l'accés als tribunals en la seva llengua materna i, a nivell federal, s'utilitza un criteri lingüístic en el procés d'elecció de jutges i magistrats.

La normativa que a continuació s'exposarà ha estat el resultat d'una reforma constitucional que incloïa la reforma de l'organització judicial federal amb la finalitat d'aconseguir tres grans objectius: reduir la sobrecàrrega de procediments del Tribunal Federal, amb la consegüent millora de qualitat en la protecció jurídica dels ciutadans; descarregar el Consell Federal d'atribucions jurisdiccionals; i advenir el procés d'unificació normativa en matèria processal civil i processal penal.

---

¹²⁶ Art. 122 i 123 CF.

¹²⁷ Art. 4, 18 i 70 CF.

4.2.1. Els cantons

En vint-i-dos cantons només hi ha una llengua oficial i, per tant, els tribunals de competència cantonal utilitzen aquesta llengua (Zúrich-alemany, Lucerna-alemany, Uri-alemany, Schwyz-alemany, Obwalden-alemany, Nidwalden-alemany, Glaris-alemany, Zug-alemany, Soleura-alemany, Basilea-Campiña_alemany, Schaffhausen-alemany, Appenzell Rodas Exteriores-alemany, Appenzell Rodas Interiores-alemany, San Galo-alemany, Argovia-alemany, Turgovia-alemany, Tesino-italià, Vaud-francès, Neuchatel-francès, Ginebra-francès i Jura-francès).

Però als cantons de Berna (alemany y francès), Fribourg (francès i alemany), Valais (francès i alemany) i Grisons (alemany, romanx i italià) es parla més d'una llengua. A Berna hi ha dues llengües oficials i els jutges han de conèixer-les¹²⁸.

A Fribourg també hi ha dues llengües oficials, però la seva normativa distingeix entre els tribunals de primera i de segona instància¹²⁹. Així, els tribunals de primera instància utilitzen una llengua o una altra en funció de la llengua del districte al qual pertanyen. D'altra banda, els tribunals de segona instància han de resoldre els assumptes en la llengua en què es tramità i resolgué el procediment en primera instància, per tant, hi ha un bilingüisme real.

A Valais, igual que a Fribourg, els tribunals de primera instància utilitzen l'idioma en funció de la seu de l'òrgan jurisdiccional (alemany o francès¹³⁰), i el tribunal de segona instància (Tribunal Cantonal) resoldrà en la mateixa llengua en què es resolgué en primera instància.

---

¹²⁸ Art. 83.2 de la Constitució cantonal. Tot i això, segons la publicació Chiffres clés portraits régionaux 2014: cantons, que té com a font de la informació l'Atlas statistique de la Suisse, publicat el 07.03.14, utilitzant dades del 2012, a Berna parla l'alemany el 85'1% de la població, el francès el 10'6%, l'italià el 2'9% i l'anglès el 3%.

¹²⁹ Art. 61 de la Constitució cantonal, Constitució de 16 de maig de 2004, que derogà la Constitució de 7 de maig de 1857. Tot i això, segons la publicació Chiffres clés portraits régionaux 2014: cantons, que té com a font de la informació l'Atlas statistique de la Suisse, publicat el 07.03.14, utilitzant dades del 2012, a Fribourg parla l'alemany el 28'8% de la població, el francès el 68'5%, l'italià el 2'5% i l'anglès el 2'5%.

¹³⁰ Segons la publicació Chiffres clés portraits régionaux 2014: cantons, que té com a font de la informació l'Atlas statistique de la Suisse, publicat el 07.03.14, utilitzant dades del 2012, a Valais parla l'alemany el 26'5% de la població, el francès el 67'4%, l'italià el 3'8% i l'anglès el 2'6%.

Per últim, a Grisons, segons la seva normativa, les parts poden escollir l'idioma amb què es dirigeixen als tribunals, si be, normalment es resol en alemany¹³¹.

Respecte de les llengües minoritàries, romanx i italià, el Comitè de Ministres del Consell d'Europa, en el seu cinquè informe de 10 de juliol de 2013, en aplicació de la Carta Europea per les Llengües Regionals o Minoritàries per Suïssa, va fer les següents dues recomanacions¹³²: en primer lloc, assegurar-se que la introducció i l'establiment del romanx a les escoles de Grisons té en compte els modismes tradicionals d'aquest idioma, per tal de protegir i promoure el romanx com una llengua viva; en segon lloc, promoure l'ús de l'italià al sector públic econòmic i social sota el control del cantó de Grisons.

Al respecte, Constantin Pitsch, membre del Departament de Lingüística i Comunitats Culturals de l'Oficina Federal de Cultura a Suïssa, va publicar un article on comentava l'ús del romanx als tribunals, basant-se en el tercer informe del Comitè de Ministres del Consell d'Europa, de 12 de març de 2008¹³³, i en aquest assenyala que els experts destacaven que encara que la legislació formalment permet l'ús del romanx, a la pràctica quasi no s'utilitza i suggerien que les autoritats podrien animar activament als parlants de romanx a utilitzar la seva llengua als tribunals.

Destaca que les principals barreres, a la pràctica, a l'hora d'implementar el romanx a l'Administració de Justícia són: que el romanx és bàsicament un llengua parlada, que la competència lingüística escrita és millor en alemany (especialment entre juristes), que els tribunals regionals només estableixen parcialment jurisprudència en romanx i els tribunals cantonals només en alemany i, sobretot, que tots els parlants de romanx són bilingües.

---

¹³¹ Segons la publicació Chiffres clés portraits régionaux 2014: cantons, que té com a font de la informació l'Atlas statistique de la Suisse, publicat el 07.03.14, utilitzant dades del 2012, a Grisons parla l'alemany el 74'6% de la població, el romanx el 15'2%, l'italià el 12% i l'anglès el 2'5%.

¹³² CM/RecChL(2013)4, disponible a www.coe.int/minlang.

¹³³ El caso de Suiza en La protección de las lenguas minoritarias en Europa: hacia una nueva década, Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco, Vitoria-Gasteiz, 2011.

Així mateix, assenyala que els experts recomanen a les autoritats suïsses competents a nivell federal que encarreguin la traducció de textos legals necessaris per seguir facilitant l'ús del romanx als tribunals. Respecte d'aquest punt, l'autor entén que complir amb aquesta recomanació suposaria una càrrega enorme de treball de traducció, a part del fet que xoca amb l'art. 70.1 CF, que dóna l'estatus de llengua oficial al romanx només pels tractes de la Confederació amb els parlants de romanx. D'altra banda, apunta que la Llei Federal de Llengües només exigeix traduir un nombre molt limitat d'estatuts i que les traduccions no tenen valor legal.

4.2.2.- Els Tribunals federals

La Confederació compta amb el Tribunal Federal, màxim intèrpret i defensor de la Constitució federal i de les constitucions cantonals, així com dels drets fonamentals de les persones, i amb tribunals federals especialitzats en matèria penal, administrativa i de patents (Tribunal Penal¹³⁴, Tribunal Administratiu¹³⁵ i Tribunal de Patents).

La Constitució Federal preveu que totes les llengües oficials estiguin representades en els òrgans jurisdiccionals, i encomana aquesta tasca a l'Assemblea federal, qui escull els jutges aplicant un criteri lingüístic. Per tant, l'efectiva representació de totes i cadascuna de les llengües oficials de l'Estat dependrà del poder legislatiu.

Quan els tribunals federals coneixen en primera instància, utilitzen l'idioma escollit per les parts en les seves demandes (art. 54.2 LTF¹³⁶) i en segona instància, com a regla general, utilitzen la llengua de la resolució impugnada, havent-ho de fer, en qualsevol cas, en alguna de les llengües oficials (art. 54.1 LTF). Així mateix, els

---

¹³⁴ Llei sobre el Tribunal Penal Federal, de 4 d'octubre de 2002, desenvolupada pel Reglament del Tribunal d'11 de febrer de 2004 (RO 2004 1575).

¹³⁵ Llei sobre el Tribunal Administratiu Federal, de 15 de juny de 2005, que va entrar en vigor l'1 de gener de 2007 (RS 173.32 – RO 2006 1069).

¹³⁶ Llei sobre el Tribunal Federal, de 17 de juny de 2005, que va entrar en vigor l'1 de gener de 2007 i va derogar l'anterior Llei federal d'organització judicial, de 16 de desembre de 1943 (FF 2005 3829).

tribunals federals poden ordenar la traducció a qualsevol de les altres llengües oficials si ho consideren convenient (art. 54.4 LTF).

D'altra banda, la llei del procediment civil estableix les llengües nacionals com a idiomes dels debats i la llei del procediment penal, les llengües oficials. Així, dins d'un mateix procés es poden utilitzar llengües diferents i en cas de ser necessari s'usarà la traducció.

Dins l'àmbit penal, hi ha una altra especialitat i és que el procediment es duu a terme en la llengua de l'acusat (si és alguna de les llengües oficials), i en el supòsit que hi hagués varis acusats decidiria el tribunals. A més, l'advocat podrà usar la llengua oficial que esculli.

Per últim, i respecte del romanx, les parts poden presentar les demandes, documents i al·legacions en aquesta llengua i es tradueixen d'ofici a càrrec de la Confederació. Així mateix, els jutjats i tribunals utilitzaran el romanx quan hagin de notificar resolucions als ciutadans de parla romanx.

4.3.- Bèlgica

La Constitució Belga¹³⁷, en el seu art. 4.2 estableix que a Bèlgica el territori nacional està organitzat en quatre zones lingüístiques¹³⁸ i tots els municipis de l'Estat han de pertànyer a una d'aquestes zones. Les àrees reconegudes són la de parla neerlandesa¹³⁹ (Flandes), la de parla francesa (Valònia) i la de parla alemanya¹⁴⁰ (Regió de llengua alemanya), a més, hi ha una zona lingüística bilingüe que es correspon amb Brussel·les capital.

---

¹³⁷ La Constitució Belga de 1831, garanteix formalment el lliure ús de les llengües emprades a l'Estat de Bèlgica. Per la consulta de la legislació belga: <http://www.justice-en-ligne.be/rubrique5.html>

¹³⁸ La Constitució Belga (art. 4.3), per la modificació de les fronteres de les zones lingüístiques exigeix una majoria de 2/3 i la majoria dels representants i vots emesos de cada grup lingüístic de cada Cambra del Parlament Federal. Aquestes zones no s'han de confondre amb les regions valona, flamenca i de Brussel·les, ja que aquestes són distribucions federals amb poder legislatiu i administratiu.

¹³⁹ No va ser fins el 1988 que el neerlandès es convertí en una llengua oficial i per llei s'acordà que la legislació belga havia de promulgar-se i publicar-se en neerlandès i en francès.

¹⁴⁰ Les seves competències lingüístiques estan limitades a l'educació en centres creats, subvencionats o reconeguts per les autoritats públiques (art. 130.1.5 de la Constitució).

Així, s'ha establert el principi de territorialitat en funció de les zones lingüístiques, essent que cada zona té una llengua oficial, excepte Brussel·les capital que en té dues (el francès i el neerlandès).

4.3.1. Zones lingüístiques

La Llei sobre l'ús de les llengües en matèria judicial¹⁴¹ és el règim jurídic que s'exposarà a continuació.

Tot i tractar-se d'un estat Federal, la justícia és competència exclusiva de l'Estat. En aquest sentit, la llei que ens ocupa fa referència als processos civil, mercantil, laboral i penal, i estableix l'unilingüisme dels jutjats i tribunals en funció de en quina zona lingüística tinguin la seva seu.

L'art. 1 imposa als tribunals de primera instància amb seu a les províncies de Hainaut, Luxemburg, Namur i dins dels districtes de Nivelles, Lieja, Huy i Verviers, que el procediment de caràcter contenciós es tramiti en francès. D'altra banda, l'art. 2 imposa el neerlandès als tribunals amb seu a les províncies d'Anvers, Flandes occidental, Flandes oriental, Limburg i al districte de Lovaina. Per últim, imposa l'alemany als tribunals amb seu al districte d'Eupen.

Per tant, el procediment es tramitarà en la llengua de la zona lingüística i les jutges i magistrats han d'aplicar-la. De totes maneres, les parts, de comú acord, poden escollir una altra llengua oficial i si el jutge que ha de conèixer ho ratifica, s'inhibirà a favor d'un tribunal de la mateixa categoria de la regió lingüística escollida per les parts. En aquest últim supòsit, el criteri lingüístic determina la competència territorial de l'òrgan jurisdiccional. També es pot trobar en el supòsit d'aportació per

---

¹⁴¹ Llei de 15 de juny de 1935, publicada el 22 de juny, núm. 1935061501, dossier núm. 1935-06-15/01, que entrà en vigor el 15 de setembre de 1935.

les parts de documents redactats en una llengua no oficial a la zona lingüística, en aquest cas, a instància de la part contra la qual s’invoquin, s’ordenarà la seva traducció.

Ara be, tots els ciutadans, ja siguin part o testimonis, poden declarar en la seva llengua (de les oficials de l’Estat) i, en el seu cas, s’empraria el servei d’intèrprets.

D’altra banda, les resolucions judicials també es dictaran en la llengua de la zona lingüística, per tant, els jutges i magistrats han d’acreditar que van obtenir el títol en la llengua corresponent.

Respecte de la zona de Brussel·les capital, on regeix el bilingüisme, els tribunals han d’estar compostos per magistrats que hagin obtingut el títol en llengua neerlandesa, per d’altres que l’hagin obtingut en francès i per d’altres bilingües que acreditin el coneixement profund de la llengua diferent a la del seu títol mitjançant un examen. Quan a la llengua del procediment, el demandant l’escollirà si el seu advocat està domiciliat a Brussel·les capital o no té domicili conegut a Bèlgica, però si l’advocat té el domicili en una zona unilingüe s’haurà de tramitar en la llengua de la zona del domicili i el canvi de llengua oficial només es durà a terme si el tribunal ho considera oportú en base als elements del procediment. Jurisprudència recent de la Cort Constitucional¹⁴², resolució de 23 de gener de 2014, ha resolt que l’art. 4.1.2 d’aquesta llei de 15 de juny de 1935, sobre l’ús de les llengües en matèria judicial, vulnera els articles 10, 11 i 30 de la Constitució, en el sentit que no permet a un treballador de la zona bilingüe de Brussel·les capital que ha patit un accident de treball, introduir i prosseguir l’acció en la seva llengua per estar vinculat per la llengua de l’assessor legal, en aquest cas, escollit pel seu empresari, i que està subjecte als art. 41.1, 42 i 46.1 de la Llei de 18 de juliol de 1966, sobre l’ús de la llengua en matèria administrativa. Per últim, en aquesta zona bilingüe, les resolucions judicials definitives s’elaboren en francès i en neerlandès.

---

¹⁴² Numéro du rôle : 5582; Arrêt n° 11/2014.

En l'àmbit penal, la Constitució estableix que el processat s'ha de poder expressar en la seva llengua, per tant, podrà escollir la llengua del procediment. Si aquesta llengua no coincideix amb la de la regió lingüística, amb caràcter general, el tribunal s'inhibirà en favor del tribunal de la zona lingüística corresponent. D'altra banda, si el detingut o el processat (quan no hi ha trasllat del procediment) no comprenen la llengua del procediment poden sol·licitar la traducció d'aquest a càrrec de l'Estat o un servei d'interpretació. A la zona de Brussel·les capital, l'imputat pot demanar en qualsevol moment el canvi a l'altra llengua oficial.

4.3.2. Els Tribunals federals

Tant els tribunals d'apel·lació com el de cassació tramitaran el procediment en la llengua de la sentència recorreguda. Així mateix, la legislació estableix que el Tribunal de Cassació pugui utilitzar les tres llengües oficials i, en qualsevol cas, les seves resolucions es traduiran a les altres llengües oficials de l'Estat.

Quan al Tribunal d'Arbitratge, tramitarà el procediment en la llengua escollida pel demandant i publicarà les seves resolucions definitives en francès i neerlandès.

4. 4. Canadà

Canadà es constituí com a país per una llei del Parlament de Gran Bretanya, l'Acta d'Amèrica del Nord Britànica de 1867, per la qual es reagrupaven Nova Escòcia, Nou Brunswick i les províncies de Canadà que formaven les colònies britàniques (l'Alt Canadà i el Baix Canadà) i passaven a formar el Domini de Canadà.

La Constitució de Canadà de 1982¹⁴³, fruit d'un acord entre el govern federal i els governs provincials, pel que fa a la distribució de competències, atribueix a les

---

¹⁴³ Anteriorment, els drets fonamentals de les persones a Canadà, estaven protegits per la Declaració canadense de drets, de 1960, i per la Llei canadense sobre els drets de la persona, de 1977, que incloïa l'àmbit públic i el privat.

províncies la competència per legislar en matèria d'Administració de Justícia, entre d'altres. Aquesta forma federal de l'Estat fa que els tribunals de justícia se subjectin al règim lingüístic de cada província, essent que els tribunals federals se subjecten a la Constitució.

Les llengües oficials de Canadà i Nou Brunswick són l'anglès i el francès, i ambdues llengües tenen un tractament igual en relació quan al seu ús en les institucions de l'Estat.

La Llei d'idiomes oficials de Canadà¹⁴⁴, en la seva Part III (art. 14-20¹⁴⁵) sobre l'aplicació de la llei a l'Administració de Justícia, estableix que l'anglès i el francès són els dos idiomes oficials dels tribunals federals (proclama el principi de doble oficialitat). Així, doncs, totes les persones poden usar qualsevol dels dos idiomes en tots els processos tramitats als jutjats i tribunals i en els actes procedimentals que en deriven.

D'altra banda, estableix que és responsabilitat dels tribunals federals, en la tramitació dels procediments, assegurar que els testimonis puguin ésser escoltats en la llengua de la seva elecció, sense que es vegin perjudicats pel fet de no poder expressar-se en un dels idiomes. Per garantir aquest dret, els tribunals han de tenir a la seva disposició serveis de traducció i interpretació simultània d'una llengua oficial a l'altra, tant pels testimonis com per les parts.

Així mateix, cada tribunal federal, a excepció del Tribunal Suprem¹⁴⁶, és responsable que el jutge que examini i conegui l'assumpte en exercici de la seva potestat jurisdiccional compregui la llengua (francès i/o anglès), que hagin escollit les parts, sense necessitat d'un intèrpret.

Respecte dels procediments civils en què actui com a part una institució federal, amb caràcter general s'emprarà la llengua escollida per les altres parts del procediment.

---

¹⁴⁴ Official Languages Act, R.S.C. 1985, c. 31 (4th Supp.), esmenada per últim cop l'1 d'abril de 2014. Publicada pel Ministeri de Justícia a <http://laws-lois.justice.gc.ca>

¹⁴⁵ S'exclou expressament d'aquesta regulació el pronunciament de decisions orals.

¹⁴⁶ Aquest Tribunal s'autoregula en relació al dret d'ús de les llengües oficials.

Quant a les decisions judicials definitives, amb caràcter general, es redactaran en les dues llengües oficials si l'aspecte jurídic debatut és d'interès públic, o si el procediment s'ha tramitat, totalment o parcial, en les dues llengües oficials; sinó, la decisió es redactarà en una llengua i posteriorment es traduirà a l'altra.

L'últim informe anual publicat sobre llengües oficials és el corresponent al període 2011-2012¹⁴⁷. En el seu volum I tracta el suport i resultats de programes relacionats amb les llengües oficials i el volum II del resultat i conseqüències de la implementació en les institucions federals de la secció 41 de la Llei d'idiomes oficials del Canadà.

El volum II dedica un apartat a la Justícia i el titula “per un accés més ampli al sistema de justícia en la llengua d'elecció” i exposa que el Fons de Suport a les dues llengües oficials per l'accés a la justícia, creat el 2003, és el principal vehicle pel qual la Justícia de Canadà busca augmentar les habilitats dels professionals del sistema judicial, per proporcionar serveis en ambdues llengües oficials. Inclou un mecanisme de consulta dissenyat per animar als joves canadencs bilingües a voler fer carrera dins la justícia i inclou unes beques i programes de contribucions. És dins d'aquest context que la Justícia de Canadà va donar suport a un projecte de Éducaloi, una organització sense ànim de lucre que informa als quebequesos sobre els seus drets i obligacions legals. A més de traduir, i proporcionar documents i eines, aquest projecte va permetre a l'organització adaptar el seu contingut per tal de tenir en compte les referències culturals de comunitats de parla angleses al Quebec, per produir material per conèixer les seves necessitats específiques, i per adoptar estratègies de disseminació per poder assolir-los més eficaçment, i per fer un ús millor dels canals de la seva preferència. En cooperació amb les províncies, territoris i municipis. El Contraventions Act Fund fa possible implementar mesures específiques per permetre l'ús de l'anglès i el francès a les corresponents institucions.

---

¹⁴⁷ Official Languages Annual Report. Her Majesty de Queen in Right of Canada, 2013. ISSN 1716-6543. Catalogue no. CH10-2012-1/2.

Així mateix, explica que en el període 2011–12, la Justícia de Canadà va emprendre un projecte important amb la Universitat del Campus Alberta St-Jean. El projecte comprèn diferents àmbits i inclou un curs universitari de llengua francesa en relació amb el sistema de justícia canadenc, la certificació de formació en la llengua, cursos per professionals per mantenir les seves habilitats de llengua, així com campaments d'estiu per familiaritzar persones joves amb les professions dins de la justícia. Com a part d'un projecte pilot, un centre de la comunitat judicial concertà amb organitzacions angloparlants, per promoure l'accés al sistema judicial a través d'una varietat d'informacions, suport i serveis de guiatge en ambdós llengües, l'anglès i el francès.

El suport de la Justícia de Canadà també ha permès al Centre canadenc de francès jurídic (fundat a Winnipeg el 2010), fer un lloc a la llengua francesa en la pràctica jurídica i desenvolupar programes, en el període 2011-12, particularment en llei criminal.

Aquests serveis van ser oferts tant al sector públic com al sector privat dels interlocutors en l'àmbit judicial de tot l'Estat, amb l'excepció d'Ontario i el Quebec. Finalment, el Departament juntament amb l'Associació de Juristes de parla francesa d'Ontario (AJEFO) crearen un portal d'informació legal anomenat CliquezJustice.ca, dirigit al públic general, i principalment cap a estudiants de primària i de secundària i als seus mestres; proporciona informació rellevant sobre la carrera judicial, la feina i tasques del sistema judicial, i diversos assumptes legals. L'AJEFO i sis altres associacions de juristes francoparlants de diferents províncies van col·laborar en la validació de les dades. Com a resultat, francoparlants residents de Nova Escòcia, Nou Brunswick, Manitoba, Saskatchewan, Alberta i Colúmbia britànica ara poden trobar en aquest web informació rellevant sobre el marc legal específic de la seva província.

Entre d'altres projectes duts a terme per diferents institucions, destaca la col·laboració entre institucions de parla anglesa i francesa, amb intercanvi de treballadors per un temps determinat, la qual cosa permet conèixer més profundament l'altra institució i permet millorar l'ús de l'altra llengua oficial.

4.4.1.- Quebec

El Quebec té una política lingüística enfocada a la protecció de la llengua francesa, per tal d'assegurar la seva supervivència i expansió, perquè aquesta regió és l'única en què el francès és la llengua majoritària de la població. Per tant, el seu objectiu és mantenir el francès com una llengua viva en la vida diària dels seus ciutadans, és a dir, es pretén que el francès sigui la llengua pública de la societat del Quebec. En aquest sentit, l'any 2008 es va celebrar el 400è aniversari de la llengua francesa al Quebec¹⁴⁸.

Pel que fa al seu règim jurídic, destaca la Carta de la Llengua Francesa¹⁴⁹ que fomenta l'augment de l'ús d'aquest idioma i garanteix la seva cultura. Fonamenten la necessitat d'aquesta protecció no només perquè a Canadà domina l'ús generalitzat de l'anglès, sinó per les conseqüències de la globalització i mundialització de les comunicacions i de les economies dels estats.

Tot i prioritzar la protecció del francès, al Quebec es garanteix el respecte als ciutadans de parla anglesa i als seus drets lingüístics. De fet, aquest govern ha estat un dels primers a declarar-se oficialment en favor d'un instrument internacional sobre la diversitat cultural, que reconeixeria als Estats i governs el dret de sostenir la cultura (la Convenció de la UNESCO per la protecció i la promoció de la diversitat cultural entrà en vigor el 18 de març de 2007).

Així, les lleis i reglaments es publiquen oficialment en francès i en anglès, i qualsevol ciutadà pot dirigir-se a l'Administració de Justícia en qualsevol de les dues llengües, tenint dret a una traducció si la resolució es dicta en l'altra llengua (el francès o l'anglès).

---

¹⁴⁸ www.spl.gouv.qc.ca

¹⁴⁹ També es coneix com Llei 101, atès a la seva enumeració inicial com a projecte de llei. A part, els drets i llibertats de la persona també estan protegits per la Carta Quebequesa de Drets i Llibertats de la Persona i per la Carta Canadenca de Drets i Llibertats.

Al Quebec, la Secretaria de política lingüística és l’encarregada de coordinar, concertar i promoure la seva política lingüística. Vetlla per la coherència i el seguiment de les accions governamentals en el domini lingüístic. Aquestes tasques les desenvolupa de forma concertada amb els tres organismes creats per la Carta de la Llengua Francesa, que són: l’Oficina quebequesa de la llengua francesa, el Consell superior de la llengua francesa i la Comissió de toponímia. En aquesta línia, cada any publica un informe de gestió on dóna compte de les activitats i dels resultats obtinguts en relació als objectius fixats en el Pla estratègic¹⁵⁰, i en el qual, entre d’altres activitats, destaca la de la immersió dels immigrants en la llengua francesa per tal de potenciar el seu ús en la vida quotidiana i aconseguir la seva integració en la societat.

4.4.2.- Quadre estadístic

A continuació es reproduïx un quadre estadístic publicat al portal web de Canadà¹⁵¹ basat en el cens de 2011 i actualitzat a data 13 de febrer de 2013, on es poden observar el nombre de persones que parlen l’anglès, el francès o altres llengües tant a Canadà com al Quebec, o Nou Brunswick i Ontàrio.

Population by mother tongue, by province and territory, excluding institutional residents (2011 Census) (New Brunswick, Quebec, Ontario) 2011				
	Canada	N.B.	Que.	Ont.
	Number			
Total population	33,121,175	739,900	7,815,955	12,722,065
Single responses ¹	32,481,635	731,860	7,663,135	12,434,775
English	18,858,975	479,930	599,230	8,677,045
French	7,054,970	233,530	6,102,210	493,295

¹⁵⁰ <http://www.spl.gouv.qc.ca/ministreetpspl/spl/rapport-annuel-de-gestion/> (informe anual 2013-2014).

¹⁵¹ <http://www.statcan.gc.ca/tables-tableaux/sum-som/I01/cst01/demo11b-eng.htm>

“VIES DE POTENCIACIÓ DE L’ÚS DEL CATALÀ A L’ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA”

Non-official languages	6,567,685	18,395	961,700	3,264,435
Multiple responses ²	639,540	8,040	152,820	287,290
English and French	144,685	6,580	64,800	46,605
English and non-official language	396,330	1,115	23,435	219,430
French and non-official language	74,430	245	51,640	13,645
English, French and non-official language	24,095	95	12,950	7,610

1. A single language response occurs when a respondent provides one language only.
2. A multiple language response occurs when a respondent provides two or more languages.

Source: Statistics Canada, 2011 Census of Population and Statistics Canada catalogue no. 98-314-XCB.

Last modified: 2013-02-13

5.- ANÀLISI DE LES ENQUESTES RELATIVES A L’ÚS DEL CATALÀ EN L’ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA

Una vegada examinat el marc normatiu i jurisprudencial respecte de la regulació i tractament de l’ús i coneixement del català en l’àmbit de l’Administració de Justícia, la part final del treball de recerca ha tingut com a objectiu realitzar una radiografia de la realitat pràctica de l’ús del català davant dels Jutjats i Tribunals, mitjançant l’estudi de les dades obtingudes amb la contesta d’una enquesta dirigida als operadors jurídics que diàriament realitzen la seva tasca professional en els òrgans judicials.

Amb la respostes de les preguntes formulades, preteníem comprovar si els problemes, deficiències i mancances de la regulació de l’ús del català es plasmen en la pràctica diària. A tal efecte, s’ha realitzat per part dels professors que conformem el grup de recerca, dos enquestes diferenciades en funció dels col·lectius que volíem que donessin resposta a la mateixa.

De l’anàlisi realitzat en els capítols anteriors, de forma molt somera, podem afirmar que els advocats i procuradors són els professionals que principalment pretenen de la utilització del català enfront del personal judicial, que no en poques ocasions, demanen, o més sibil·linament, recomanen la utilització d’altres llengües cooficials, com és el castellà. Es produeix un conflicte entre el dret a la utilització del català dels representats dels ciutadans enfront del deure del titular de la funció jurisdiccional i del seu personal de respondre positivament a aquesta demanda, resultant la postura més còmode el canvi de llengua.

En funció d'aquesta dicotomia de comportaments entre els diferents operadors jurídics, s'han realitzat dos models d'enquestes diferenciats. La primera enquesta s'ha dirigit als col·lectius jurídics que defensen i representen als ciutadans, és a dir, als advocats i procuradors, enquesta destinada principalment a conèixer si se'ls hi ha respectat el dret a la utilització del català, i, en cas negatiu, concretar el perquè de la denegació. El segon model d'enquesta tenia com a objectiu obtenir les dades que testimonien el coneixement del català que té el personal de la oficina judicial i el grau d'utilització del mateix.

Per tal d'obtenir el major nombre de dades i enquestes contestades, els diferents col·lectius jurídics es van dividir entre els membres del grup de recerca a efectes d'establir els contactes necessaris per dirigir les preguntes. Així, la enquesta es va enviar a tots els Jutges degans de Catalunya, als diferents Col·legis d'Advocats i Procuradors i als coordinadores provincials dels Secretaris Judicials.

A efectes de facilitar la contesta de la enquesta, es va contractar, aconsellats pel servei d'informàtica de la Universitat Rovira i Virgili, els serveis de la empresa “Encuestafacil.com”, considerada l'eina web d'enquestes online nº1 a Europa i Llatinoamèrica. En el portal web es van penjar els dos models d'enquesta dissenyats pels professors del projecte –els quals s'adjunten com a annexa al treball conjuntament amb les cartes enviades als diferents col·lectius jurídics-. Durant quatre mesos a les adreces:

<http://www.encuestafacil.com/RespWeb/Cuestionarios.aspx?EID=1791536&MT=X#inicio>

<http://www.encuestafacil.com/RespWeb/Cuestionarios.aspx?EID=1791530&MT=X#inicio>

els professionals tenien la possibilitat de contestar les preguntes formulades. El sistema informàtic només permet contestar una enquesta per usuari, identificant l'ordinador des de el qual es procedia a realitzar-lo i així evitar contestes massives per una mateixa persona.

Metodològicament hem considerat adient realitzar un sistema homogeni d'anàlisi per a tots els interrogants. D'aquesta forma, després de formular la qüestió,

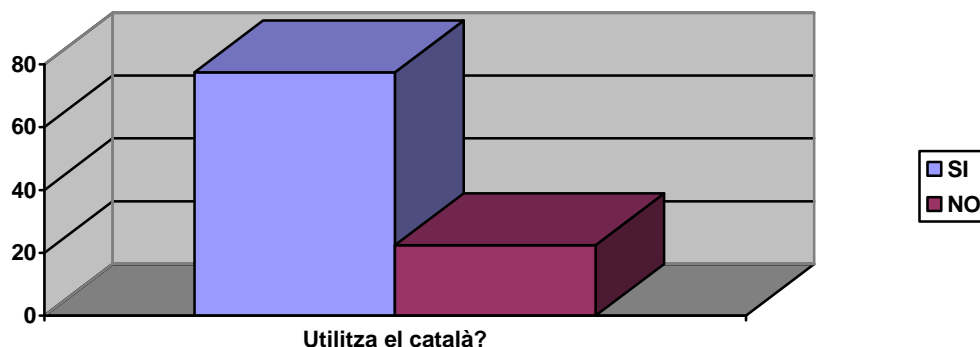
s’indica el seu objectiu, es detallen els percentatges obtinguts de les diferents respostes, per, finalment, efectuar les pertinents observacions.

5.1.- Enquesta col·lectius jurídics: advocats i procuradors

5.1.1. QÜESTIÓ: Fa servir el català en l’àmbit dels processos judicials?

OBJECTIUS: L’objectiu de la primera pregunta era comprovar si realment els advocats i procuradors són els demandants principals de la utilització del català davant de l’administració de justícia, doncs com hem repetit, reiteradament, un dels elements que identifiquem com a causa de la poca utilització del català en l’administració de justícia és el canvi de llengua una vegada iniciat el procés per les parts en català. Per a determinar si la realitat es correspon amb aquesta premissa, es pregunta als col·lectius professionals, abans esmentats, si realment utilitzen el català en les seves actuacions processals.

RESULTATS:

OBSERVACIONS: Dels resultats obtinguts de la contesta d’aquest primer interrogant es pot comprovar que existeix un nombre molt alt de professionals que utilitzen el català en l’àmbit de la justícia, el que demostra el seu coneixement i la voluntat d’exercir el seu dret a fer efectiva la tramitació processal en una de les llengües cooficials com es el català, normalitzant la convivència pacífica d’ambdues llengües cooficials.

Aquesta primera pregunta plasma la voluntat d'utilitzar el català en la pràctica judicial, el que suposa que els primers escrits o actes de les parts es duen a terme en aquesta llengua, no obstant, no reflexa si aquesta voluntat es manté durant tota la tramitació processal o si durant la interinitat de la mateixa es demanda el canvi a la llengua castellana.

El percentatge dels enquestats que sostenen utilitzar el català en l'àmbit dels processos judicials és extremadament alt, doncs fins a un 77.5% així ho manifesten. En aquest punt, esdevé precís realitzar una matisació prèvia rellevant, consistent en testimoniar que existeix un factor, de difícil correcció per part dels membres del grup de recerca, que condiona el resultat de la primera pregunta, i que podria fer que aquestes dades portessin a una idea errònia, doncs de la simple lectura de les mateixes, sense analitzar altres circumstàncies, denotarien que la llengua predominant entre els professionals jurídics seria el català, sent residual la utilització del castellà, doncs només un 22,5% dels advocats i procuradors que contesten la enquesta s'identifiquen com a usuaris del castellà.

La desil·lusionat realitat demostra que en la pràctica la situació actual és radicalment distinta. La resposta a aquesta disfuncionalitat entre realitat pràctica i resultat percentual obtingut de les enquestes responen, al nostre entendre, a un únic motiu, que els advocats i procuradors que han contestat la enquesta, són els que realment estan sensibilitzats per l'ús del català a l'Administració de Justícia, és a dir, professionals preocupats per la manca d'utilització del català, i per tant professionals defensors d'una major protecció d'aquesta llengua envers de la resta d'operadors jurídics que no han donat resposta a la enquesta rebuda.

5.1.2. QÜESTIÓ: Quin és el percentatge d'utilització del català en els actes processals orals i escrits?

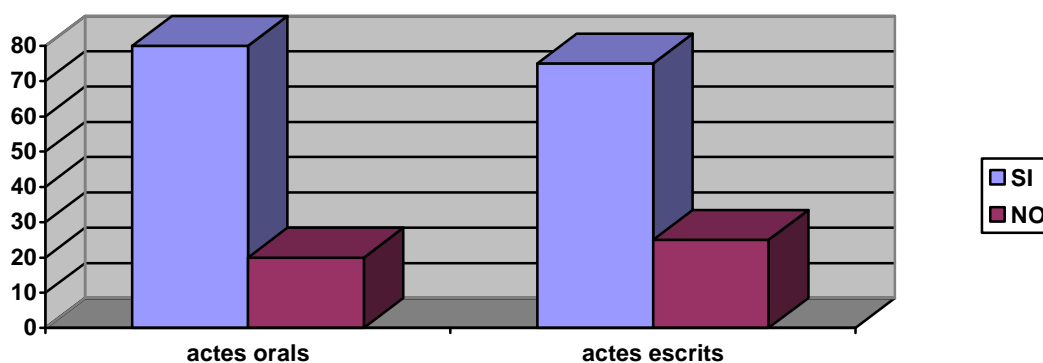
OBJECTIUS: Una vegada obtingut el percentatge global de la utilització del català en els processos judicials, el segon dels interrogats plantejats als col·lectius jurídics tenia com a finalitat determinar si aquest percentatge obtingut mantenia un equilibri

“VIES DE POTENCIACIÓ DE L’ÚS DEL CATALÀ A L’ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA”

en totes les actuacions judicials amb independència de la forma de producció externa dels actes, o en canvi variava en funció de si les actuacions processals eren orals o escrites.

Els resultats obtinguts demostren que no existeix una variabilitat percentual significativa en la utilització del català o no segon com sigui el concret acte processal, sent equiparables els nivells d'utilització del català ja siguin practicats de manera oral o plasmant-s'hi de forma escrita.

RESULTATS:

OBSERVACIONS: Els resultats obtinguts marquen els marges mínims i màxims per obtenir el percentatge global de la utilització del català sense diferenciar com es produeix l'activitat processal. Els percentils mínims d'utilització del català es refereixen a l'activitat escrita, un 75% dels professionals jurídics manifesten que utilitzen la llengua catalana en front d'un 25%, mentre que el valors més alts resulten de la pràctica oral, arribant fins a un 80% dels enquestats, que afirmen realitzar l'activitat processal en català, per un 20% que es manifesta usuari de la llengua castellana, sent, en tot cas, els dos paràmetres significativament alts.

Una de les constatacions que observem en els resultats de la pregunta, és el major grau d'utilització del català en els actes judicials orals que en els escrits. són diferents els estudis que demostren que existeix un major grau de domini del català en la parla que quan el mateix s'utilitza per escriure, como a conseqüència de la dificultat, per alguns, del domini de la gramàtica. L'àmbit judicial no constitueix una

excepció a aquesta realitat tal i com es plasma en els resultat de la enquesta, encara que el diferencial només d'un 5% sigui poc significatiu.

Creiem que un dels motius d'aquest diferencial tant petit, existent entre la utilització del català en actes processals orals i escrits, pot respondre a la major existència progressiva de formularis escrits en català, no només a l'abast particular dels advocats i procuradors sinó també com a eina de treball de les pròpies administracions públiques, doncs la plataforma Themis, en la que es contenen models de resolucions a utilitzar pel personal judicial conté els mateixos traduïts tant en una llengua com en un altre, fet que facilita la redacció de qualsevol d'aquestes resolucions en llengua catalana.

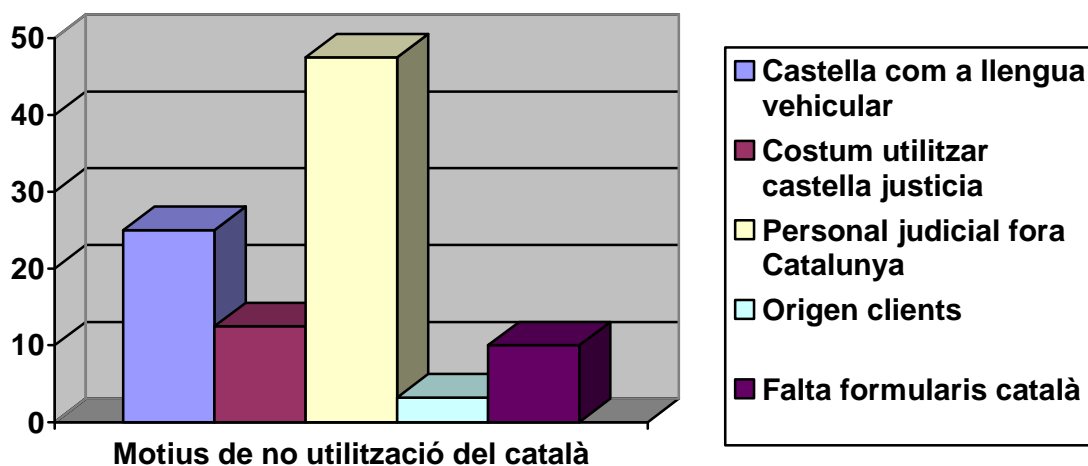
És precís indicar que l'alt percentatge de professionals que utilitzen el català tant en la vessant escrita com oral, també creiem que respon al motiu, anteriorment ja citat, de que la enquesta ha estat complimentada pels professionals realment preocupats i interessats en augmentar la utilització de la llengua catalana en l'administració de justícia.

5.1.3. QÜESTIÓ: Si la resposta a l'anterior pregunta és negativa: si us plau, indiqueu el motiu/motius:

OBJECTIU: La finalitat d'aquesta qüestió radicava en determinar els motius concrets pels quals els usuaris de la justícia s'han vist privats de la possibilitat real d'utilitzar el català davant dels òrgans judicials, a efectes de determinar si la seva inaplicabilitat és per motius voluntaris o, si pel contrari, es veuen privats d'aquesta elecció lingüística, per indicacions del personal de la oficina judicial, vulnerant-s'hi la obligació dels poders públics de protegir per igual a les llengües declarades cooficials en una mateixa comunitat autònoma.

RESULTATS:

OBSERVACIONS: Com a premissa, cal indicar que el nombre d'enquestats en aquest punt disminueix com a conseqüència que han contestat a aquest requeriment els professionals jurídics que realment han patit obstacles per utilitzar el català, no aquells que consideren que han pogut exercir el seu dret a expressar-se en llengua catalana sense cap obstacle.

De la respostes obtingudes podem classificar en cinc grans grups les causes que de concórrer impossibiliten o, quant menys, dificulten la utilització del català davant dels Jutjats i Tribunals. A continuació es detalla aquesta classificació en ordre de la seva importància.

a) En primer lloc, en base a la procedència del personal que forma part de la oficina judicial: El fet que existeixi un percentatge alt de jutges, secretaris judicials i funcionaris de fora de Catalunya, condiciona l'idioma utilitzat durant la tramitació del expedient judicial. El 47,5% dels enquestats consideren que aquesta és la principal causa de la no utilització del català, ja sigui inicialment o, en tot cas, de la petició de canvi d'idioma. No obstant, existeixen un conjunt de supòsits heterogenis entre ells que s'engloben dins d'aquest motiu limitador de la llengua. La procedència del personal judicial de comunitats autònomes on el català no es llengua cooficial suposa segons els advocats i procuradors que la negativa a utilitzar la llengua catalana és per la seva incomprensió, aquest desconeixement implica la necessària traducció de totes les actuacions a la llengua castellana, fet que dilata en el temps el

procediment en contra de la requerida agilitat sol·licitada pels ciutadans, sobretot si es preveu utilitzar la segona instància o inclòs arribar fins al Tribunal Suprem.

Aquest desconeixement fa que el personal judicial es dirigeixi en castellà als professionals del dret, tant de forma oral com per escrit al utilitzar models de resolucions redactats en aquesta llengua, per resultar la seva utilització per ells més còmode, sent difícil en aquest cas canviar la llengua utilitzada, de no ser el personal judicial català o, en tot cas, valencià. Davant d'aquesta realitat, molts advocats i procuradors adopten bé una postura de facilitar la feina del personal judicial o bé de precaució, en el sentit de no molestar o incomodar al jutge que en definitiva ha de resoldre sobre l'objecte d'enjudiciament, doncs per sobre de tot estan els interessos dels seus clients, i això comporta una bona predisposició davant de l'òrgan judicial o realitzar les seves al·legacions en la llengua per a per a permetre al jutge una més fàcil comprensió.

b) En segon lloc, per resultar el castellà la llengua vehicular de molts professionals del dret. Aquest és el motiu que, per un 25% del enquestats, dificulta la utilització del castellà. El coneixement d'ambdues llengües cooficials a Catalunya, no treu que alguns professionals se sentin més còmodes utilitzant el castellà, per diferents causes, en alguns casos, i segons la edat, per ser la llengua utilitzada durant la seva educació i formació, fet que repercuteix en una major facilitat en la expressió en la llengua castellana, considerant la gramàtica i la ortografia catalana de major dificultat, circumstància que origina en alguns col·lectius una sensació d'inseguretat, per no dominar a la perfecció el català.

c) En tercer lloc, per la costum del funcionament dels Jutjats, segons el 12,5%. Constitueix una realitat que tradicionalment la llengua que, majoritàriament, s'ha fet servir en l'Administració de Justícia ha estat el castellà, i aquestes dinàmiques dificulten el canvi de mentalitat. Normalment els funcionaris i professionals treballen en castellà i qui no ho fa es considera un estrany. Les dinàmiques no es poden modificar en un breu temps i és necessària l'aplicació de polítiques actives per a que això succeeixi.

d) En quart lloc, segons el 10%, degut a que la majoria de materials jurídics i formularis es troben redactats en castellà, fet que dificulta que el català es converteixi en la llengua ordinària en quant a la seva utilització davant dels Jutjats i Tribunals. La falta o insuficiència de materials específics en català contribueix al desconeixement del vocabulari jurídic català per part d'un gran nombre de professionals, alhora que suposa una major càrrega de treball per la traducció dels materials o formularis redactats en castellà a la llengua catalana.

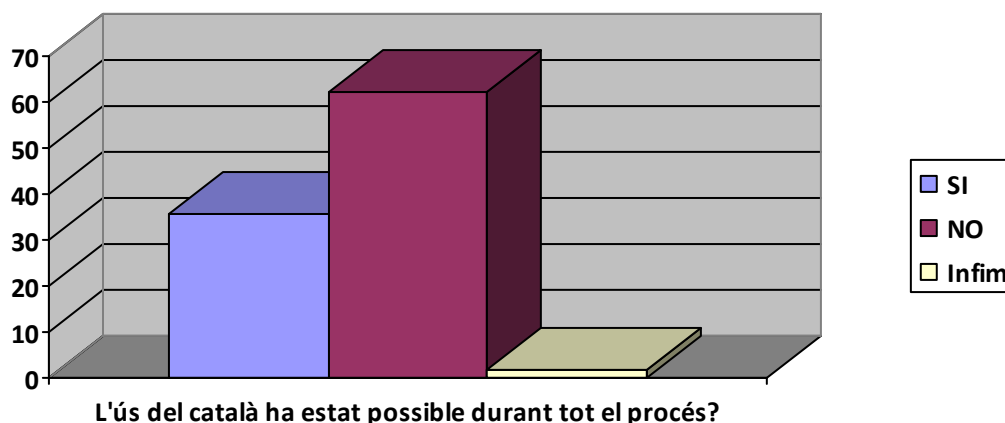
e) Finalment, un 3,2% dels advocats i procuradors decideixen utilitzar el castellà en les seves al·legacions com a conseqüència de l'origen dels seus clients. El fet de que els clients siguin de fora de Catalunya, és un factor determinat per la utilització del castellà, a efectes de facilitar la seva participació en la interinitat del judici i l'enteniment dels arguments i defensa esgrimida pels professionals. La utilització d'una llengua considerada no pròpia, seria un motiu d'inseguretat o desconfiança dels interessats, que podria suposar la pèrdua dels mateixos, en moments complicats per mantenir una bona cartera de clients.

De l'anàlisi de les diferents respostes resulta acreditat que la escassa utilització del català als òrgans judicials no respon a un únic motiu, sinó que les causes són dispars i heterogènies entre sí.

5.1.4. QÜESTIÓ: Si la resposta és positiva, l'ús del català ha estat possible, durant tot el procés o solament de manera parcial? en quin % aproximat ?

OBJECTIU: La finalitat d'aquesta qüestió era doble. Per un costat, preteníem comprovar si la utilització del català ha estat efectiva i, per un altre, partint de la realitat de la premissa de la utilització del català, determinar si aquesta era real o es limitava a actuacions molt concretes del procés que podien inclús ser qualificades de simbòliques per la seva escassa importància. A efectes de precisar l'abast real de la utilització de la llengua catalana, la qüestió es divideix en una subpregunta amb l'objectiu de concretar el percentatge del procés tramitat en llengua catalana.

RESULTATS:

OBSERVACIONS: Aquesta qüestió només l'han contestat el percentatge d'advocats i procuradors que en la primera de les preguntes van manifestar utilitzar el català davant dels Jutjats i Tribunals.

Les respostes a la pregunta de si l'ús del català ha estat possible durant tot el procés, s'han agrupat en tres grans blocs. En el primer d'ells, s'han incorporat aquelles respostes dels professionals que han considerat que si han tingut plena llibertat per fer efectiva la defensa en català i, a més, en tota la seva integritat, és a dir, que el 100% del procediment s'ha pogut desenvolupar en aquesta llengua sense cap tipus d'obstacle. Aquestes respostes constitueixen el 35,7% del total obtingut.

No obstant això, cal realitzar tres precisions respecte d'aquests resultats. El percentatge objectiu obtingut no sembla excessivament baix, però és pel fet que el mateix es produeix en relació als procediments en els que realment s'ha pogut utilitzar el català. Així, en els expedients que resulta efectiva aquesta possibilitat sols en el 35% dels mateixos es pot tramitar en la seva totalitat l'expedient en la llengua pròpia de la comunitat autònoma. El resultat seria diferents si els col·lectius jurídics, al contestar, també haguessin tingut en compte la resta de processos judicials, és a dir, aquells en que ja ni es dona la possibilitat d'intentar emprar la llengua catalana. El problema és que són realment excepcionals els expedients judicials en que es planteja la facultat d'exercir la postulació processal en llengua catalana, quan succeeix aquesta excepcionalitat, normalment es respecta i es pot dur a terme.

Tanmateix, s'ha observat del anàlisi de les respostes efectuades que la total tramitació del expedient judicial en llengua catalana esdevé més assequible en aquells processos en que predominen els actes processals escrits en front dels orals, en que per diferents motius es justifica, amb major facilitat, el canvi de d'idioma inicial i que analitzarem en les observacions de la següent qüestió. Finalment, i com no pot ser d'una altre manera, les parts dels procediments també condicionen següents els enquestats la llengua en la que es dur a terme el procés. Així, afirmen que quan una de les parts és la Generalitat de Catalunya en els seus diferents organismes, -especialment en processos de la jurisdicció contencioso-administrativa- la tramitació del procediment es fa en llengua catalana, respectant-ne aquesta.

En el segon dels grups de classificació de les respostes, troben cobertura totes aquelles que, si bé tenen en comú que durant la tramitació del procediment s'ha utilitzat el català, degut a la concurrència d'algun motiu, heterogeni entre ells, s'ha canviat l'idioma no arribant al completar-ne el mateix en català. En aquest punt, la discrepància entre professionals és absoluta, no existint una posició unànime a efectes de concretar el percentatge del procés en que realment ha estat efectiva la utilització del català. Així, si els 62,2% dels professionals consideren que la utilització del català en l'expedient judicial ha estat parcial, la concreció d'aquest percentatge ha originat una diversitat d'opinions que són analitzades de manera específica en el següent dels gràfics resultants de la enquesta.

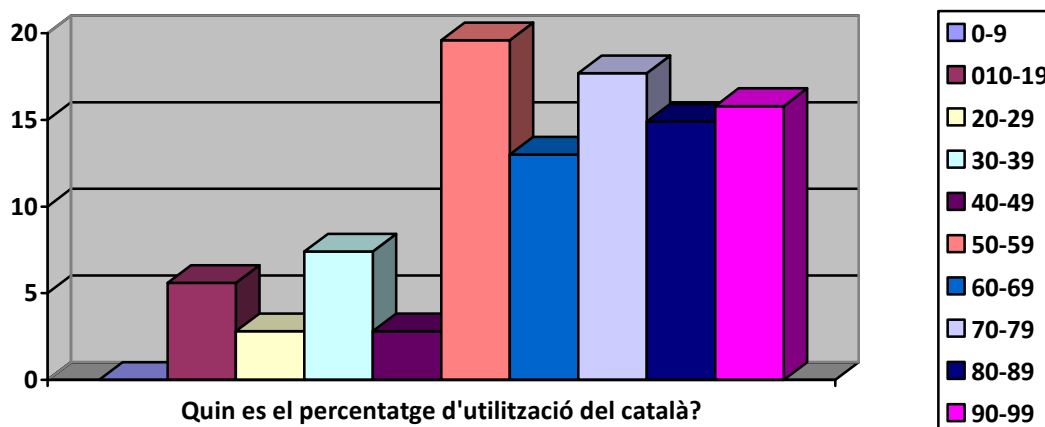
En el darrer dels grups, s'han incorporat només un 1,9% de les respostes. Aquestes cal manifestar que són excepcionals i es concreten en afirmar que la utilització del català en l'àmbit de la justícia esdevé tant ínfima, que resulta casi inviable determinar el percentatge d'utilització.

5.1.5. QÜESTIÓ: Si la utilització del català ha estat de forma parcial, quin es el percentatge d'utilització?

OBJECTIU: Prenent com a punt de partida, la dificultat de que els processos en que s'ha utilitzat el català com a llengua vehicular del expedient judicial, aquesta pràctica

hagi esdevingut efectiva amb normalitat durant la totalitat del procediment, resultava d'especial importància, intentar determinar el percentatge aproximat d'utilització de la llengua catalana, a efectes de concloure de si realment el grau d'utilització es prou important o si pel contrari resultava insignificant.

RESULTATS:

OBSERVACIONS: Amb caràcter previ a la reflexió resultant d'aquestes respostes, és necessari matisar que no s'han incorporat a aquest gràfic les respostes dels professionals que han considerat que la utilització del català s'ha efectuat durant el 100% del procés sense cap alteració, doncs aquestes dades ja s'han especificat en l'anterior dels gràfics en el que es fixava en un 35%, el total dels expedients judicials en que la tramitació total del mateix s'ha dut a terme en llengua catalana. D'acord amb aquesta premissa, en aquest quadre s'han analitzat les respostes que donen contingut al restant 64,1%, les quals manifestaven que la utilització del català esdevenia parcial o inclús ínfima.

Resulta extremadament difícil, analitzades les respostes, especificar un percentatge mes o menys uniforme, com a conseqüència de l'amplia diversitat de contestes i els heterogenis percentatges determinats en cadascuna d'elles, degut a diferents factors, entre d'altres: el subjectivisme d'alguns professionals, les vivències pròpies, les diferents modalitats procedimentals, etc ....

Acceptant com a premissa aquesta falta d’uniformitat, sí es possible manifestar que en els processos en que d’alguna forma i en alguna etapa del mateix s’ha utilitzat el català, la seva pràctica ha estat en un percentatge certament alt, com queda acreditat al comprovar que els percentatges més assenyalats pels advocats i procuradors són els intervals existents entre el 50 i 99%, en contrapartida als percentatges compresos entre el 0 i el 49%. D’aquesta forma, en números relatius un 81% dels enquestats consideren que més de la meitat del procediment ha pogut tramitar-ne en català, en contraposició a un 18,6% dels professionals que defensen que la pràctica del català en el procés no ha assolit ni un 49% de les actuacions. Tanmateix, es precís tornar a assenyalar en aquest punt, per tal de no dur a confusió, que aquest percentatge està fet respecte del processos en els que un part s’ha dut a terme en català, els quals són considerats excepcionals, i per tant, no estan comptabilitzats aquells altres en que la llengua castellana ha estat la practicada en les actuacions processals.

Determinats els percentatges de la utilització parcial del català a continuació, hem volgut entendre el perquè d’aquest canvi de llengua, estudiats els diferents motius esgrimits pels professionals del dret. Aquests extrems causants del canvi de llengua els hem agrupat en la següent classificació.

Les causes derivades de la naturalesa de les concretes actuacions processals. En aquest punt, les puntualitzacions que s’han d’efectuar són dos. En primer lloc, defensen els col·lectius jurídics que els actes escrits faciliten la utilització del català, sent més alt el percentatge d’actes processals formalitzats en català que els actes orals. La explicació respon a la existència de formularis i models ja redactats en la llengua pròpia de la comunitat autònoma o la possible traducció dels mateixos, a pesar de que sempre s’havia considerat de major dificultat escriure el català que parla’l. Aquesta conclusió constitueix, però, la regla general, doncs alguna concreta resposta no hi esta d’acord i, en contraposició a lo manifestat, defensa la major utilització del català en els actes caracteritzats per la seva oralitat. En segon lloc, existeix un motiu de canvi de llengua que ens ha sorprès, així hem detectat, d’acord amb algunes de les respostes efectuades, que segons la importància del escrit en qüestió és diferent la llengua a utilitzar. D’aquesta forma, aquells escrits de tràmit, d’impuls processals, són més fàcil troba’ls redactats en

català tant per les defenses de les parts com per part del personal judicial, al tenir models ja preconcebuts en la llengua catalana. En contrapartida, en els escrits substancials, i de major importància jurídica, preval la llengua catalana tant per les parts com pel personal judicial. Respecte de les parts, els motius pels quals, els seus escrits d'al·legacions es trobin redactats en castellà serien diferents: el castellà com a llengua vehicular, el no incomodar al jutge, no dilatar el procés.... En relació al personal judicial, els motius de dictar les sentències en castellà respon a la inseguretats d'utilitzar la llengua catalana per desconeixement, i el tenir la llengua castellana com a pròpia.

Motius relacionats amb els elements subjectius del procés. Quan parlem dels elements subjectius no solament ens referim al personal judicial sinó a qualsevol persona que pot intervenir en el procediment per diferents motius, però que, en tot cas, la seva actuació desplegarà en la interinitat del mateix actes amb eficàcia jurídica.

a) Les parts i més concretament els seus apoderats. Respecte dels defensors de les parts, el fet de que la tramitació del procediment es desenvolupi en castellà respon a diferents causes, sent els apoderats responsables d'alguna d'elles. Així el primer supòsit que ens trobem, es concreta en el fet de que els advocats i procurador, per iniciativa pròpia, intervinguin en el procés mitjançant la llengua castellà, els motius ja els hem anunciat en diferents ocasions, per sentir-se mes segur amb aquesta llengua o per creure que és una forma d'incomodar al jutge i personal judicial que normalment prefereix l'ús de la llengua castellana. Una segona hipòtesis es concreta en el canvi de la llengua per motius aliens a la seva voluntat, així si bé inicialment un advocat pot presentar les seves pretensions redactades en català, pot succeir que la representació lletrada de la contrapart formuli la seva contesta u oposició en castellà, evitant que el català es converteixi en la llengua predominant en la totalitat del procés, produint un segon efecte, que, moltes vegades, es concreta en el canvi de la llengua dels que inicialment utilitzaven el català.

b) Els jutges i el personal judicial. Fora dels supòsits en que l'òrgan judicial sigui natural de Catalunya o del país valencià, majoritàriament prefereixen que el

castellà sigui la llengua en que es tramiti el procés, per desconeixement de l'idioma propi de la comunitat autònoma. La sola petició del jutge de demanar el canvi de la llengua condiona l'actitud de les parts i, en conseqüència, la llengua en la que es tramitarà l'expedient judicial. Els professionals del dret pretenen lo millor pels seus clients i l'enfrontament amb els jutges s'intenta evitar, fins al punt de que resulten gràfiques les paraules d'algun advocat que arriba a manifestar que: en definitiva el procés es tramitarà en la llengua que vulgui el jutge, que ha de conèixer de la resolució jurídica controvertida. En relació als funcionaris que formen part de la oficina judicial, també les defenses i representacions de les parts tenen la impressió de que canviar al castellà facilita la feina dels mateixos, i per tal d'agilitzar la tramitació dels expedients judicials prefereixen emprar la llengua castellana.

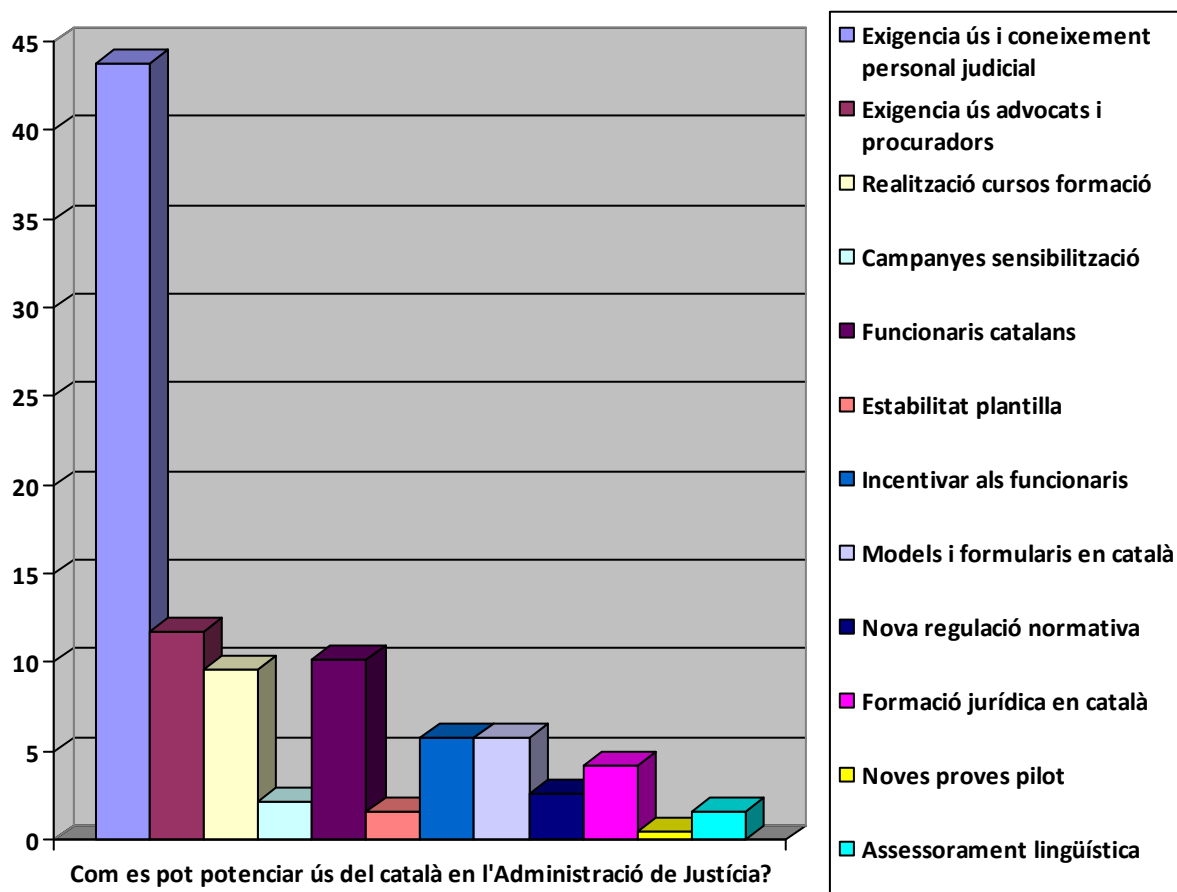
c) Testimonis i perits que intervenen en el procés. En moltes ocasions, la utilització d'una determinada llengua no depèn únicament dels professionals jurídics sinó també de persones que, d'una forma o altre, intervenen en el procés, especialment en la fase probatòria. Així, si els testimonis i perits són proposats per les parts, els advocats voldran assegurar-se que les seves explicacions arribin del mode més clar al jutge, doncs, en moltes ocasions, de les seves declaracions dependrà un fallo favorable a les seves pretensions. En conseqüència, adaptaran el seu interrogatori a la llengua en la que estigui més còmode el concret testimoni o perit, encara que això suposi canviar la llengua del català al castellà. En contraposició, si el testimoni o perit correspon a les proves proposades per la part contrària, a efectes d'evitar que es pugui denunciar indefensió i que inclòs derivi en un procediment de nul·litat d'actuacions, també el interrogatori s'acomodarà a la llengua pròpia del declarant.

5.1.6. QÜESTIÓ: Com creu que es podria potenciar l'ús del català en l'àmbit de l'Administració de Justícia?

OBJECTIU: Acceptant les dades que denoten una escassa utilització del català davant dels òrgans judicials, amb aquesta pregunta es pretén que siguin els propis professionals del dret els que proposin mecanismes per potenciar l'ús de la llengua catalana o, en tot cas, instaurar solucions que serveixin com a mesures paliatives

d'aquesta situació discriminatòria a efectes de concedir un tractament unitari a les dues llengües regulades com a cooficials a Catalunya.

RESULTATS:

OBSERVACIONS: Les mesures proposades pels advocats i procuradors per garantir la utilització del català en condicions d'igualtat amb el castellà són heterogènies entre sí i responen a fonamentacions diverses. D'aquesta manera, s'han classificat en diferents grups d'acord amb la seva naturalesa.

a) Un 43,8% dels enquestats consideren que el principal motiu pel qual resulta limitat l'ús del català davant dels jutjats i Tribunals és conseqüència de la falta de coneixements per part del personal que conforma la oficina judicial del català. Partint d'aquesta premissa, es defensa que la demostració de l'adquisició d'uns coneixements bàsics de la llengua catalana constitueix un requisit bàsic per ocupar una plaça a Catalunya. D'aquesta forma, el coneixement del català no es pot limitar a ser considerat un mèrit sinó que ha d'adquirir la consideració de requisit

obligatori per accedir a una plaça de jutge, fiscal, o secretari judicial, proposant la demostració de l'adquisició del nivell C de català, alhora que prioritant l'accés a les places de funcionaris de justícia a aquelles persones que parlin o al menys coneixin la llengua pròpia de Catalunya. D'adquirir aquests coneixements, no existirà problema per redactar els escrits en llengua catalana o dirigir-se oralment a la resta de persones intervinents en el procés judicial en aquesta mateixa llengua. Algunes respostes més bel·ligerants evocuen inclòs per la imposició de sancions a tots aquells professionals de la oficina judicial que no utilitzin la llengua pròpia de Catalunya.

b) Un grup d'advocats i procuradors, en concret el 11,7% dels enquestats, adopten una postura autocrítica, manifestant que els primers compromesos amb la utilització de la llengua catalana han de ser ells mateixos, assumint una conducta més valenta que impliqui mantenir o utilitzar el català, perdent la por a una major o menor complicitat amb el jutgador, doncs si majoritàriament els professionals del dret utilitzessin el català, es canviaria la costum implantada en els nostres jutjats que donen preferència al castellà, condicionant a la resta de funcionaris a efectes de trencar amb aquesta tradició contrària al tracte equitatiu de les dues llengües cooficials. En aquest punt, desenvoluparien un paper fonamental els col·legis professionals que haurien d'adoptar mesures pro actives, proposant inclòs algun professional que es premies amb la reducció de les quotes col·legials o amb una reducció de la imposició de costes en cas de no obtenir una sentència favorable en el procediment. Si un paper fonamental juguen els professionals del dret, aquests mateixos demanen un plus de responsabilitat a les administracions, empreses i entitats bancàries que tinguin la seva seu a Catalunya, responsabilitat que es traduiria en la necessitat de realitzar en català, tots aquells escrits que es dirigeixin per qualsevol motiu al jutjat i, en especial, als lletrats de la Generalitat respecte dels quals no es considera adient a la seva representació que actuïn en castellà tant en actuacions orals com escrites.

c) Alguns advocats i procuradors es mostren especialment escèptics, i consideren que la única solució que garantiria la tramitació en català d'un expedient judicial amb normalitat recau en el fet de que tots els professionals de la oficina judicial siguin catalans, circumstància que facilitaria el coneixement d'aquesta

llengua. Els professionals que defensen aquesta postura representa el 10,1% dels enquestats, i consideren com a possibles mecanismes per assolir aquest objectiu fomentar la cultura de la oposició a Catalunya, i inclòs reclamen la creació d'un poder judicial propi descentralitzat com la resta de poders del Estat.

d) El 9,6% de les respostes obtingudes defensen com una mesura fonamental per garantir la utilització del català en l'Administració de Justícia, potenciar el domini del llenguatge jurídic català, dotant de coneixements i habilitats lingüístiques als diferents col·lectius que professionalment desenvolupen la seva feina als jutjats, tant sigui personal judicial com advocats o procuradors,. Objectiu que només s'assoliria amb la realització de cursos d'actualització i aprofundiment del coneixement de la llengua catalana, que alhora servirien per conscienciar de la importància de la seva protecció.

e) Per un determinat sector de professionals, en concret per un 5,8 %, esdevé una batalla perduda les polítiques de foment del català, sinó s'incentiva als funcionaris de la oficina judicial respecte de la seva utilització, els professionals del dret canvien la llengua adaptant-se a la utilitzada pel personal judicial, per evitar endarrerir el procés amb traduccions o per no crear una situació incòmode entre ells, en definitiva, s'acomoden a la llengua dels funcionaris i el grau d'utilització del català depèn en moltes ocasions de la seva voluntat. A efectes d'incentivar-los, es proposen realitzar incentius econòmics o assolir la implicació dels directors de la oficina judicial com és el secretari judicial, doncs si el cap de la mateixa tramita en català es converteix en un exemple per la resta de funcionaris.

f) Un dels aspectes més vegades repetits pels advocats i procuradors com a mal endèmic en contra del català, és la redacció dels models i formularis jurídics en castellà. D'aquesta forma, el 5,8% defensa la necessitat de que aquests textos es trobin en llengua catalana. Sobre aquest punt adquireixen un paper fonamental els col·legis professionals que haurien de facilitar als lletrats i procuradors aquests instruments en llengua catalana. Tanmateix, també constituiria una eina d'avenç, en aquest sentit, el compromís de les editorials jurídiques amb la edició de formularis i codis en llengua catalana. Finalment, la totalitat de documents del TEMIS haurien d'estar en les dues llengües cooficials.

g) L'idioma en que es va procedir a l'aprenentatge del dret també constitueix un aspecte fonamental en la posterior utilització d'una un altra llengua. Partint d'aquesta afirmació, el 4,2% dels enquestats, consideren que la formació acadèmica a la universitat ha de ser impartida en català, familiaritzant al futur professional amb el llenguatge i coneixement jurídic català. Una situació òptima seria que l'estudi i realització de les oposicions també es desenvolupés en llengua catalana, situació d'impossible realització en l'actualitat al dependre el poder judicial del Estat.

h) El compliment de la legalitat tampoc es pot deixar a la discrecionalitat dels professionals de la oficina judicial, pues com defensen el 2,6% dels enquestats, la normativa vigent és clara en aquest sentit, al manifestar que totes dues llengües, català i castellà són cooficials i, per tant, amb els mateixos drets i condicions d'igualtat en la seva utilització. De no respectar-ne la igualtat en el seu tracte, es deixa buida de contingut la normativa, fet que reflecteix la necessitat de realitzar polítiques en pro del català que el restitueixi en el mateix pla que el castellà, inclús demanant una modificació legal que reguli novament els usos lingüístics.

i) Una de les qüestions que ha estat tradicionalment objecte de preocupació, es concreta en el fet de que moltes localitats de Catalunya es converteixen en una plaça provisional, de pas del personal judicial. La escassa cultura d'estudi d'oposicions en comparació a altres comunitats autònomes té com una de les seves principals conseqüències que siguin pocs els catalans que ocupen llocs de treball en la oficina judicial, cobrint-se les places amb persones provinents, especialment, d'Aragó o del país valencià. Segons el 1,6 %, assolir una major estabilitat de plantilla superant l'actual mobilització contribuiria a la consciència del personal judicial de la necessitat d'aprendre el català, doncs assumir la estada en un Jutjat o Tribunal de la nostra comunitat autònoma com un lloc de pas deriva en el poc interès de realitzar l'esforç de conèixer una llengua que només utilitzarà en un breu període de temps.

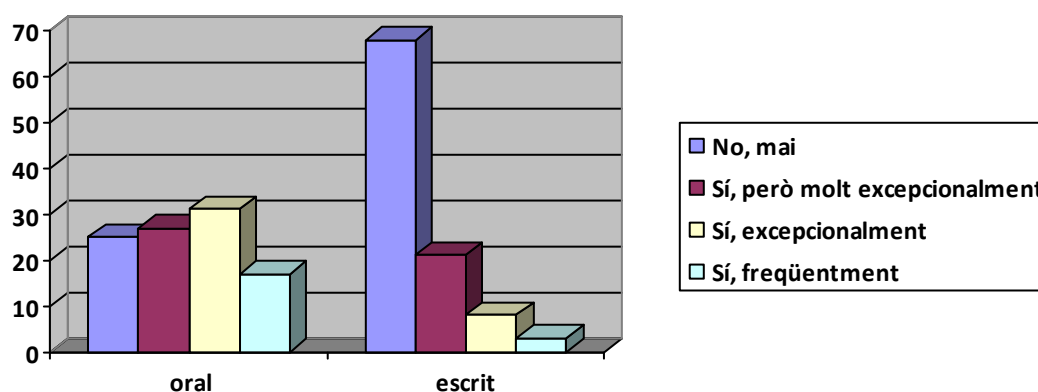
j) Finalment, com altres opcions, amb menys suport, consideren els advocats i procuradors que altres mesures per fomentar l'ús del català serien les següents: La realització de campanyes de difusió entre la ciutadania en favor del ús del català als jutjats i tribunals que trenqui amb la costum dels ciutadans d'utilitzar la llengua

castellana (2,1%), la creació d’un cos de professionals d’assessorament lingüístic permanent a les oficines judicials conjuntament amb intèrprets que garanteixin en tot moment la possible utilització del català (1,6%) i la instauració de noves proves pilot que havien resultat positives (0,5%).

5.1.7. QÜESTIÓ: Li han suggerit el canvi de llengua del català al castellà en l’àmbit de les actuacions processals orals i escrites?

OBJECTIU: Aquesta és la primera d’una sèrie de qüestions que tenen com a objectiu determinar si l’idioma amb el que s’inicia el procediment es manté vigent durant tota la tramitació, o, si bé pel contrari, es modifica a instància d’alguns dels elements personals que intervenen en el procés. Aquest anàlisi s’efectua en una doble direcció: del català al castellà, i recíprocament, és a dir, del castellà al català. Tanmateix, es completa aquest estudi respecte de tots els actes processals, ja siguin orals com escrits, a efectes de determinar si els comportaments lingüístics són homogenis o dispars, en funció de la producció externa dels mateixos.

RESULTATS:

OBSERVACIONS: La surgència de modificar la utilització del català pel castellà en les actuacions processals orals no ha estat mai duta a terme en un 25% dels supòsits, sent aquestos processos judicials en que es permet la total tramitació en la llengua catalana un exemple de normalitat i de convivència en condicions d’igualtat de les dues llengües cooficials existents a Catalunya. Desgraciadament, aquesta no

es la realitat majoritària imperant, doncs en el 75% restant, sí s'ha demanat la modificació del català al castellà, un percentatge molt elevat que ha estat delimitat utilitzant un adverbí temporal en cadascuna de les possibles respostes, escalant la intensitat de les possibles ingerències en la tramitació en català. No obstant, aquest percentatge tan alt, denota la dificultat de que la utilització regular del català en la pràctica forense sigui regular, existint diferents motius que, finalment, obliguen a modificar l'idioma, restant abocats a la tramitació en castellà.

De les diferents possibles respostes que afirmaven el suggeriment en la modificació de l'idioma, la que ha obtingut un percentatge més baix, un 17% respecte del total de les respostes, era la més preocupant, és a dir, aquella en que els professionals del dret afirmaven que la ingerència en la utilització del català esdevenia molt freqüent. La resta de respostes no dibuixen un escenari tant desolador, doncs majoritàriament amb un 27%, els professionals del dret han manifestat que són ocasions molts excepcionals en les que es demana el canvi de la llengua, m'entres que el 31% restant consideren excepcional el suggeriment de modificar l'idioma.

El tractament lingüístic en les actuacions processals escrites és radicalment contrari, el que denota una falta de homogeneïtat respecte del tractament de l'idioma segons les actuacions siguin orals o escrites. D'aquesta forma, si, com hem vist majoritàriament, en els actes orals la modificació de l'idioma es la regla imperant, en relació als actes escrits la realitat es dispar. Davant de la qüestió de si s'havia suggerit la utilització del castellà en detriment d'un procés inicial en català, la resposta ha estat contundent. Un 68% dels enquestats han afirmat que mai davant d'un escrit redactat en llengua catalana s'ha demanat no utilitzar-la per prosseguir el procés en castellà. Aquesta resposta és coherent amb comentaris efectuats en altres apartats del treball, en que es manifestava que era més alt el percentatge d'utilització del català en actuacions processals escrites en front de les orals.

Però si prou important resulta el percentatge de respostes en que es nega la possible sol·licitud de modificació de l'idioma, més aclaparador és si se li afegeixen tant les respostes que consideren molt excepcional els supòsits en que realment es fa efectiva la sol·licitud esmentada, que responen a un 21% dels enquestats, com

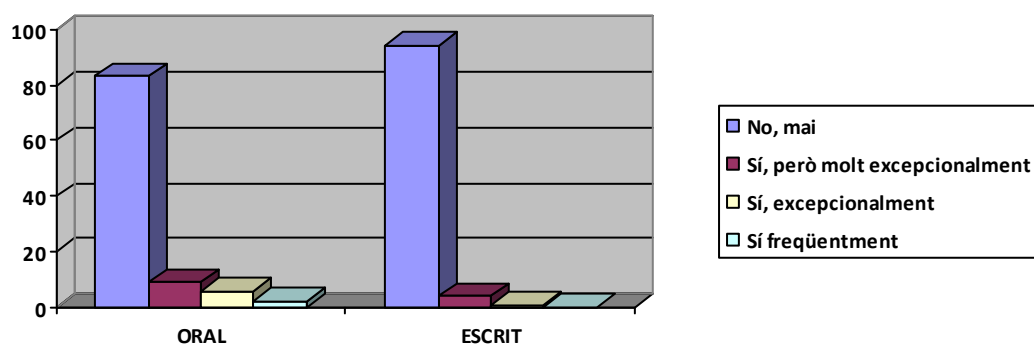
aquells que consideren excepcional el suggeriment, en concret, un 8%. D’aquesta forma, si sumem aquests percentatges, el 97% dels professionals del dret creuen com a excepcional el que es demani deixar d’utilitzar la llengua catalana.

Davant d’aquestes dades, resulta certament insignificant, el percentatge obtingut pels advocats i procuradors que afirmen que es freqüent la sol·licitud de canvi del català a castellà, concretant-se en un simple 3%. Els números acrediten que el problema no es tant seguir amb la tramitació d’un procediment escrit en català sinó que la dificultat radica en inculcar la normalitat d’iniciar el procés en la llengua pròpia de Catalunya.

5.1.8. QÜESTIÓ: Li han suggerit el canvi de llengua del castellà al català en l’àmbit de les actuacions processals orals i escrites?

OBJECTIU: La intenció d’aquesta pregunta era determinar si el tractament lingüístic de les dues llengües cooficials a Catalunya resultava uniforme. Per efectuar aquest anàlisi havien de partir de les dades relatives al català per efectuar l’estudi de les corresponents a la llengua castellana, i dur a terme una reflexió comparativa, per reafirmar-nos bé en la creguda discriminació del català o pel contrari desdir aquesta sensació afirmant la igualtat d’ambdues llengües cooficials.

RESULTATS:

OBSERVACIONS: Les dades obtingudes són esfereïdores i lamentablement acrediten el diferent tracte que existeix respecte de les dues llengües cooficials.

Dades que demostren una discriminació del català amb independència de que les actuacions processals siguin de caràcter escrit u oral. Aquests dades són la mostra més palpable de tots i cadascun dels motius que al llarg del treball hem indicat com a causants de no utilitzar el català en l'Administració de Justícia: la inseguretats en la seva utilització, la por a un rebuig del personal judicial, la falta de costum...., motius, tots ells, que perjudiquen al català i que deixen entreveure un conformisme o la poca intenció de canviar el estatus actual de la situació lingüística en l'àmbit de l'Administració de Justícia, doncs si realment hi existís la voluntat de protegir el català o d'augmentar la seva utilització no resultarien tant escassos els supòsits en que es demana que un procediment deixi de tramitar-s'hi en castellà per fer-ho en català.

En relació als actes processals realitzats de forma oral, el 83% dels enquestats sostenen que mai s'ha demanat que es deixes d'utilitzar la llengua castellà en favor del català, percentatge que denota la realitat forense, però que resulta més preocupant de sumar-hi, el percentatges que afirmen que el suggeriment de modificació de la llengua esdevé molt excepcional, en concret, un 9% o els que simplement afirmen que resulta excepcional un 6%. El total d'aquests percentatges ascendeix a un 98%. En conseqüència, la sol·licitud de canviar la utilització del castellà en pro del català, esdevé totalment residual, concretant-se en un 2%, segons les respostes dels advocats i procuradors.

Però, si preocupant és la realitat referent als actes orals, la corresponent a les activitats processals escrites resulta ser desoladora, doncs el 94% dels enquestats han afirmat que mai s'ha demanat deixar d'utilitzar el castellà en la redacció dels escrits processals. Les dades són clarividents i parlen per sí soles. La resta de respostes tampoc conviden al optimisme, doncs un 4% dels enquestats consideren que molt excepcionalment es demana la modificació de l'idioma, i un 1% que aquesta sol·licitud és excepcional. La dada més preocupant radica en el fet de que cap dels professionals del dret sosté que freqüentment es sol·licita el canvi de l'idioma castellà al català.

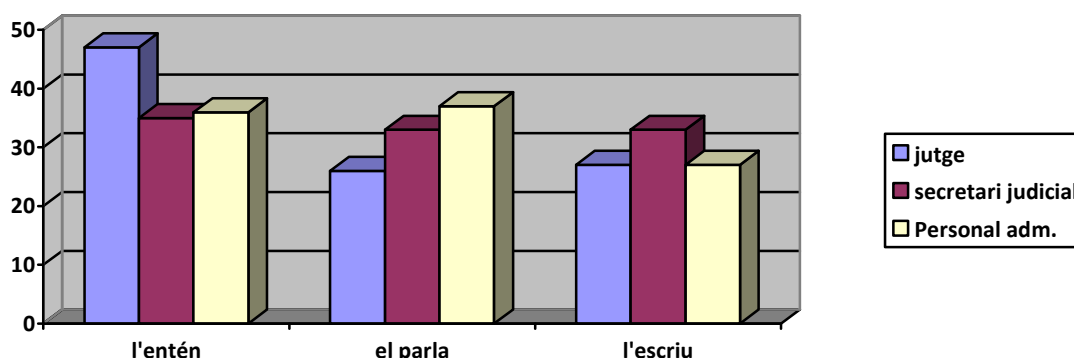
5.2.- Enquesta personal de la oficina judicial

Una de les conclusions que s'obté de l'anàlisi de la enquesta efectuada als advocats i procuradors es concreta en el fet de que la utilització del català davant dels òrgans judicials depenen en gran mesura del paper i voluntarisme que desenvolupi el personal judicial, en les seves diferents categories: jutges, secretaris judicials i funcionaris de l'Administració de justícia. És per aquest motiu, que vàrem considerar oportú dur a terme una enquesta específica per aquest col·lectiu jurídic, els resultats de la qual anem a continuació a analitzar.

5.2.1.- QÜESTIÓ: Quin es el seu grau de coneixement del català?

OBJECTIU: Constitueix un fet majoritàriament acceptat que el coneixement del català per part de les persones que integren la oficina judicial esdevé un extrem necessari per garantir un tractament unitari de les dues llengües cooficials existents a Catalunya. El desconeixement de la llengua catalana impossibilita, com no pot ser d'un altre forma, la seva utilització. Partint d'aquesta premissa, la finalitat d'aquesta qüestió es comprovar els coneixements que tenen les diferents categories de funcionaris que treballen als jutjats i tribunals, per determinar si es troben capacitats per escriure i parlar amb normalitat la llengua catalana.

RESULTATS:

OBSERVACIONS: La primera de les dades alarmants és la derivada del fet de que en cap de les categories qüestionades –entén, escriu o parlà el català– s'arriba al

50%, extrem que resulta comú per les diferents categories professionals als que se'ls hi planteja aquesta qüestió –jutge, secretari i funcionaris–. Amb aquests nivells tan baixos de comprensió, resulta extremadament dificultós que el personal judicial, de manera ordinària, pugui tramitar un expedient judicial en llengua catalana. Circumstància que donaria la raó a aquells advocats i procuradors que demanaven la exigència d'uns coneixements mínims del català per exercir la professió a Catalunya, coneixements mínims que algun xifraven en els donats pel nivell C. Encara que els textos normatius reconeixin el tractament unitari d'ambdues llengües, si els operadors jurídics que han de fer efectiva aquesta declaració legal no coneixen l'idioma en qüestió resulta impossible complir la normativa vigent, discriminant-me a nivell judicial la llengua catalana.

Una dada comú a la totalitat de categories judicials correspon al fet de que el percentatge més alt dels preguntats, és el relatiu a la comprensió del català, amb la excepció dels funcionaris administratius, fet que constitueix una base important per poder parlar-ho i escriure'l.

Respecte dels jutges i magistrats, les dades que ens permeten ser més optimistes són les relatives a la comprensió, un 47% dels jutges o magistrats així ho afirmen. La resta de dades són alarmants, doncs tant en l'apartat de parla 26%, com de escriure'l un 27%, les seves xifres són les més baixes. En conseqüència, les dades demostren la dificultat de que les actuacions orals i escrites es puguin dur a terme en la llengua catalana, per la dificultat d'aquests professionals d'expressar-se en la mateixa. Així, si una de les preocupacions dels advocats i procuradors era no contradir a l'òrgan judicial en relació a l'exigència de la utilització de la llengua catalana, difícilment aquesta es convertirà en una llengua de referència en l'àmbit de l'administració de justícia si no es prenen mesures correctores d'aquestes deficiències.

En relació als secretaris judicials, en algun punt les dades són una mica més optimistes, doncs amb independència del apartat corresponent al enteniment de la llengua, xifrat en un 35%, en la resta de categories, les xifres són millors que les corresponents als jutges i magistrats. Així, el 33% dels secretaris judicials sostenen que parlen el català, mentre que un 33% manifesta que també l'escriu. No obstant,

considerem que aquestes xifres, són altament millorables, doncs si el secretari, com a director de la oficina judicial, s’ha de convertir en un referent del personal judicial que hi treballa sota les seves ordres, és necessari que els seus percentatges en relació a la escriptura i parla del català resultin molt més alts.

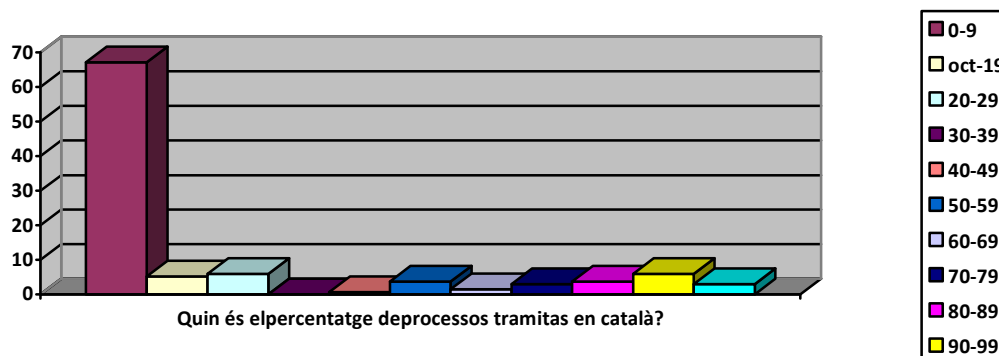
Finalment, en quant als funcionaris administratius que hi treballen a la oficina judicial les dades són preocupants, especialment en quant al domini escrit del català, doncs és un percentatge especialment baix, amb un 33%, quan els titulars d’aquesta categoria professionals són els veritables encarregats de la tramitació escrita del procediment, fet que comportarà moltes dificultats de poder realitzar-la amb normalitat si no tenen els coneixements bàsics de la gramàtica catalana, la existència de models en català hauria de ser un instrument necessari per canviar aquest percentatge i augmenta’l. Per la resta de qüestions analitzades, sorprèn un percentatge alt en quant al domini oral del català 37%, percentatge alt amb la comparativa de les contestes dels jutges i secretaris judicials. En aquest sentit, aquest percentatge és uniforme amb el corresponent al apartat relatiu a la compressió, en concret, un 36%, fet que demostra que tots aquells funcionaris que comprenen la llengua catalana no tenen problemes d’utilitzar-lo verbalment.

5.2.2. QÜESTIÓ: Quin és el percentatge dels processos tramitats en català durant l’any 2013, aproximadament?

OBJECTIU: Comprovades les dades relatives al coneixement del català pels diferents operadors jurídics, amb aquesta qüestió volíem comprovar com els números es traduïen en la pràctica forense, en dos aspectes: en primer lloc, en relació a quans processos han estat realment tramitats en català; i en segon lloc, quantes sentències s’han dictat, redactant-les en llengua catalana. Totes aquestes dades es demanen en relació a l’any 2013, per trobar-se el 2014 encara en curs quan realitzem aquesta memòria i, per tant, amb la impossibilitat de disposar de dades absolutes.

RESULTATS:

“VIES DE POTENCIACIÓ DE L'ÚS DEL CATALÀ A L'ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA”

OBSERVACIONS: Les dades relatives a la tramitació de processos judicials són una constatació tant de la desigualtat existent en l'àmbit judicial entre la llengua catalana i castellana com de la denuncia que efectuaven molts operadors jurídics d'aquesta situació.

Aquesta realitat constitueix una vulneració dels textos legals que exigeixen el tractament unitari de les dues llengües cooficials i del dret dels ciutadans i col·lectius jurídics d'utilitzar la llengua catalana per defensar els seus drets i interessos legítims

La primera dada decebedora és les poques respostes que acreditin la total tramitació d'un procés en català, en total un simple 3%, en contrapartida al 67,1% dels jutges i magistrats que afirmen que en el seu jutjat no s'ha tramitat, durant tot l'any 2013, cap expedient judicial en llengua catalana.

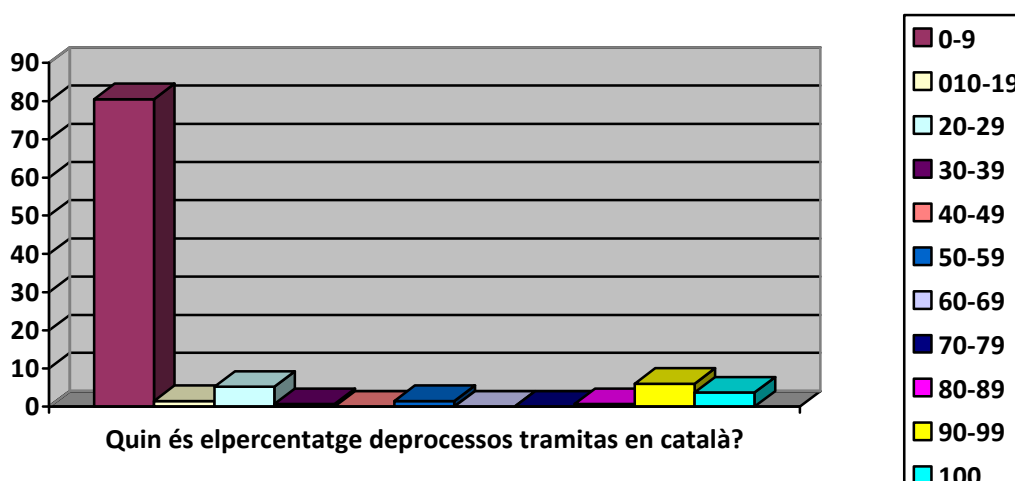
Però la qüestió més preocupant es concreta al sumar totes les respostes consistents en afirmar que els processos tramitats durant un any no arriben a la meitat en llengua catalana, el valor absolut d'aquestes respostes es concreta en un trist 79,1%. En canvi, el sumatori dels òrgans judicials que sostenen que en el seu jutjat si s'han tramitat expedients judicials en català per sobre del 50%, solament fa el 20,9%.

Les causes? Les analitzades al llarg del treball: la costum, la comoditat, el desconeixement de la llengua, la inseguretats..., causes totes elles a les que s'ha de posar remei.

5.2.3. QÜESTIÓ: Quin és el percentatge de sentències dictades en català, durant l’any 2013, aproximadament?

OBJECTIU: Una vegada comprovat el baix percentatge de processos judicials tramitats en la llengua catalana durant l’any 2013, a continuació volíem analitzar si la resolució més important del procés, és a dir, la sentència, responia a la mateixa línia de escassa utilització del català o, pel contrari, al ser un acte unilateral del jutge en el que no intervenen tantes persones com en la tramitació d’un judici, presentava uns índexs propis i diferenciats.

RESULTATS:

OBSERVACIONS: Com era de preveure, la tendència no ha variat, sinó que segueix uns paràmetres similars a la resposta de la qüestió anterior, inclòs més preocupants, circumstància que esvaeix el pensament que ens duia a pensar que la dificultat d'utilitzar el català durant la tramitació del procés podria respondre a la diversitat de persones q intervenen en ell, i, en conseqüència, en la dificultat de que tothom entengués i acceptes el català, però quan l’acte és unilateral del jutge, amb alguna excepció, la escassa utilització del català es similar. No obstant, és precís indicar que encara que sigui un acte propi del jutge, el mateix s’ha de notificar a persones que durant el procés podem haver manifestat la no comprensió del català, fet que

condicionaria la voluntat del òrgan judicial de dictar la resolució judicial en llengua catalana.

Especialment greu és el percentatge corresponen a jutges i magistrats que afirmen no haver dictat durant tot un any, una sentència en català, percentatge que ascendeix fins a un 80,5%. Fent l'exercici sumatori que hem du a terme en l'anterior epígraf, si adjuntem totes les respostes que manifesten no arribar ni a la meitat de les sentències dictades en català, el percentatge es abrumador, un 88%. Els percentatges negatius respecte de la utilització del català són més importants en aquesta qüestió relativa a la redacció de la sentència, fet coherent amb la dels indicadors que demostraven que del tot el personal judicial, el corresponent al jutge o magistrat era el més alt en relació a la facilitat d'escriure en llengua catalana. Aquesta dificultat es trasllada en una escassa existència de resolucions judicials dictades en català.

En l'altre extrem, és a dir, en relació al percentatge de sentències dictades en català el obtingut es similar al corresponent als processos tramitats en aquesta llengua, fet que demostra que els òrgans judicials que tramiten, sense problemes, en català, finalment, dicten la sentència sense modificar l'idioma.

5.2.4. QÜESTIÓ: Quin és el número de sol·licitud de traduccions, al·legant el desconeixement del català durant l'any 2013?

OBJECTIU: La finalitat d'aquesta pregunta era comprovar si existeix un elevat percentatge de procediments judicials en els quals, iniciats la tramitació en català, s'ha demanat al personal judicial la traducció al castellà, doncs de ser així, resultaria acreditada una dificultat en l'acceptació de la llengua catalana amb caràcter ordinari en l'Administració de Justícia.

OBSERVACIONS: Els números resultants del estudi de les respostes a aquesta pregunta demostren que la sol·licitud de traduccions de documents o intervencions orals efectuades en català, són ínfims i s'erigeixen com supòsits excepcionals. Així, els jutjats que més traduccions han dut a terme durant tot l'any 2013, les

quantifiquen en tres o menys, sent majoritaris els òrgans judicials que afirmen que en el seu jutjat no hi ha hagut cap sol·licitud de traducció. Les poques demandes de traducció es deuen bé a alguna de les parts que no entén el català i fora d’aquests supòsits, a altres motius plenament justificats com pot ser el fet que un jutjat s’inhibeixi en favor d’un altre de fóra de Catalunya o bé per l’enviament d’exhorts.

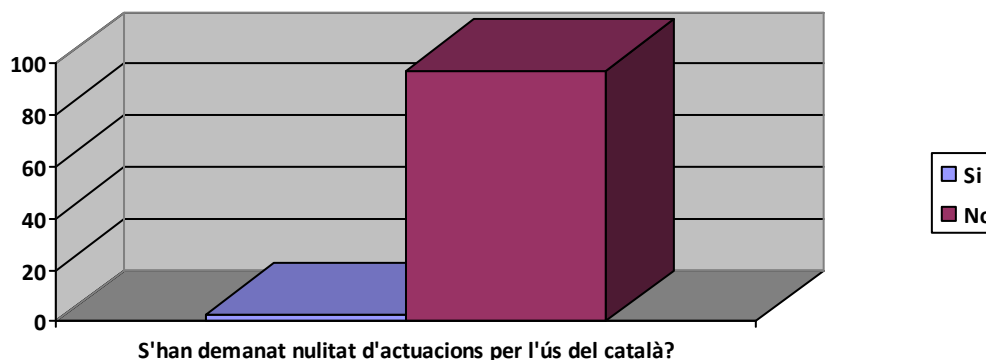
Les raons d’aquest percentatge tant baix responen a dos motius. En primer lloc, per ser el coneixement de la llengua catalana molt extens en tota la població que viu amb normalitat la cooficialitat de les dues llengües en la vida diària, i en segon lloc, i aquest sí es un motiu més preocupant, pel fet de que són pocs els processos judicials que realment es tramiten en català sent predominat la llengua castellana en l’àmbit de l’administració de justícia.

5.2.5.- QÜESTIÓ: S’han demanat nul·litat d’actuacions per motius lingüístics en l’ús del català durant l’any 2013? (demanant l’ús del castellà)

OBJECTIU: El plantejament d’aquest interrogant té com a finalitat determinar si el intent de tramitar un procediment judicial en català ha suposat la sol·licitud de la incoació de nul·litat d’actuacions, a efectes de comprovar si davant de la falta de comprensió de la llengua pròpia de Catalunya, es procedeix simplement a la modificació de la llengua a utilitzar o, si pel contrari, algun element personal del procés arriba a situacions més excepcionals, que es justificarien per la vulneració del seu dret a la tutela judicial efectiva.

RESULTATS:

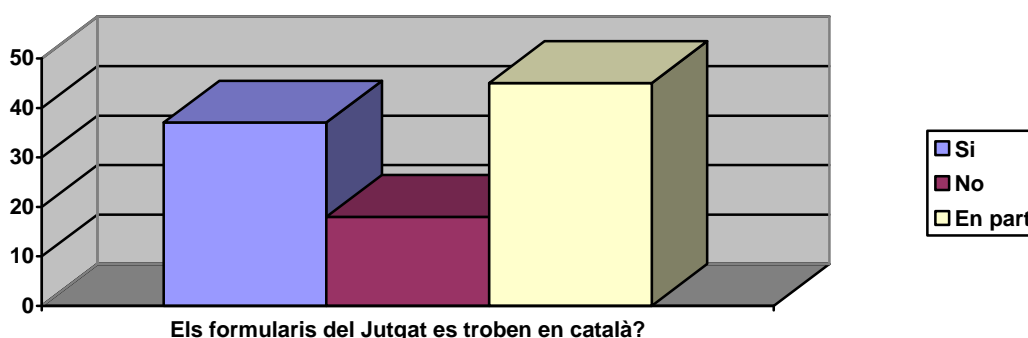
OBSERVACIONS: De l'estudi de les respostes efectuades pel personal judicial es comprova que la sol·licitud de nul·litat d'actuacions constitueix un fet excepcional. Així, un 97% del personal judicial manifesta que no ha tramitat, durant l'any 2013, cap demanda de nul·litat d'actuacions derivada de la utilització de la llengua catalana en un procediment, en contraposició a un 3% que manifesta haver tramitat algun incident de nul·litat d'actuacions. La raó radica en que difícilment la tramitació d'un procés en una llengua cooficial pot generar indefensió en alguna de les parts.

Si en el procés intervenen persones residents a Catalunya resulta certament estrany que el desconeixement de la llengua catalana arribi a extrems tan importants que derivin en una falta de comprensió de les alegacions de la part contrària o de declaracions i activitats probatòries, situant-lo en una situació de indefensió. Tanmateix, de concórrer aquesta circumstància, la denúncia de la falta de comprensió del català, presenta, com a conseqüència immediata, el canvi de llengua. Si pel contrari, una de les parts personades en el plet resideix fóra de la comunitat autònoma catalana, directament el jutjat, per assegurar el deu dret de defensa, tramitarà el procediment en llengua castellana. Es per tot això, que fóra de supòsits que s'haurien de justificar, la incoació d'un procediment de nul·litat d'actuacions per la utilització del català, pot respondre únicament a raons dilatòries o fraudulentament d'una de les parts del procés.

5.2.6.- QÜESTIÓ: Els formularis que estan al jutjat es troben en català?

OBJECTIU: La darrera pregunta que s’ha planteja al personal judicial tenia com a finalitat comprovar si els materials jurídics dels que disposen els jutjats i tribunals es troben redactats en les dos llengües cooficials, a efectes de permetre la utilització de qualsevol d’elles per part de les persones que intervenen diàriament en la tramitació dels expedients judicials.

RESULTATS:

OBSERVACIONS: La resposta a aquesta qüestió resultava especialment important per dos aspectes. En primer lloc, el advocats i procuradors insisteixen en que la tramitació d’un procés judicial s’efectua en la llengua en que es senti més còmode, no només el titular del jutjat sinó també els funcionaris que hi treballen, així, la necessitat de traduir les diferents resolucions que es dictin durant la tramitació expedient, allarguen el procés alhora que carrega de feina a aquest funcionaris, circumstància que no es produiria de tenir tots els documents a utilitzar en les dues llengües, i en segon lloc, degut al fet de que en la pregunta efectuada al col·lectiu d’operadors jurídics que treballen al jutjat, respecte de si entenen, parlaven o escrivien el català, la resposta més negativa, era la relativa a la capacitat d’escriure’l, feina que es solucionaria de tenir els escrits ja redactats en llengua catalana.

Els resultats són sorprenents doncs, únicament, un 37% dels enquestats afirmen tenir tots els formularis en llengua catalana, en front del 45% que manifesta que solament una part, i un 18% que sosté que solament estan els redactats en castellà. Afirmem que són sorprenents perquè la pròpia Generalitat, mitjançant el programa THEMIS, posa a l’abast dels treballadors dels Jutjats, els models de documents que poden redactar-s’hi en cada expedient, i tots ells estan formulats tant en català com en castellà.

El problema pot radica en dos aspectes, en primer lloc, que a aquesta plataforma de documents se li poden afegir models propis elaborats per cada jutjat, i pot succeir que algun d’ells opti només per fer-los en castellà, i en segon lloc, que les bases de dades, llibres, formularis o models existents en cada òrgan judicial, i diferents als proporcionats per la Generalitat, sí es trobin redactats en una única llengua i aquesta sigui la castellana.

6.- CONCLUSIONS

6.1.- Determinació del marc competencial existent entre l’Estat i Catalunya

6.1.1. La competència sobre Administració de Justícia pertany a l’Estat de manera exclusiva –art. 149.1.5 CE–. Tot i això, la Comunitat Autònoma que així ho tingui reconegut en el seu EA podrà tenir competència en relació als mitjans personals i materials al servei de l’Administració de Justícia.

6.1.2. Amb la introducció del Capítol III del Títol III de l’EAC de 2006, relatiu a les competències de la Generalitat sobre Administració de Justícia entenem que no es vulnera la competència exclusiva de l’Estat en aquesta matèria, ja que es tracta de

competències que s'entenen incloses dins de l'Administració de Justícia. Per tant, en aquest àmbit té competència la Generalitat.

6.1.3. Pel que fa a la competència en matèria lingüística, a Catalunya li correspon a la Generalitat en virtut del seu EA.

6.1.4. En quant al català a l'Administració de Justícia existeix el conflicte de si correspon a la Generalitat com a matèria lingüística o si correspon a l'Estat. Defensem que és possible l'ús de la llengua catalana a l'Administració de Justícia de Catalunya, i que en té competència la Generalitat per gestionar-ho en tant que es tracta d'una competència que té cabuda dins de l'administració de l'Administració de Justícia.

6.2.- Anàlisi legislatiu de l'ús del català a l'Administració de justícia

6.2.1. A Catalunya és tan oficial la llengua catalana com la castellana, la qual cosa significa que en les seves relacions amb l'Administració de Justícia, el justiciable ha de poder-ne fer un ús indiscriminat de qualsevol de les dues.

6.2.2. La pràctica diària dels jutjats i tribunals catalans demostra que la realitat és una altra, doncs la gran majoria d'assumptes es tramiten i resolen en castellà, evidenciant-se una utilització molt desigual del català respecte del castellà en aquest àmbit.

6.2.3. Un dels motius fonamentals d'aquesta desigualtat roman en la consideració del coneixement del català com a mèrit –i no requisit– per exercir la funció jurisdiccional a Catalunya, la qual cosa comporta que massa sovint jutges i magistrats desconeguin o no utilitzin el català en aquest context.

6.2.4. Els textos orgànics dels diferents membres de la oficina judicial no exigeixen el coneixement del català per exercir professionalment a Catalunya.

6.3.- Anàlisi jurisprudencial de l'ús del català en l'Administració de justícia

6.3.1. Hi haurà indefensió a alguna de les parts d'un plet quan al·leguin desconeixement de la llengua utilitzada en el procés judicial. A la pràctica judicial són escassos els supòsits en què s'al·legui indefensió per desconeixement de la llengua catalana i que aquesta s'estimi per part del jutge o tribunal.

6.3.2. L'exigència lingüística per l'accés a llocs de treball de l'Administració de Justícia ha de complir amb el judici de proporcionalitat. Segons el Tribunal Constitucional, si el nivell exigint com a imprescindible per accedir al lloc de treball és més alt que els coneixements que s'han d'acreditar, considera que vulnera el principi d'igualtat, ja que es tracta d'un cos al qual poden accedir ciutadans de tot el territori nacional.

6.3.3. El legislador estatal no estableix les conseqüències de la cooficialitat de la llengua catalana, encomanant aquesta feina al àmbit autonòmic. La regulació autonòmica es limita pel Tribunal Constitucional, situant el català en una posició d'inferioritat.

6.3.4. Els ciutadans i el personal judicial tenen el deure i dret de conèixer el castellà, en canvi, respecte del català, només tenen la facultat de coneixe'l, no la obligació.

6.3.5. El personal judicial sempre pot demanar el canvi de la llengua catalana a la castellana en la tramitació del procés, realitzant una interpretació flexible dels textos legals processals.

6.3.6. El fet de que els jutges no tinguin el deure de conèixer el català per exercir professionalment a Catalunya, conjuntament amb la titularitat de la funció jurisdiccional, serveix com a justificació per a que els jutges demanin la traducció de documents redactats en català, inclús ens supòsits no previstos legalment.

6.4.- Estudi del tractament lingüístic en els països amb cooficialitat de llengües

6.4.1.- Si hi ha voluntat política i social en preservar i fomentar la diversitat lingüística, es pot aconseguir l'ús efectiu de llengües minoritàries en l'àmbit de l'Administració de Justícia, i així es demostra amb les polítiques adoptades per alguns països amb més d'una llengua oficial, com poden ser Canadà o Suïssa.

6.4.2.- Les regulacions legals i processals d'altres estats on també existeix cooficialitat de llengües, ofereix majors mesures de protecció, en quant a la utilització i foment de les llengües que es troben en una situació d'inferioritat.

6.5.- Anàlisi de les enquestes relatives a l'ús del català en l'Administració de justícia

6.5.1. Conclusions derivades de la enquesta dirigida a advocats i procuradors.

- a. El català s'utilitza més en els actes processals orals que en els escrits.
- b. El motiu principal de la escassa utilització del català és pel fet de que la majoria del personal judicial és de fora de Catalunya, sent necessària l'exigència del seu coneixement com a solució.
- c. En la majoria de procediments iniciats en català es demana el canvi de llengua.
- d. La sol·licitud de canvi de llengua del català al castellà és major en els actes orals que els escrits.
- e. La sol·licitud de canvi de llengua del castellà al català és excepcional.

6.5.2. Conclusions derivades de la enquesta dirigida al personal judicial.

- a. Cap de les categories de funcionaris judicials arriba al aprovat en quant a la comprensió del català, i la seva utilització oral i/o escrita.
- b. Els percentatge de judicis tramitats en català i les sentències dictades en aquesta llengua durant l'any 2013 no arriba al 10%.
- c. La sol·licitud de nul·litat d'actuacions per la utilització del català es excepcional.

7.- PROPOSTES DE MILLORA

7.1.- Modificació de la Constitució espanyola i, en concret, del sistema competencial

La Generalitat de Catalunya ha d’assumir el poder judicial de forma descentralitzada, igual que succeeix amb la resta de poders públics de l’Estat. La titularitat del poder judicial ha de permetre, a part de les competències actuals relatives a la organització i estructura judicial:

a Regular requisits d’accés: Els criteris d’ingrés a la carrera judicial, fiscal i de funcionaris judicials, han d’exigir el coneixement de la llengua catalana com a requisit i no com a mèrit.

b. Practicar les proves d'accés: El departament de Justícia de la Generalitat ha d'establir el procediment i funcionament de les proves en que es concreten les oposicions, a efectes de realitzar-les en llengua catalana per exercir a Catalunya.

c. Creació d'un cos propi: És important la creació d'un cos de funcionaris judicials propis i la redacció de Lleis orgàniques catalanes relatives a la regulació processal. El temari de les oposicions per accedir a aquest cos de funcionaris seria totalment en català. L'exemple més clar són les competències d'interior assumides per la Generalitat, amb un cos propi com són el Mossos d'esquadra amb un temari en català i proves selectives en la llengua pròpia. En aquest mateix sentit, si la Escola judicial depengués de la Generalitat, durant l'any pràctic que realitzen els nous membres de la carrera judicial s'haurien d'implantar cursos d'aprenentatge del català.

7.2.- Reforma legislativa dels textos normatius de caràcter processal

Tant llengua oficial a Catalunya és el castellà com el català, així que tant constitucional és entendre que la llengua oficial de l'Administració de Catalunya pot ser el castellà com el català. En conseqüència, hauríem de canviar el paradigma normatiu i establir que la llengua judicial oficial és el català, mitjançant:

a. Iniciatives normatives: La situació de desigualtat del català respecte del castellà, justifica la instauració de polítiques legislatives de discriminació positiva en favor del català per assolir, com a mínim, la seva equiparació.

b. Modificacions legislatives: Resulta necessari la reforma de la Llei Orgànica del Poder Judicial i dels Reglaments orgànics dels funcionaris judicials exigint el coneixement del català pel assumir la titularitat d'una plaça a un òrgan judicial català.

7.3.- Regulació de mesures processals protectores dels judicis tramitats en català

La realitat demostra que resulta massa fàcil canviar la llengua catalana per la castellana en un procediment judicial. Per evitar aquesta pràctica, les lleis processals han d'establir mecanismes de protecció del català durant la tramitació del procés, mesures que podrien ser entre d'altres:

a. Motivació de la falta de comprensió: L'acceptació del canvi de llengua, ha de ser excepcional, i per tant, no és suficient una simple petició al·legant desconeixement del idioma, aquest s'haurà d'acreditar justificadament.

b. Pagament de costes: Sol·licitada la traducció, aquesta hauria de ser realitzada per un organisme oficial, imposant les costes relatives a la traducció a la part que l'hagi demanant.

c. Imposició de sancions: La petició injustificada de canvi d'idioma per ser amb efectes dilatoris o per incompliments de les presumpcions de coneixement de la llengua catalana, que a continuació es concretaran, ha de comportar la imposició de multes o sancions.

7.4.- Exigència de coneixement del català als professionals

Constituiria la millor opció, el coneixement de la llengua catalana des de el mateix moment en que un funcionari guanya una plaça en un jutjat de Catalunya o quan un procurador o advocat es col·legia en un Col·legi amb seu a un dels partits judicials catalans.

No obstant, subsidiàriament, som partidaris de concedir un període de normalització lingüística, en els que els professionals haurien de fer l'esforç d'aprendre la llengua catalana, doncs del contrari, la no exigència del deure de conèixer el català, comporta que molts professionals que resideixen a Catalunya fa molts anys, no tinguin cap necessitat d'aprendre al llengua pròpia.

En aquest punt, es fa pales la necessitat de instaurar:

a. Períodes de normalització lingüística: a) respecte del jutge, fiscal i funcionaris judicials hauríem de presumir que amb un determinat temps de residència a Catalunya ha d'entendre el català, un temps prudencial de 2 anys; b) en relació als advocats i procuradors, si resideixen a Catalunya hauríem de presumir que entenen el català (i només quan es justifiqui raonablement el desconeixement de la llengua s'acceptaria el canvi - exemple: intervenció d'un advocat de Sevilla donat el caràcter molt especialitzat de la matèria que justifica la intervenció d'aquest advocat amb reconeguda competència sobre aquella matèria). En quant a aquests professionals, també podria fixar-se com a presumpció de conèixer el català tenir 2 anys d'antiguitat en la col·legiació professional com a advocat o procurador en exercici; c) en relació a les parts o testimonis del procés, es consideraria temps suficient per entendre el català, cinc anys de residència a Catalunya, i d) en quant als perits, el període de normalització lingüística es podria fixar en cinc anys de residència o en dos anys de col·legiació, en el Col·legi professional corresponent.

b. Cursos d'aprenentatge del català: Durant els períodes de normalització lingüística, les administracions públiques i els col·legis professionals han d'organitzar cursos amb la finalitat de facilitar l'aprenentatge del català. D'aquesta forma, la Generalitat a través del Centre d'estudis jurídics formaria als jutges, fiscals i funcionaris judicials, i els col·legis d'advocats i procuradors als seus respectius professionals. Un altre solució, ja abans esmentada, es concretaria en realitzar a la Escola Judicial cursos de català per a tots aquells funcionaris que el seu destí fos en un òrgan judicial de Catalunya.

7.5.- Compliment de requisits específics per determinades activitats professionals o per col·lectius jurídics

Com hem manifestat, davant de situacions de desigualtat resulta precis aplicar mesures discriminatòries positives, en aquest cas, per defensar i garantir la utilització del català en l'Administració de Justícia, mesures com:

a. Acreditació del coneixement del català per concretes activitats

professionals: Per realitzar aquells serveis professionals que depenguin de la Generalitat de Catalunya, ex. torn d'ofici, o d'administracions públiques catalanes, ex. assessorament jurídic municipal, serà necessari justificar el coneixement del català., doncs en la mesura en que estem parlant d'un servei públic, la gestió del qual pertany a una administració catalana, el mateix hauria de prestar-se en català. L'acreditació raonable consistiria en exigir el nivell C de català.

b. Obligar a exercir la defensa i representació en català: Tots els lletrats o procuradors que actuïn en un procediment judicial en nom de la Generalitat de Catalunya hauran de realitzar totes les actuacions processals escrites i orals en català.

c. Inadmetre actuacions o escrits: En aquells procediments judicials tramitats en català, que es dirigeixin escrits a entitats o empreses ubicades a Catalunya, se'ls exigirà la contesta en català.

d. Exigir als advocats de l'Estat el compliment de la legalitat: Els advocats de l'Estat exerceixen una funció pública i estan obligats a complir la legalitat. Es per això, que els mateixos han d'estar obligats a acceptar les actuacions processals escrites u orals en català, doncs així ho permet la legalitat a Catalunya, on existeix cooficialitat de llengües.

f. Restricció de la regulació de trasllats del personal judicial: Un dels principals motius del no aprenentatge del català, es conseqüència de la poca estabilitat de la plantilla de funcionaris judicials a Catalunya. La exigència de la concurrència de més anys per demanar el trasllat augmentaria l'interès per conèixer la llengua catalana.

7.6.- Compromís amb la formació acadèmica en català

De les enquestes analitzades, dos dels motius significatius que dificulten la utilització del català es concreten en la costum de parlar en castellà al jutjat i la inseguretats d'utilitzar el català en termes jurídics, convertint el castellà en la llengua vehicular en la Justícia. Per tal de finalitzar aquesta pràctica esdevé precís:

a. Realitzar la docència en català: A la Universitat, si bé les classes es fan majoritàriament en català, els materials didàctics -manuais, lleis, jurisprudència, etc- encara estan en castellà, el que ajuda a una costum o hàbit a favor de l'ús del castellà. A part de les classes orals, els documents i materials que es fan servir en la docència universitària han d'estar redactats en llengua catalana.

b. Implantar un màster d'accés a l'advocacia català: Aquest màster constitueix la formació específica pels futurs professionals, per tant, la docència s'hauria de fer en català, regular dins dels plans d'estudis una assignatura específica de català jurídic, i seria recomanable exigir a l'Estat, la possibilitat de crear tribunals descentralitzats per tal de poder fer les proves en la llengua catalana.

7.7.- Compromís de les editorials jurídiques amb el català

Es un fet constatable que són poques les editorials que publiquen en llengua catalana. Per tal de modificar aquesta realitat es poden realitzar, entre d'altres, les següents mesures:

a. Bonificacions fiscals o similars: Si realment volem convertir el català en la llengua pròpia dels juristes, un requisit fonamental es concreta en que tots els formularis, codis i legislació bàsica estigui redactada en aquesta llengua. Les editorials que així ho facin se'ls hi ha d'incentivar econòmicament amb

desgravacions, deduccions..... Incentius econòmics que també s'haurien d'aplicar als autors de monografies i llibres realitzats en llengua catalana.

b. Fomentar la publicació en llengua catalana: És necessària la creació de revistes especialitzades d'àmbit jurídic redactades en català, que serveixin de consulta als professionals.

7.8.- Activitats pròpies de la Generalitat

És evident que els poders públics són els actius principals per fomentar la utilització del català. En l'àmbit de l'Administració de Justícia, la Generalitat de Catalunya hauria de poder instrumentalitzar les següents actuacions:

a. Augmentar els recursos legals: És cert que el Departament de Justícia facilita una plataforma electrònica amb formularis bàsics en llengua catalana i castellana a tots els òrgans judicials. No obstant, es precisa l'actualització dels mateixos, amb una ampliació constant, doncs del contrari els propis funcionaris de la oficina judicial afegixen els elaborats per ells, que majoritàriament són en castellà.

b. Realització de noves proves pilot: La experiència dels darrers anys testimonia que en aquells jutjats que es van acollir a les passades proves pilot, s'ha augmentat el ús del català. Es per aquest motiu, que considerem convenient la instauració de noves experiències pilot.

8.- REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

APARICIO PÉREZ, M. A., “Comentari a la sentència 31/2010, sobre el poder judicial”, a Revista catalana de dret públic, 2010.

MILIAN I MASSANA, A., “Principis i criteris en la jurisprudència del Tribunal Constitucional espanyol en matèria lingüística”, a Jurisprudències constitucionals en matèria lingüística: principis i criteris, Institut d’Estudis Autònoms, Barcelona, 2011.

POU I PUJOLRÀS, A., “El català a l’Administració de Justícia i el nou Estatut”, a Revista de Llengua i Dret, núm. 48, desembre 2007.

SEGURA GINARD, LI. J., “Les llengües oficials en la Doctrina recent del Tribunal Constitucional”, a Revista Llengua i Dret, núm. 56, desembre 2011.

TORNER, R.: “El català a l’Administració de Justícia: balanç de 35 anys i perspectives de canvi en una Catalunya Independent”, a Cercle XXI, 10 de febrer de 2014 (http://www.cercle21.cat/ca/butlleti/raons_linguistiques_a_favor_dun_estat_propi/7/el_catala_a_ladministracio_de_justicia_balans_de_35_anys_i_perspectives_de_canvi_en_una_catalunya_independent/44/).

VERNET I LLOBET, J., “Normalització lingüística i accés a la funció pública”, Fundació Jaume Callís, Barcelona, 1992.

VERNET I LLOBET, J., Dret Lingüístic, Edit. Cossetània, Valls, 2003.

9.- ANNEX DE JURISPRUDÈNCIA

9.1.- Resolucions Tribunal Constitucional

STC 71/2014, de 6 de maig, ponent Sr. Fernando Valdés Dal-Ré

STC 31/2010, de 28 de juny, ponent D. María Emilia Casas Baamonde

STC 270/2006, de 13 de setembre, ponent Sr Manuel Aragón Reyes

STC 256/2005, d’11 d’octubre, ponent Sra. María Emilia Casas Baamonde

STC 253/2005 de 11 octubre, ponent Sr. Manuel Aragón Reyes

ITC 166/2005, de 19 d’abril

ITC 338/2004, de 13 de setembre

STC 105/2000, de 13 d’abril, ponent Don Guillermo Jiménez Sánchez

STC 87/1997 de 24 abril, ponent, Sr. Carles Viver Pi-Sunyer

STC 337/1994 de 23 desembre, ponent Sr. Julio Diego González Campos

STC 205/1994, d’11 de juliol, ponent Don Miguel Rodríguez-Piñero

STC 46/1991, 28 de febrer, ponent Don Miguel Rodríguez-Piñero

STC 56/1990, de 29 de març, ponent Don Vicente Gimeno Sendra

STC 74/1989, de 24 d’abril, ponent Don Francisco Tomás y Valiente

STC 102/1987, de 17 de juny, ponent Sr. Francisco Rubio Llorente

STC 82/1986, de 26 de juny, ponent Sr. Antonio Truyol Serra

9.2.- Resolucions Tribunal Suprem

ITS, d'11 de març de 2014, [JUR\2014\92402], ponent Excm. Sr. Francisco Marín Castán

ITS de 18 de novembre de 2011, [Id Cendoj: 28079120012011202129], ponent Sr. Siro Francisco Garcia Perez

ITS 24 de novembre de 2009, [Id Cendoj: 28079140012009203709], ponent Luis Fernando De Castro Fernandez

STS 835/2007, de 23 d'octubre, [RJ\2007\7315], ponent Excmo Sr. Manuel Marchena Gómez

STS 1349/2002, de 19 de juliol, [RJ 2002\8003], ponent Excm. Sr. José Antonio Marañón Chávarri

STS 343/2000, de 6 d'abril, [RJ 2000\1818], ponent Excm. Sr. Ignacio Sierra Gil de la Cuesta

STS 22 juliol 1996, [Id Cendoj: 28079130071996100341], ponent Ramon Trillo Torres

9.3.- Resolucions Tribunal Superior de Justícia de Catalunya

ITSJC de 22 de març de 2010, [Id Cendoj: 08019340012010200053], ponent Ilmo. Sr. D. Francisco José Sospedra Navas

ITSJC de 20 de maig de 2009, [Id Cendoj: 08019340012009200040], ponent Sr. Sesbastian Moralo Gallego

STSJC 2577/2009, de 20 de març, [JUR\2009\395865], ponent Illma. Sra. Lidia Castell Valldosera

STSJC 870/2005, de 26 de setembre, [Id Cendoj: 08019330042005100823], ponent Ilmo. Sr. D. Francisco José Sospedra Navas

STJC de 20 de gener de 2003, [Id Cendoj: 08019330052003100116], ponent Sr. Joaquin Jose Ortiz Blasco

STSJC 10 de maig de 2002, [Id Cendoj: 08019330022002101132], ponent Sr. Emilio Vicente Berlanga Ribelles

9.4.- Resolucions Audiència Nacional

SAN de 24 d'abril de 2008, [ARP\2008\218], ponent Excmo Sr. Julio de Diego López

9.5.- Resolucions Audiències Provincials

SAP de Barcelona, de 22 de juliol de 2013, [346/2013], ponent Sra M^a del Mar Alonso Martínez

IAP de Lleida de 24 d'abril de 2012, [Id Cendoj: 25120370022012200048], ponent Sra. Ana Cristina Sainz Pereda

IAP de Barcelona, de 8 de març de 2006, [Id Cendoj: 08019370042006200041], ponent Sra. Mireia Rios Enrich

10.- ANNEX DE CARTES I MODELS D'ENQUESTA

CARTA 1

Benvolgut/da

Som un grup de professors de Dret processal de la Universitat Rovira i Virgili que hem obtingut un projecte de recerca per part del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada de la Generalitat de Catalunya (Resolució JUS/2837/2013, de 20 de desembre).

La recerca té com a objectiu analitzar l'efectiu ús del català a l'Administració de Justícia. Amb aquesta finalitat hem dissenyat una enquesta dirigida als diferents col·lectius jurídics que exerceixen als Jutjats i Tribunals catalans. Per assolir els objectius marcats en l'estudi, resulta fonamental disposar del major nombre de informació possible, i és per això que et demanen la teva col·laboració omplint l'enquesta que trobaràs a:

<http://www.encuestafacil.com/RespWeb/Cuestionarios.aspx?EID=1791536&MT=X#inicio> .

NO ET PRENDRÀ MÉS D'UN MINUT !!!

T'agraïm sincerament la teva col·laboració.

Rep una cordial salutació,

Federic Adan Domenech
Investigador principal

CARTA 2

Benvolgut/da

Som un grup de professors de Dret processal de la Universitat Rovira i Virgili que hem obtingut un projecte de recerca per part del Centre d’Estudis Jurídics i Formació Especialitzada de la Generalitat de Catalunya (Resolució JUS/2837/2013, de 20 de desembre).

La recerca té com a objectiu analitzar l’efectiu ús del català a l’Administració de Justícia. Amb aquesta finalitat hem dissenyat una enquesta dirigida als diferents col·lectius jurídics que exerceixen als Jutjats i Tribunals catalans. Per assolir els objectius marcats en l’estudi, resulta fonamental disposar del major nombre de informació possible, i és per això que et demanen la teva col·laboració omplint l’enquesta que trobaràs a:

<http://www.encuestafacil.com/RespWeb/Cuestionarios.aspx?EID=1791530&MT=X#inicio>

NO ET PRENDRÀ MÉS D’UN MINUT !!!

T’agraïm sincerament la teva col·laboració.

Rep una cordial salutació,

Federic Adan Domenech
Investigador principal

MODEL D’ESTUDI DE CAMP-COLLECTIUS JURÍDICS

1. ¿Fa servir el català en l’àmbit dels processos judicials?:

En l’àmbit oral: SI   NO

En l’àmbit escrit: SI   NO

2. Si la resposta és negativa: si us plau, indiqueu el motiu/motius:

...

...

...

3.- Si la resposta es positiva, l’ús del català ha estat possible, durant tot el procés o solament de manera parcial?

4. Com creu que es podria potenciar l’ús del català en l’àmbit de l’Administració de Justícia?:

...

...

...

5. Li han suggerit el canvi de la llengua del català al castellà en l'àmbit de les actuacions processals orals:

- NO, mai
- SÍ, però molt excepcionalment
- SÍ, excepcionalment
- SI, freqüentment

6. Li han suggerit el canvi de la llengua del català al castellà en l'àmbit de les actuacions processals escrites:

- NO, mai
- SÍ, però molt excepcionalment
- SÍ, excepcionalment
- SI, freqüentment

7. Li han suggerit el canvi de la llengua del castellà al català en l'àmbit de les actuacions processals orals:

- NO, mai
- SÍ, però molt excepcionalment
- SÍ, excepcionalment
- SI, freqüentment

8. Li han suggerit el canvi de la llengua del castellà al català en l'àmbit de les actuacions processals escrites:

- NO, mai
- SÍ, però molt excepcionalment
- SÍ, excepcionalment
- SI, freqüentment

MODEL D’ESTUDI DE CAMP-PERSONAL OFICINA JUDICIAL

Ordre jurisdiccional:

Jutjat de Primera Instància

Social

Instrucció

Penal

Cont.Adm

Província:

BCN

TGN

Lleida

Girona

1. Coneixement del català

Jutge/Jutgessa   SI   NO

Secretari/a Judicial SI   NO

Personal adm.   SI (número) NO (número)

2. Percentatge dels processos tramitats en català (2013) –aproximadament-: ...

3. Percentatge de les sentències dictades en català (2013) –aproximadament-:

...

4. Número de sol·licituds de traduccions al·legant el desconeixement del català: ...

5. S’han demanat nul·litats d’actuacions per motius lingüístics en l’ús del català

(demanant l’ús del castellà):

SI   NO

6. El formularis que es troben al jutjat està en català?:

SI   NO

11.- ANNEX DE JORNADES I SEMINARIS REALITZATS

JORNADA

“ÚS DEL CATALÀ A L'ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA”

20 de novembre de 2014

Universitat Rovira i Virgili

Facultat de Ciències Jurídiques

Sala de Graus

9:00-10:00h

Josep Maria Sabaté

Secretari judicial, Jutjat 1ª Instància nº 3 de Tarragona

La utilització real del català davant dels Jutjats i Tribunals

10.00-11:00h Taula Rodona

Dra. Roser Casanova

Professora de dret processal URV

Determinació de les competències lingüístiques de Catalunya

Sra. Xenia Fuguet

Professora de dret processal URV

Anàlisi tractament cooficialitat llengües països europeus

11.00-11.15h Col·loqui

11.15-12:00h Descans

12.00-13.00h

Dr. Joan Picó i Junoy

Catedràtic de dret processal

Exigència idioma com a requisit per l'exercici professional?

Dra. Elisabet Cerrato

Professora lectora dret processal

Regulació idioma en els Estatuts orgànics professionals

13.00-13.45h

Dr. Federic Adan

Professor agregat de dret processal

Anàlisi crític de l'enquesta sobre l'ús del català pels col·lectius jurídics

Direcció acadèmica: Dr. Federic Adan

Inscripció gratuïta: federic.adan@urv.cat

UNIVERSITAT
ROVIRA I VIRGILI

Departament de Dret Privat, Processal i Financer

12.- ANNEX D'ASSISTÈNCIA A JORNADES

Associació de Juristes en
Defensa de la Llengua Pròpia
AJDOLP

10a Jornada

**JUSTÍCIA I LLENGUA:
CAP ON VA
LA NOSTRA
JUSTÍCIA?**

Divendres 6 de juny de 2014
Col·legi d'Advocats de Barcelona
c/Mallorca 283, planta 8

Inscripcions: cultura@icab.cat
secretaria@juristesperlallengua.cat

Col·laboren:

Comissió de Llengua del CICAC
Secció de Dret Lingüístic de l'ICAB

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

20 ANYS
**PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA**
COMISSIÓ DE LLINGÜÍSTICA
(1994-2014)